

REPORTAŽA
SEVERNA KOREJA
OD ZNOTRAJ

SLOVENIJA
PRITISKI ZA
LASTNE KORISTI

DEMOKRACIJA

Porajajo se sumi o
zlorabi Slovenske
varnostno-
obveščevalne
agencije (SOVA) za
notranjepolitične
potrebe med
vladavino LDS.

JE ZLORABIL SOVO?

INTERVJU

Iztok Jarc

Kmetom zagotoviti stabilne razmere

POLITIKA

Pogovor z mag.
Božom Predaličem

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

VITAMINSKI NABOJ!

BREZ KONZERVANSOV

Iz Pivovarne Union.

Sumi zlorabe

Metod Berlec

„Število oznovcev oziroma udbovcev je v povojnih letih nenehno naraščalo in konec leta 1950 je bilo v operativni evidenci več kot 24.000 registriranih sodelavcev Ozne v Sloveniji. Komunistična Slovenija je bila policijska država.“

(Dr. Jože Pučnik v uvodu knjige Iz arhivov slovenske politične policije leta 1996)

Šele proti koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja je začela moč tega policijskega aparata slabeti, a kljub temu je takratna Služba državne varnosti (SDV) vse do prihoda Demosa na oblast operativno nadzirala številne ljudi. S preoblikovanjem SDV v Varnostno-informativno službo (VIS), ki jo je prevzel Miha Brejc, je bila z velikim trudom dosežena diskontinuiteta v delovanju te službe. V knjigi Vmesni čas je Brejc podrobno opisal prodiranje v njeno drobovje, a kljub temu priznal, da so mu podrejeni marsikaj vztrajno prikrivali. No, kljub temu je VIS v času osamosvajanja s svojim pridobivanjem informacij odigrala pozitivno vlogo in prispevala svoj delež k porazu jugoslovanske armade. Po padcu Demosa in aferi Hit je takratni predsednik vlade Janez Drnovšek Brejca leta 1993 zamenjal, ker je slednji opozarjal na nezakonitosti v igralniški dejavnosti. Drnovšek je ob tem nasel na namigom, naj bi bila VIS prisluškovala Petru Riglu, ki je leta 1992 vodil volilno kampanjo LDS, in naj bi bila zbiral celo podatke o zasebnem življenju njega samega. Seveda je Brejc take namige odločno zanimal. Na čelo VIS oziroma kasneje Slovenske varnostno-obveščevalne agencije (SOVA) je začel Drnovšek postavljati svoje najbližje sodelavce. Zanimivo je, da so bili glavni akterji afere HIT kasneje pravnoomočno obsojeni, Drnovšek pa je, presenetljivo, Danila Kovačiča, glavnega obsojenca iz te afere, kot predsednik republike pomilostil. Konec devetdesetih let so se pojavili indici, da Sova nadzira SDS. Tako so v enem izmed obveščevalnih dokumentov te službe zapisali, naj bi SDS oskrbovala in urila pripadnike Osvobodilne vojske Kosova, kar seveda ni bilo res. Predstavniki agencije so

se potem izgovarjali, naj bi neki njihov agent od Srbov slišal, da Albance oborožuje Janševa stranka. Sicer pa je sumov o nadzoru SDS v preteklosti še več.

A pojdimo k ustanovitvi vladne delovne skupine za pregled Sove. V zadnjih dneh je bilo mogoče prebrati, kako naj bi bila ustanovitev skupine samo krinka za stvari, za katere naj bi predsednik vlade že vedel. Kot pravijo tisti, ki so se udeležili seje vlade, na kateri je poročilo o delovanju Sove podal njen direktor Matjaž Sinkovec, je Janša že želel končati sejo, ko se je oglasil pravosodni minister Lovro Šturm in opozoril na nekatere stvari, ki mu povzročajo dvome o delovanju te službe, med drugim gradivo, ki bi ga morala Sova že pred leti po zakonu izročiti Arhivu Republike Slovenije. Da bi se izognili dvomom, je vlada sklenila, da ustanovi skupino, ki bo z različnih vidikov pregledala delovanje te agencije – od zakonskih podlag za njeno delovanje prek hranjenja arhivskega gradiva pa vse do njenega finančnega poslovanja. Ker ima Sova tudi sklad za posebne zadeve (samostojna postavka v proračunu), ki je v zadnjih letih na letni ravni znašal okoli 240 milijonov tolarjev, je skupina naročila Sovi, naj pripravi poročilo o porabi tega sklada v zadnjih osmih letih. Pri tem agenti Sove ne morejo biti razkriti, saj se v dokumentih ne vodijo z imeni in priimki, ampak z večmestnimi številkami. Ali bodo v tem poročilu tudi postavke za Drnovškova zdravlila, njegovo zdravljenje, sliko ali kaj podobnega, je nemogoče napovedati. Nekoliko nenavadno je to, da ima Sova še danes poleg svojega sedeža v ljubljanskih Stegnah še pet operativnih centrov po Sloveniji. Eden izmed njih naj bi bil v samem središču Ljubljane. Se pravi kot v časih, ko je SDV nadzorovala predvsem lastne državljane. Nezaupanje v agencijo povzročajo tudi nekateri kadri iz časov nekdane SDV.

Nedvomno je zato prav, da se naredi še zadnji, dokončni prelom med nekdano SDV in sedanjo Sovo. Zato je logično, da svoj nadzor nad Sovo opravi tako parlamentarna komisija kot vladna delovna skupina. Slovenija si zasluži dobro varnostno-obveščevalno agencijo ... **D**

Nedvomno je prav, da se naredi še zadnji, dokončni prelom med nekdano SDV in sedanjo Sovo. Zato je logično, da svoj nadzor nad Sovo opravi tako parlamentarna komisija kot vladna delovna skupina.

UVODNE STRANI

- 9 Drnovškovi križi in težave
10 Pogledi: Pot do pokrajin
11 Kolumna: Različni jubileji

POLITIKA

- 12 Arhivi spet burijo duhove
15 Svinčena devetdeseta
16 Parlamentarne ptice selivke
18 Skrbimo, da vlada nemoteno dela

SLOVENIJA

- 20 BTC in razpita zakonodaja
22 Živahno dogajanje v NLB
24 Konec onkološke odisejane?
26 Pritiski za lastne koristi

TUJINA

- 28 Prestolnica ob Dnepru
39 Reportaža iz Severne Koreje
32 Tuji tisk: Združene države Afrike
33 Globus: Cesarski izdelki

INTERVJU

- 34 Iztok Jarc

NEKOČ IN DANES

- 38 Istrske študije
41 Mojstrica violine
42 Naši kraji: Logatec

KULTURA

- 46 Pisatelji sveta na Bledu
47 Žički rokopisi

OGLEDALO

- 49 Film: Beanove počitnice
50 Avtomobilizem: Kia cee'd
52 Znanost: V vodiku je prihodnost
54 Šport: Lov na rekorde
56 Črna kronika: Čmak obsojen
59 Rumeno: Požar in Perovič
60 TV Kuloar: Sparali anketo
62 Kronika časa: Nemška himna
66 Reviji Arzenal so šteti dnevi

34 Intervju: Iztok Jarc

Ključni problem ministrstva so seveda proračunska sredstva in preveč prevzetih obveznosti. Kar pa se tiče kadrov, mislim, da so razmeroma dobri. Žal smo izgubili nekaj ključnih ljudi na področju evropskih zadev, čeprav ti sedaj delajo na različnih položajih v EU ...

12 Dosjeji spet burijo duhove

Zadnje tedne časopisne stolpce polni domnevna afera z vladnimi obiski Varnostno-obveščevalne agencije (SOVA). Seveda ni toliko problematičen nadzor nad Sovo kot to, zakaj slednja vrste dokumentov še ni izročila Arhivu Republike Slovenije.

16 Parlamentarne ptice selivke

Izstopi iz poslanskih skupin in prestopi v druge stranke ter poslanske skupine v slovenskem parlamentarizmu niso nič novega. Najusodnejši je bil prestop Cirila Pucka leta 1997.

29 Severna Koreja od znotraj

Severna Koreja je še edina preostala enklava trdega komunizma, ki s svojo zaprtostjo in nepopustljivostjo še vedno buri duhove svetovnih politikov in vzbuja upravičene sume o svojih jedrskih namerah.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR / 599,10 SIT

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu.

Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, fotomontaža

Najdi.si

<http://zemljevid.najdi.si>

Sladka ulica 13, Bled

Najdi

[splet](#)

[slike/avdio/video](#)

[novice](#)

[e-naslovi](#)

[zemljevid](#)

**Greva na kremšnite?
Dobiva se tukaj!**

**Išči po BREZPLAČNEM
zemljevidu Slovenije.**

Išči pametneje.

Kar nekaj

Aleksander Škorc

Človek je zmožen narediti zelo veliko napak. Tudi jaz sem jih storil, saj sem končno samo človek, čeprav mi nekateri niti tega nočejo priznati. Tako sem gledal napačno oddajo in bil mimogrede deležen krutega napada na že tako ne najbolj zdravo pamet. Cel kup mladih in na videz zdravih ljudi je izgubljalo čas s poležavanjem in neproduktivnim klepetanjem, ob katerem sosedov Jakec izpade pravi dr. Cvikl. In prav ta oddaja je v vrhu priljubljenosti in njeni akterji so menda celo (začasno) znane osebnosti. In se mi je posvetilo. Ljudje ne marajo poslušati pametnih ljudi, ker se ob tem počutijo neumne, radi pa poslušajo neumne, ker se ob tem počutijo pametne. Če torej jaz napišem kar nekaj tjavendan, bom najmanj zelo priljubljen, če ne že kar slaven.

Pa dajmo. Nekdo se je nekoč znašel na pragu smrti, pravzaprav je bil že nekoliko čez prag in se v zadnjem upajočem poskusu obrnil po pomoč k našemu ljubemu bratu Jezusu. Ta mu je rekel: "Dober človek si, najboljši pravzaprav, in rešil te bom teme, ki te peha v smrt." In storil je tako. Storil je še več. Povabil je človeka skozi široko odprta nebeška vrata, a ko je le-ta hotel vstopiti, ga je ustavil: "Vidiš tista dva prazna stola? Tista sta zate. Ko ju boš zmogel zapolniti, boš lahko vstopil. Povem ti le, da če nekaj iščeš, tisto mora biti."

Človek je dolgo razmišljal, kaj naj pravzaprav stori, in končno dojel. Odšel je na pot in iskal. Trpeč lakoto, bolečine, premagujoč bolezní je hodil in hodil, premagoval na videz nepremostljive ovire, z ranjenimi nogami se je vzpel na najvišje gore in se okrvavljenih rok prebijal skozi neprehodne goščave. Mnogo, premnogo let je minilo, ko se je končno znašel na kraju, kjer je začel, a tistega, kar je iskal, ni našel. Zaprtih oči in solznih lic je zbiral moči za vnovično iskanje. "Ker biti mora, sem verjetno prezrl," si je mislil.

Takrat pa je začutil mehko ustnic, ki so mu osušile solze, odprl je oči in ugledal nebeško lepoto, žensko, kot jo svet le redko vidi, in začutil je ljubezen, o kateri je doslej samo sanjal. Objela sta se in se na rožnatem oblaku lastne ljubezni dvignila naravnost skozi široko odprta nebeška vrata.

Pravljica? Morda. A vedite, da so pravljice najbližje resnici, ki jo vsi tako vneto iščejo. In ko boste nekoč napisali lastno zgodbo o ljubezni, vam resnice ne bo treba več iskati, ampak boste zmogli postati del nje same.

Če tole ni bilo kar nekaj ... Vesele praznike in ne nažirajte se do nezavesti.

H-umor

»Upam, da ne bo še leta 2050 govorjenja o nekdanjih udbovcih.«

(Poslanec SD Dušan Kumer ni ravnodušno sprejel novice, da bo vlada iz Sove odpuščala predvsem nekdanje sodelavce Udbe.)

»Upam, da nas pamet še ni zapustila.«

(Poslanec LDS Jožef Školč ima zaradi predloga o referendumu o vstopu Hrvaške v Evropsko unijo občutek, da živi v norišnici.)

»Po prestopu štirih lastovk v Pahorjevo jato sem Društvo za opazovanje in preučevanje ptic vprašal, koliko lastovk ZARES prinese pomlad. Odgovora še nisem dočakal.«

(Samostojni poslanec Pavel Gantar zadnje čase postavlja precej težka poslanska vprašanja.)

»Moje nadaljnje sodelovanje v poslanskem klubu LDS pa bi pomenilo zagovarjanje drugačnih interesov, zato raje izstopam.«

(Sedaj že nekdanji poslanec LDS Vili Trofenik je razložil, zakaj je tudi on »spakiral kufre« in zapustil poslansko skupino LDS. Menda ima še vedno raje svoje volivce iz Ormoža.)

»Le redki verjamejo, da je šlo res samo za klasične vlome. Le kdo je nor, da bo tvegalo glavo zaradi enega računalnika?!«

(Novinarka tednika Dobro jutro Maja Vovk je očitno prepričana, da sta bila vloma pri Drnovškovih ljudeh naročena s strani političnih botrov. Jo bo odkritje storilcev enega od vlomov streznilo?)

»Mi nismo nikogar razočarali, moramo pa še marsikoga prepričati.«

(Predsednik NSi Andrej Bajuk je razkril vzroke, zakaj ima NSi bolj malo javnomnenjske podpore.)

»Moram reči, da je v mojem življenju petnajstletna spominska luknja.«

(Aleš iz skupine Šank Rock je priznal, da ga že pošteno muči »teta Roza«, zato se spomni samo prvih deset let delovanja svoje glasbene skupine.)

»Civilizacije se namreč ne spopadajo. Spopadeta se lahko samo civilizacija in necivilizacija.«

(Vodja islamske skupnosti v Bosni in Hercegovini Mustafa Cerić ne verjame v spopad civilizacij.)

»Pokojni Brodi se zdajle najbrž križa, ko tole opazuje. Zlobnežev nikoli ni maral.«

(Predsednik države Janez Drnovšek je pričel, da se zaradi besnih napadov nanj še njegov pokojni štirinožni prijatelj v grobu obrača kot vrtavka.)

»Če bi bilo po moje, bi imeli toliko pokrajin, kolikor imamo (nad)škofij.«

(Mariborski župan Franc Kangler bi si prihranil delo z razpravami, koliko pokrajin potrebuje Slovenija.)

»Pobuda za beatifikacijo Jožeta Plečnika je brez veze. To so že zdavnaj storili arhitekti in urbanisti.«

(Marku Crnkoviču je malo mar, ali bo Plečnikovo svetost »požegnal« tudi papež.)

Vsem bralkam in bralcem želimo vesele velikonočne praznike!

Uredništvo Demokracije

Prostorska zmeda na MOL

Ljubljanski mestni svetnik Dimitrij Kovačič je v torek, 3. aprila, na tiskovni konferenci predstavil poglede svetniške skupine na problematiko urejanja prostora v mestni občini Ljubljana (MOL). Kovačič je kot nesmiselno označil potezo mestnih oblasti, ki so odprle novo pisarno in blagajno za potrebe občanov na Mačkovi, hkrati pa zaprle podobno okence v središču mesta. Prav tako je Kovačič kritičen do drugih vprašanj, pri katerih nova uprava ni storila nobenega koraka naprej. Tako MOL v bistveno premajhni meri pobira nadomestilo za stavbna zemljišča, ki je pomemben vir za financiranje občine. Poleg tega je na dlani, tako Kovačič, da so načrti v zvezi z ljubljansko veletržnico propadli. Po Kovačičevih informacijah naj bi MOL svoj delež pri projektu, ki ga je začela skupaj z družbo Viator&Vektor, celo nameravala prodati.

Najbolj zaskrbljivo pa je stanje v prostorih nekdanje tovarne Rog, ki jo že eno leto zasedajo t.i. skvoterji, je opozoril svetnik. MOL, ki z objekti upravlja na podlagi lizinga, bi morala objekt, ki je nevaren za bivanje, primerno zavarovati. Namesto tega MOL še naprej finančno podpira tamkajšnje dejavnosti, pri čemer je po Kovačičevo posebej sporna vloga podžupana Janeza Koželja, ki je hkrati predstavnik Političnega laboratorija,

Dimitrij Kovačič je govoril tudi o Rogu.

enega od uporabnikov Rogovih prostorov. Kovačič zato apelira na župana Jankovića, naj čim prej naredi konec nezakonitemu delovanju na širšem območju Roga in naj primerno saniran objekt raje nameni koristnejšim dejavnostim, na primer sektorju javnega zdravstva ali za potrebe študentskih domov. M. V.

Modrosti tedna

»Vsakič je treba protestirati in protestirati toliko časa, dokler dokončno ne zavaruješ nacionalnega interesa. Slovenija po moji vednosti to dosledno počne in te note (protestne note v zvezi z enostranskimi potezami Hrvaške, op. ur.) bodo odigrale še kako pomembno vlogo pri uveljavljanju ničnosti tistih enostranskih dejanj, ki so se zgodila po 25. juniju 1991.«

(Strokovnjak za mednarodno pravo dr. Miha Pogačnik)

»Z vidika najbolj elementarne logike pa tudi sicer je povsem nejasno, zakaj bi bil politični nadzor (nad Sovo, op. ur.) lahko sporen. Parlamentarni ali vladni. Kdo razen tistih, ki so dobili mandat volivcev, pa bi lahko nadzoroval obveščevalce? Naj to prepustimo tujim obveščevalcem, mafijskim tol-pam, nevladnim organizacijam?«

(Urednik Dela Peter Jančič)

Statistika kot segedin golaž ...

... eni meso, drugi zelje. Čeprav letošnje zime skoraj ni bilo in so žičnice večinoma samevale, vodstvo Združenja slovenskih žičničarjev napoveduje, da katastrofe v poslovnem smislu ne pričakujejo. Objavo poslovnih izidov napovedujejo za sredino maja. Ob tem je pomembno, da je bilo v zadnjem četrtletju lanskega leta z žičnicami prepepljenih za 73 odstotkov manj potnikov kot v istem obdobju lani. Novembra sedežnice in žičnice

Minula zima za žičničarje ni bila radodarna.

zaradi toplega vremena sploh niso obratoval, decembra se je promet nekoliko povečal, a je bil še vedno manjši kot decembra 2005 (sedem centrov – Rogla, Kanin, Krvavec, Mariborsko Pohorje, Vogel, Golte, Velika Planina – še vedno obratuje). Vendar je treba dodati, da gre tudi na tem področju za povprečje. Veliko škodo bodo namreč utrpeli na Starem vrhu, kjer so žičnice obratovalle le nekaj več kot 20 dni, pa tudi v dolenski Beli (nad Črmošnjicami), kjer so žičnice domala samevale vso zimo. Nekateri smučarski centri, ki jih upravljajo različna društva, pa niso niti začeli obratovati. Potemtakem težko verjamemo, da položaj ni katastrofalen. Očitno je predvsem, da vodstvo združenja služi le „velikim“. V. K.

Dohodnina 2006

Napoved za odmero dohodnine za leto 2006 je treba oddati do konca aprila. Letos je to novost, prav tako je novo tudi to, da je davčna uprava vsem davčnim zavezancem (teh je 1,084.687) do konca marca poslala deloma izpolnjene obrazce. V napovedi so vpisani vsi dohodki, ki jih je davčna uprava za posameznika prejela od izplačevalcev dohodkov. Vsak posameznik mora napoved pregledati. Če so podatki o dohodkih pravilni, vpiše le še zneske davčnih olajšav in vzdrževane družinske člane, napoved podpiše in s priporočeno pošto pošiljko vrne na naslov pristojnega davčnega urada. Na obrazcu je navedena tudi številka posameznikovega bančnega računa, na katerega bo davčna uprava vrnila morebitno preplačilo akontacije. Če se podatki o prejemkih ne ujemajo ali je morebiti treba popraviti številko bančnega računa, lahko zavezanec natisnjene številke prečrta in napiše pravilne. Tudi tisti zavezanci, ki niso prejeli delno izpolnjene dohodninske napovedi, morajo to vseeno vložiti.

Obrazec je dostopen na vseh davčnih uradih in izpostavah, lahko pa ga natisnemo tudi s spletne strani davčnega urada. Več o dohodnini in novostih bomo pisali v prihodnji številki našega tednika. V. K.

Davčna uprava RS

Nujnost medverskega dialoga

Tajnik Svetega sedeža za odnose z državami Dominique Mamberti se je minuli ponedeljek srečal z zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom, isti dan ga je sprejel še predsednik republike Janez Drnovšek, v torek pa premier Janez Janša.

V izjavi za javnost je Mamberti poudaril, da sta strani dosegli dogovore na številnih področjih, zlasti pa je izrazil zadovoljstvo nad sprejetim zakonom o verski svobodi. Zunanji minister Rупel je ob tem ocenil, da so dvostranski odnosi med Slovenijo in Vatikanom dobri. Na pogovoru so prevladovala evropske teme, predvsem nujnost medverskega in medkulturnega dialoga, kar bo po besedah zunanjega ministra tudi ena od prioritet slovenskega predsedovanja Evropski uniji v prvi polovici prihodnjega leta. V zvezi s preambulo k evropski ustavi je Rупel dejal, da je Slovenija ratificirala pogodbo, ki je v skladu z željami Vatikana, saj je kot izvor EU v njej omenjeno krščanstvo. Ta čas potekajo pogovori o rešitvi krize, ki je nastala z zavrnitvijo te pogodbe na Nizozemskem in v Franciji.

Tudi po mnenju predsednika republike Drnovška so odnosi med državama odlični. Na ponedeljkovem srečanju sta z Mambertijem večji del pogovora namenila položaju v Sudanski pokrajini Darfur, tajnika Benedikta XVI. pa je zanimalo tudi predsednikovo mnenje o razmerah na Kosovu. Slednji je v zvezi s tem izpostavil pomembnost mednarodne podpore načrtu posebnega odposlanca Združenih narodov za Kosovo, Finca Martija Ahtisaarija.

O morebitnem obisku papeža Benedikta XVI. v Sloveniji je Mamberti dejal, da za zdaj o tem ni načrtov, je pa izrazil prepričanje, da bo papež – če bo seveda prejel vabilo – o tem zagotovo razmislil. Tajnik Svetega sedeža je že v nedeljo daroval mašo v ljubljanski stolnici. V torek ga je, kot rečeno, sprejel tudi predsednik vlade Janez Janša.

Papeška država Vatikan je Slovenijo priznala med prvimi, in sicer januarja 1992. Odnose med državama ureja tako imenovani vatičanski sporazum, ki je začel veljati spred tremi leti, Sveti sedež v Sloveniji pa zastopa apostolski nuncij Santos Abril y Castello. P. A.

Tajnik Svetega sedeža Mambertija je sprejel tudi premier Janša.

Nadžskofovo voščilo

Ljubljanski nadškofin metropolit msgr. Alojz Uran je minuli petek na tiskovni konferenci prebral letošnje velikonočno poslanico. V njej vzpodbuja vse, "ki iščejo in ljubijo življenje", naj dojamejo nov pogled, ki ga odstira oznanilo velikonočnega jutra – upanje v večno življenje. Nadškof meni, da "če danes vsak dan 'okušamo' smrt, jo tudi zato, ker smo se pozabili vključiti v izvir življenja". Tako Evropa, ki zanika kršćan-

stvo, zanika samo sebe in se izloča iz zgodovine. Tudi v Sloveniji se po njegovih besedah kljub močnim krščanskim koreninam največkrat srečujemo s Kristusom velikega petka in sobote, ki je v svoji Cerkvi preganjan. Srečujemo pa ga, tako Uran, tudi v vseh, ki so vedno pripravljeni govoriti resnico in pričevati zanjo. "Pomislimo na našo zgodovino. Kristus je bil obsojen v Rožmanu, zažgan v Vovku, zaprt v Leniču in ubit v Grozdetu in tisoč drugih mučencih. Danes pa vsak dan trpi, ko je zaznamovan in bičan z lažjo, zavrnjen na straneh tiska in številnih medijev ter polit z obsodbami tistih, ki skušajo omadeževati Cerkev in njene pastirje," še dodaja Uran in poslanico sklene z voščilom, da bi življenje vstalega Gospoda napolnilo tudi nas in naš svet. P. A.

Ljubljanski nadškof Alojz Uran

Kdaj nova zakona?

Branimir Štrukelj in minister Milan Zver

Minister za šolstvo in šport Milan Zver se je v torek sešel s predstavniki Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (SVIZ) ter Sindikata delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti Slovenije (VIR). Razpravljali so o načrtovanih spremembah zakona o organizaciji ter financiranju vzgoje in izobraževanja ter zakona o

osnovni šoli. Kot je povzel minister Zver, se sindikata sicer strinjata z nekaterimi načrtovanimi spremembami, vendar pa na vse kripnje brani mrežo javnih šol. »Želim, da je zasebništvu obogatitev javne mreže, nikakor pa ne konkurenca, ali da bi kakor koli negativno vplivalo na kakovost storitev javnega sektorja,« je dejal šolski minister. Na drugi strani glavni tajnik SVIZ Branimir Štrukelj ocenjuje, da se reforma začena brez resnih podlag in konceptualnih predlogov, predsednik VIR Bojan Hribar pa meni, da bi bilo večino sredstev še naprej treba namenjati razvoju javnega šolstva.

Na ministrstvu zagotavljajo, da želijo s spremembo zakonov dopustiti možnost slovenskemu gospodarstvu, da ustanovi poklicne in strokovne šole, s poenotenjem financiranja šol pa samo odpraviti ključne ovire pri razvoju zasebnega šolstva. P. A.

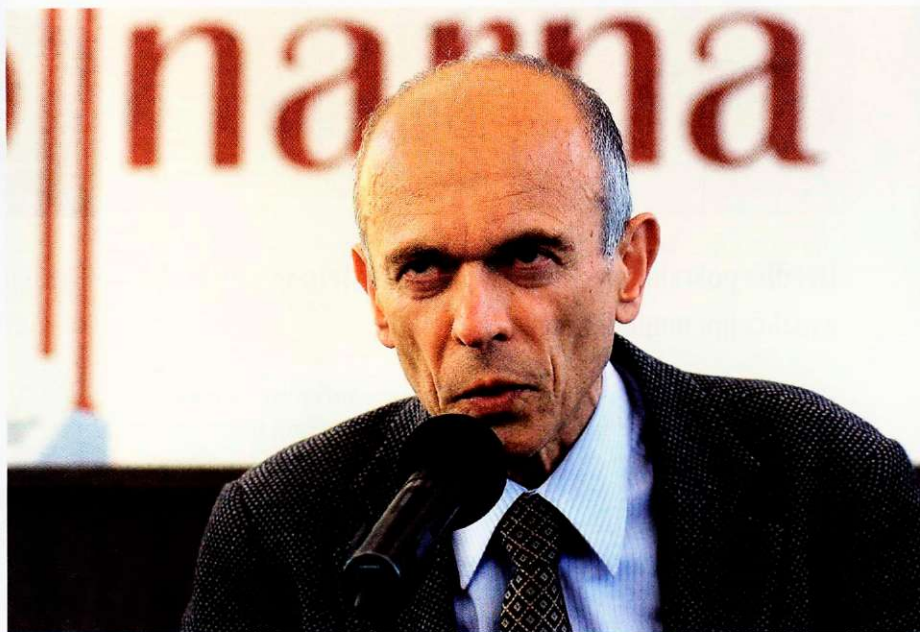
Drnovškovi križi in težave

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Neuspešna teorija zarote V tedniku Demokracija smo že poročali o skrivnostni kraji dveh prenosnih računalnikov, ki sta pripadala ljudem iz ožjega kroga predsednika države Janeza Drnovška. Le-ta je oba vloma znova izrabil za samopromocijo in ju označil za politično zaroto, čeprav se je izkazalo, da je šlo vsaj v primeru kraje računalnika, ki je v lasti Gibanja za pravičnost in razvoj, za klasičen vlom. Kaznivega dejanja vloma sta osumljena narkomana, stara 23 in 29 let, ki naj bi bila stara znanca policije. Osumljenca sta iz stanovanja poleg računalnika odnesla tudi nekaj zlatnine, vse skupaj prodala, denar pa porabila za nakup mamila. S pomočjo zbiranja obvestil so policisti kmalu prišli do kupcev omenjenih predmetov, jih zasegli in vrnili lastniku. Še vedno pa ni znano, kdo je vzel računalnik uslužbenca kabineta predsednika države. Vsekakor je razplet zgodbe precej neugoden za Janeza Drnovška, ki se je zaradi prehitre obsodbe enkrat že moral opravičiti, in sicer ministru za javno upravo Gregorju Virantu, neprijeten pa je tudi za nekatere opozicijske politike (npr. za Dušana Kumra), ki so hoteli iz vlovov narediti veliko zgodbo o domnevnem podtalnem delovanju sedanje oblasti. Dejstvo je namreč, da ostaja odnos med predsednikom države in predsednikom vlade – slednji se na Drnovškove komentarje skoraj ne odziva – še ena kulturnobojniška tema, iz katere poskuša potegniti korist predvsem (tranzicijska) levica.

Po Brozovi poti Sicer pa se je Janez Drnovšek znova ostro odzval prejšnji teden po posegu vlade v Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo. Tedaj je na spletno stran zapisal: »Kaj počnejo naši negativci? Njihov poglavar (Janez Janša, op. G. B.) je ves užaljen, ker sem njegovo veličino užalil z nekaj kritičnimi pripombami. In zato se mora maščevati. Nagnal je vse svoje pomagače, da najdejo kaj slabega, kaj blata za metanje. In brskajo in iščejo, pri tem jih nič ne moti, če uničujejo državne institucije, da bi le kaj našli, da bo gospodar zadovoljen. Pridni ter zastrašeni mediji bodo to že prenesli naprej. In nabirajo neresnice, polresnice, laži, vse jim pride prav, da je le blato za metanje.« Drnovška naj bi med drugim zbolela pripomba poslanca Zmaga Jelinčiča, naj bi bili v Sovi zaposlili nekdanjega Drnovškovega varnostnika, ki naj bi bil zadolžen za predsednikovega psa Brodija, pa tudi očitki glede financiranja Drnovškovega zdravljenja. Drnovškovi napadi na Janšo – imenuje ga celo »gospodar teme« – pa postanejo bolj razumljivi v kontekstu vnovičnega uveljavljanja kulta osebnosti predsednika države, kar je razvidno tudi iz glasila Gibanja za pravičnost in razvoj. Drnovškovi nastopi tako kažejo, da se aktualni predsednik države pri svojem »samozavedanju« in iskanju sovražnikov že nevarno približuje Josipu Brozu-Titu.

Padanje priljubljenosti V luči omenjenega dogajanja se postavlja vprašanje, koliko je Drnovšek sploh še priljubljen. Dosedanje javnomnenjske raziskave namreč kažejo, da izgublja bitko z Borutom Pahorjem, kar bo odločilno zlasti na jesenskih predsedniških volitvah, čeprav še ni jasno, ali

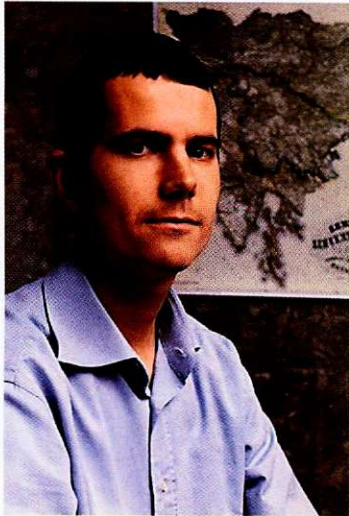

Se predsednik države Janez Drnovšek zgleduje po Josipu Brozu-Titu?

Drnovšek si je s svojimi potezami od svoje »preobrazbe« dalje zapravljal precej javnomnenjske podpore, saj je med drugim sprožil ugibanja o svojem zdravstvenem stanju, tudi duševnem.

bo Drnovšek na njih kandidiral ali ne. Junija lani je v intervjuju za TV Slovenija zatrdil, da ne bo več kandidiral, potem pa je nekaj mesecev kasneje spremenil svoje stališče in zatrdil, da ni rekel, da ne bo kandidiral, ampak le, da ne želi kandidirati v razmerah, kot so bile leta 2002, s čimer morda namiguje tudi na užaljenost, da ni zmagal že v prvem krogu, ampak se je moral v drugem krogu spopasti z Barbaro Brezigar. Za zdaj kaže, da bi mu morda uspelo zmagati le, če se Borut Pahor ne bi odločil za kandidaturo, vse pa je odvisno tudi od Drnovškovega ravnanja v prihodnjih mesecih. Že zdaj pa je jasno, da si je Drnovšek s svojimi potezami od svoje »preobrazbe« dalje zapravljal precej javnomnenjske podpore, saj je med drugim sprožil ugibanja o svojem zdravstvenem stanju, tudi duševnem. To pa pomeni, da je čedalje več verjetnosti, da se Drnovšek ne bo odločil za vnovično kandidaturo za predsednika države, saj bi lahko ob močni konkurenci (Borut Pahor, Lojze Peterle) doživel nezaupnico s strani volivcev. ■

Pot do pokrajin

Mitja Volčanšek

Uvedba pokrajin predvidoma prihodnje leto se sooča z različnimi pogledi tudi znotraj vlade.

Medtem ko je minister brez listnice, pristojen za področje lokalne samouprave, Ivan Žagar prejšnji teden sklenil pogovore s predstavniki parlamentarnih skupin, so priplavala na površje nesoglasja med njim in ministrom za javno upravo Gregorjem Virantom.

Že prvi odzivi lokalnih skupnosti na okvirno vladno zamisel o številu in razporeditvi pokrajin so nakazali, da bo sprejetje končne različice svežnja zakonov o lokalni samoupravi bodisi zaradi različnih razvojnih pogledov posameznih občin, bodisi zaradi vprašanja prestiža (denimo o sedežu pokrajin) vse prej kot lahko delo.

Očitno je, da ostajajo odprta tudi vsebinska vprašanja, denimo o načinu financiranja pokrajin. Najbolj pa bode v oči debata znotraj vladne ekipe o eno- ali dvotirnem sistemu. Minister Virant namreč zagovarja dvotirni sistem upravljanja, Žagar pa enotirnega.

Pri enotirnem sistemu, ki ga zagovarjajo v največji vladni stranki SDS, k njemu pa se nagibata tudi opozicijski SD in LDS, bi vse administrativne pristojnosti z upravnih enot postopno prenesli na novoustanovljene pokrajine. S tem bi se izognili podvajanju administracije in bistvenemu povečanju stroškov, po mnenju ministra Žagarja pa bi na ta način učinkoviteje izrabili obstoječe upravne strukture.

Virant nasprotno zagovarja dvotirni sistem, po katerem bi sedanja uprava še naprej sobivala z novimi pokrajinskimi organi. Na ta način bi država ohranila administrativne pristojnosti v nekaterih zadevah, ki sodijo v njeno pristojnost, na primer izdajanje osebnih izkaznic in potnih listov ter vodenje registrov. Hkrati bi se nove pokrajinske oblasti ne utapljale v brezštevilnih birokratskih opravilih. Virantova bojazen je tudi, da bi delitev birokratskega aparata pomenila različne kakovostne standarde. Po ministrovem mnenju si ni mogoče zatiskati oči pred dejstvom, da bodo nove regionalne ustanove prinesle dodatne zaposlitve v javnem sektorju.

Nedvomno imata oba ministra tehtne argumente. Enotirni sistem bi davkoplačevalci mnogo lažje sprejeli, saj ne bi pomenil večjega finančnega bremena za državno blagajno. Po drugi strani bi porazdelitev nalog z uvedbo dvotirnega sistema verjetno zagotovila učinkovitost, ki jo od novih organov pričakujemo. Kakor koli, če nečemo zamuditi vlaka in želimo pokrajine uvesti pravočasno, je ta čas najpomembnejši, da vlada čim prej odpravi te dvome.

Komisija kot bumerang?

Aleš Kocjan

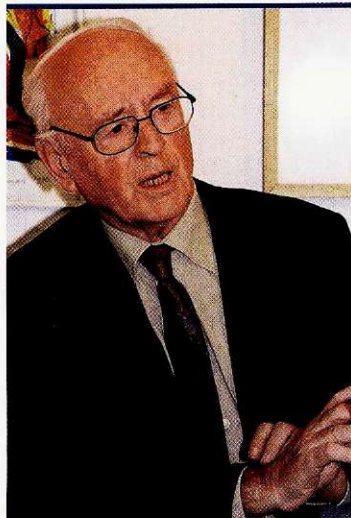
Državni zbor je odredil parlamentarno preiskavo o vladnem nakupu finskih oklepnikov patria.

Državni zbor naj bi v skladu s tem ustanovil parlamentarno komisijo, ki bo imela enaka pooblastila kot pravosodni organi in naj bi preiskovala morebitno vpletenost akterjev, ki so leta 1991 in 1993 kupovali orožje, v zdajšnji nakup patrij. Slednje seveda v praksi ne bo pomenilo nič drugega kot to, da bo komisija preiskovala tudi nakupe orožja iz časa osamosvajanja in neposredno po njem, kar je bil najverjetneje glavni namen predlagateljev komisije. Pod pretvezo, da preiskujejo nakup patrij, bi mimogrede preiskovali še nakupe orožja iz začetka devetdesetih let.

Če pustimo ob strani ta spretni in precej očitni manevar opozicije, se lahko vprašamo, kaj bi lahko komisija odkrila pri nakupih orožja iz začetka devetdesetih let. Dejstvo je namreč, da sta do zdaj te nakupe preiskovali že dve parlamentarni komisiji, vendar nobena od njiju ni dala posebnih rezultatov. Prva, ki je bila ustanovljena leta 1994, je preiskovala orožje na Brniku, vendar oprijemljivejših rezultatov ni dala, druga, ki je bila ustanovljena leta 2000, pa je preiskovala nakupe orožja na splošno, vendar tudi ta ni prinesla rezultatov. Na koncu ne prva ne druga komisija nista sprejeli sklepnega poročila. Glede na to se seveda zdi, da pri novi komisiji ne gre za to, da bi opozicijski poslanci res verjeli, da bi pri nakupih patrij ali nakupih iz začetka devetdesetih kaj odkrili (navsezadnje je glede patrij minister Erjavec odgovoril praktično na vsa vprašanja, poslanci pa so si lahko ogledali vso dokumentacijo), ampak gre predvsem za poskus oživljanja govoric brez podlage in poskus preusmeritve pozornosti s težav na levi. Dejstvo je namreč, da je levica nakupe orožja vedno potegnila na plano, ko ji je šlo za nohte. Tako je bilo, če omenimo samo novejši primere, v času Bajukove vlade, ko je izgubila oblast. Podobno je bilo v času pred zadnjimi volitvami, ko je začela SDS dohitevati LDS in jo je bilo treba ustaviti. Enako je tudi zdaj, ko levica doživlja velike pretrese. Dejstvo pri tem je, da dlje od govoric levi ni uspelo priti, čeprav je imela petnajst let vse vzvode, da zadevi pride do dna. Slednje očitno pomeni, da pri nakupih orožja ni bilo nič spornega ali pa da so glavni akterji ugotovili, da bi lahko kakšen nakup obremenil tudi koga izmed njih.

Ironija pri tem pa je, da bi se lahko zahtevala opozicije po komisiji na koncu kot bumerang obrnila proti njej sami. Vladne stranke so namreč napovedale, da bodo ustanovile še eno komisijo, ki pa bo preučevala nakupe orožja od leta 1994 dalje, torej tudi v času, ko sta bila obrambna ministra Jelko Kacin in Rado Bohinc. To pa bi lahko bilo za njuni stranki boleče, saj je bilo največ spornih nakupov izvedenih prav v času njunega mandata.

Različni jubileji

Dr. Janko Kos

Po slovarski razlagi so jubileji marsikaj – od svetega leta, ki ga razglasi Cerkev, do spominskih obletnic posameznih oseb in dogodkov. Takšnih in drugačnih jubilejev je v letu 2007 kar nekaj, v letu 2008 jih bo še več.

Na začetku leta smo se spominjali 75. obletnice rojstva Jožeta Pučnika, prihodnje leto bo minilo pet let od njegove smrti.

O be obletnici sta priložnost za premislek o tem, zakaj je njegov pomen za politično življenje okoli leta 1960 in še posebej v letih osamosvajanja tako neustrezno predstavljen ne samo v šolskih učbenikih, ampak tudi v znanstveno-zgodovinskih delih. Naključna ali namerna pozaba? Obletniški spomin bo priložnost, da se ta zgodovinska sramota popravi.

Leto 2007 nas spominja še na druge nosilce slovenske politike in kulture. Sto let mineva od rojstva Antona Ocvirka – sicer tudi Pučnikovega profesorja –, ki je bil v drugi polovici 20. stoletja med glavnimi oblikovalci slovenske znanstvene misli v območju kulturne in literarne zgodovine, slovenistike in komparativistike. Obletnice zaživijo takrat, ko niso samo spomin na zaslužno preteklost, ampak nas še zmeraj zadevajo in na novo zavezujejo. Taka je Ocvirkova znanstvena zapuščina. V svojem času je bila odločilen prispevek k evropeizaciji slovenske literarne vede in s tem kulturne zavesti. Taka evropeizacija je še zmeraj naša velika naloga. Ocvirk je evropeizacijo združeval z voljo do nacionalnega. To pa je še zmeraj najboljši način, kako stopati v Evropo.

Najbolj na široko zastavljen jubilej v letu 2007 je seveda povezan z dejstvom, da to leto velja za leto Svetega pisma in za biblijsko leto. O tem, da je Biblija poleg antične kulture glavna podlaga Evrope, ne gre več izgubljati besed, naj bo tako zapisano v evropski ustavi ali ne; prav tako ne o tem, kaj je pomenila za nastanek in napredovanje Slovencev iz ljudstva v narod in zdaj že nacijo – od Brižinskih spomenikov prek Trubarja in Japlja do Prešerna, Cankarja in Župančiča vse do zdaj. Jubilejno leto je lahko spodbuda za premislek, kakšno mesto ima

Sveto pismo v današnjem slovenskem šolstvu. Kje, kdaj in koliko ga osnovnošolci in srednješolci lahko spoznajo? Pričakovali bi, da se že devetletkarji – posebno tisti, ki ne hodijo k verouku – o Bibliji natančno in zanesljivo poučijo vsaj pri književnem

pouku, saj mora biti njegov pomemben del. A ni tako. Učni načrt zahteva za vsa ta leta samo poznavanje kratkega besedila o "stvarjenju sveta" in prav nič več. Med šolskimi berili, ki naj bi ustregla tej skromni zahtevi, je eno napravljeno tako, da je še to besedilce izpuščeno. Naključno ali namerno? Razlog dovolj, da se čim prej spremenijo učni načrti in pripravijo drugačna berila. Sicer bo ta slovenska, pravzaprav evropska sramota trajala še kar naprej.

V letu 2008 bo osrednji jubilej seveda 500. obletnica Trubarjevega rojstva. O pomenu tega jubileja je mogoče govoriti še pa še – od tega, kaj je Trubar pomenil za rojstvo knjižnega jezika, začetke slovenske književnosti in prvo prebujanje narodnostne zavesti, do tega, kakšna izjemna, močna in vztrajna osebnost je bil. Ob misli na to obletnico si samo želimo, da se ne bo spremenila v nov zagon "kulturnega boja" tako kot leta 1908, ko jo je za ta namen izkoristil Anton Aškerc in poleg njega celo takrat socialdemokratski Cankar. Pozabila sta, da je bil Trubar nosilec verske in teološke misli, ne pa predhodnik svobodomiselstva, liberalizma ali že kar socializma. Najprimernejša oblika spomina na Trubarja bi bil dandanes morda dialog med slovenskimi teologi, katoliškimi in protestantskimi, o tem, kaj sta bila katolištvo in protestantstvo v 16. stoletju in kaj sta zadnjih sto let; kot bi šlo za dialog med Barthom, Bultmannom in Tillichom ter Rahnerjem, Balthasarjem in Ratzingerjem.

Da pa ne bi ta jubilej ostal edini vrh v letu 2008, bo treba misliti še na dvesto petdeset let, ki nas ločijo od rojstva Valentina Vodnika, po pomenu enakega Linhartu. To bo spomin na pravi začetek slovenske poezije, na začetek našega novinarstva, na

prvega Slovenca, ki je postal prva žrtev trganja Slovencev iz večstoletnih državnih okvirov. Bil je prvi, ki je želel, da bi bile slovenske dežele "prstan Evropini" – čeprav še ni mogel misliti na Evropsko zvezo in njeno slovensko predsedovanje. ■

Najbolj na široko zastavljen jubilej je v letu 2007 seveda povezan z dejstvom, da to leto velja za leto Svetega pisma in za biblijsko leto.

Arhivi spet burijo duhove

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Zadnje tedne časopisne stolpce polni domnevna afera z vladnimi obiski Varnostno-obveščevalne agencije (SOVA). Seveda ni toliko problematičen nadzor nad Sovo kot to, zakaj slednja vrste dokumentov še ni izročila Arhivu RS.

Časnik Dnevnik je 21. februarja prvi javnosti razkril »problematično« ustanovitev posebne vladne delovne skupine, ki naj bi pripravila oceno o delu varnostno-obveščevalne službe. Dnevnik je vlado ob tem javno pozval, naj z vladnega sklepa o ustanovitvi delovne skupine in razlogih zanjo umakne oznako zaupnosti, kar se je kasneje tudi zgodilo.

Zatem so se pojavila ugotovila o razlogih za ustanovitev skupine in njenih nalogah – od pregledovanja seznama sodelavcev službe do raziskovanja morebitnih nepravilnosti

s strani njenih članov. Zadeva se iz dneva v dan bolj zapleta, vrstijo se namigi, ki jih kasneje praviloma demantirajo. Zato je prav, da vsaj v grobem obnovimo minulo dogajanje.

Različno o nadzoru Kmalu po Dnevnikovem razkritju so se kmalu pojavile zahteve po izredni seji parlamentarne komisije za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb. Njen (zdaj že nekdanji) predsednik Davorin Terčon (skupina nepovezanih poslancev, prej LDS) je zahteval podroben vpogled v pristojnosti in naloge vladne delovne skupine in odstranitev po njegovo nepotrebne oznake zaupno. Glasen je

Pravosodni minister Lovro Šturm

bil tudi nekdanji direktor Sove in sedanjí svetovalec predsednika republike Iztok Podbregar (Sovo je vodil pod tremi vladami v obdobju med letoma 2002 in 2006), ki je izrazil bojazen, da je bila z domnevnim kompromitiranjem seznama sodelavcev (med prebiranjem arhivske-

ga gradiva naj bi bili člani delovne skupine po njegovo nujno naleteli tudi na njihova imena) službi povzročena nepopravljiva škoda in da bo treba začeti na novo postavljati njeno agenturno mrežo. Zanimivo je, da za Podbregarja oznaka zaupnosti v tem primeru ni bila sporna.

Taki očitki so torej leteli na vlado, čeprav je vodja delovne skupine, pravosodni minister Lovro Šturm, že v prvih odzivih pojasnil, da naloga skupine ni bila pregledovati tajno mrežo sodelavcev, ampak samo preverjati njeno poslovanje. Da do vpogleda v zaupne sezname ni prišlo, je potrdil tudi direktor Sove Matjaž Šinkovec, ki je zagotovil, da skupina prav tako ni imela dostopa do specialnega fonda arhivov službe. Šturm je pri tem kot

nerazumne označil trditve, da vlada kot varnostno-obveščevalni službi nadrejen organ nima pravice do nadzora nad njenim delovanjem, hkrati pa bi bila politično odgovorna za morebitne nepravilnosti. Podobno se je izrazil premier Janez Janša, za katerega je mišljenje, da vlada ne sme nadzorovati svojih podrejenih služb, »skregano z logiko«.

Stanje je v intervjuju za Mladino komentiral tudi starosta slovenske politike dr. France Bučar, ki je bolj kot skladnost obiskov z zakonodajo problematiziral zakon o Sovi iz leta 1999.

Sporna sestava? Delovno skupino poleg vodje ministra Šturma sestavljajo še ministri Milan Zver, Janez Podobnik in Karl Erjavec, sekretar v premierjevem kabinetu Vinko Gorenak in Milko Mikola iz sektorja za popravilo krivic in narodno spravo na ministrstvu za pravosodje, nekdanji ustavni sodnik Tone Jerovšek, namestnik direktorja vladne službe za evropske zadeve Peter Ješovnik, Aleksander Lavrih iz kabineta predsednika vlade in Branko Cvelbar kot namestnik direktorja Sove. Skupina je pristojna za presojo ustreznosti zakonskih podlag za delo agencije, preveritev zakonitosti njenega

Nekdanji vodja Sove Iztok Podbregar

Član vladne skupine Vladimir Žumer

Matjaž Sinkovec, direktor Sove

delovanja, pregled finančnega poslovanja ter smotrnost in zakonitost ravnanja z arhivskim gradivom.

Člani državnoborske komisije so se, nezadovoljni, ker na njihovo sejo ni prišel noben predstavnik vlade, kar sami napotili na sedež agencije in ugotovili, da jo je vladna skupina večkrat obiskala.

Ti obiski so bili, kot smo pisali pred tednom dni, tudi med poslanskimi vprašanji na redni seji državnega zbora.

V medijih so medtem problematizirali domnevno preveč spolitizirano in premalo strokovno sestavo delovne skupine, v nedavnem obisku predstavnikov zveze NATO na Sovi, ki je bil določen že zdavnaj, pa so videli povezavo z obiski vladne skupine.

Več scenarijev Ugibanjem o resničnem namenu obiskov vladnih predstavnikov ni videti konca in se bodo verjetno nadaljevala vse do objave ugotovitev, do katerih se bodo Šturm in njegovi sodelavci dokopali.

Med tem so nastali najrazličnejši scenariji. Predsednik Drnovšek je na spletni strani svojega gibanja namignil, da gre za poskus premierja Janše, da najde kaj kompromitirajočega zoper njega. V zvezi s tem so se pojavile govorice, naj bi bil Šturm (ki je tovrstne navedbe zanikal) ugotovil 1,25 milijona evrov finančnega primanjkljaja v posebnem skladu, ki ga Sova namenja financiranju svojih tajnih dejavnosti. Tako naj bi bili na

prikrit način iz tega sklada financirali nakup Drnovškovih zdravil in podobno.

Nobena skrivnost ni, da so po odhodu Mihe Brejca z mesta šefa Varnostno-informativne službe (VIS) leta 1993 obveščevalno službo vodili Drnovškovi možje, šušljajo pa se je o številnih aferah, ki naj bi jih bili ti tedanjemu premierju lojalni ljudje pomagali prikriti. Tako morda ni naključje, da je Podbregar po odhodu iz Sove kmalu postal predsednikov svetovalec za nacionalno varnost.

Po drugi različici naj bi si nova oblast prizadevala obveščevalno agencijo očistiti nekdanjih pripadnikov Službe državne varnosti (SDV). V zvezi s tem so v ponedeljek pricurljale nove podrobnosti, po katerih naj bi bil član delovne skupine Branko Cvelbar konec lanskega leta ministra Viranta in Bajuka pisno seznanil z nenamensko porabo tajnega fonda, eno od Cvelbarjevih pisem pa naj bi obravnavalo domnevno preveliko število uslužbencev v Sovi. Tako se zdaj špekulira o 20-odstotnem zmanjšanju števila zaposlenih, kar je približno 60 ljudi. V prvi vrsti naj bi bili na udaru prav nekdanji uslužbenci SDV.

Še najbolj za lase privlečena pa je verzija, ki je krožila sprva, naj bi bila Janševa ekipa iskala sezname sodelavcev SDV. Po eni strani je namreč na voljo zloglasni seznam Udba.net, po drugi pa bi premier za svoje domnevne mahinacije, ki mu jih pripisujejo njegovi najbolj zagrizeni nasprotniki, lahko tovrstne

podatke dobil neposredno pri direktorju Sove, ki je Janšev dolgoletni kolega.

Arhivi zgodovinarjem Preprostejša razlaga je v dejstvu, ki so ga prejšnji teden širši javnosti predstavili v televizijskih Odmevih, in sicer, da Sova dela arhiva SDV še vedno ni izročila Arhivu Republike Slovenije (ARS), kot velewa zakon. Minister Šturm je posebej za TVS dejal, da so med enim od

ANKETA

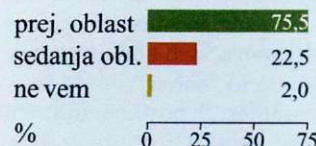
Kako ocenjujete prestop poslancev v druge stranke?

- a) pozitivno
- b) negativno
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Kdo se boji demokratičnega nadzora nad Sovo?

Glasovalo: 49

DEMOKRACIJA spletna

Stavba Sove v ljubljanskih Stegnah

► obiskov v Sovi našli celo stroj za uničevanje dokumentov.

Da je izročanje dokumentov SDV Arhivu RS potekalo počasi in da ni bilo izpeljano v celoti, je za televizijo potrdil tudi nekdanji direktor ARS mag. Vladimir Žumer. Pa tudi premiki, do katerih je prišlo pred sprejetjem zakona o Sovi, ki je naložil izročitev omenjenega gradiva ARS, so se zgodili šele na podlagi političnega in strokovnega pritiska, zlasti pokojnega dr. Jožeta Pučnika in zgodovinarke Jere Vodušek Starič, je dodal Žumer. Ob tem je nekdanji prvi arhivar pohvalil dvig standardov hrambe arhivov v Sovi za časa Podbregarjevega vodenja.

Kot pravi Žumer, je na agenciji ostalo predvsem gradivo iz obdobja 1980–1991. Po evidencah sodeč pa je bilo precej arhivskega gradiva uničenega.

Kot kaže, je Šturm izrazil nezadovoljstvo nad zadnjim poro-

Vladna delovna skupina želi sistemsko urediti delovanje Sove.

čilom direktorja Sove Šinkovca zaradi zavlačevanja pri oddajanju arhivskega gradiva. Minister je tako za zadnjo Sobotno prilogo Dela jasno dejal, da je bil namen obiska v Sovi ugotavljanje tega, koliko gradiva SDV še hranijo

tam, samo hranjenje gradiva v Sovi pa je označil za »povsem nehigiensko«. Na dlani je, da je privilegiran nadzor nad obveščevalno službo in njenimi arhivi, ki ga zdaj mnogi očitajo premierju Janši, dolga leta vsaj teoretično

imel sedanjí predsednik republike, ki se tako žolčno odziva na delo posebne vladne skupine.

Minister Šturm je potegnil tudi jasno ločnico med nekdanjo SDV oziroma njenimi predhodnicami ter obveščevalno službo samostojne Slovenije. Medtem ko je Sova v službi njenih državljanov in opravlja ključno delo za zagotavljanje varnosti vseh nas, je bila SDV politični organ, ki je sistematično nadziral in preganjal lastne državljane ter ustvarjal »ljudske sovražnike« za ohranjanje lastnih privilegijev. Mrežo ovaduhov, ki jo je vzdrževala, lahko mirno primerjamo s tistimi v drugih totalitarnih državah Srednje in Vzhodne Evrope, kot nakazujemo v okviru na 14. strani. Prav zato je skrajni čas, da postanejo ti arhivi v celoti dostopni za raziskovalce in nekdanje žrtve komunističnega režima. **D**

Varnostne službe pod komunizmom

V nadaljevanju podajamo izseke članka o razpravi, ki je prejšnji teden potekala v Muzeju novejših zgodovine.

Dan pred premiero z oskarjem nagrajenega nemškega filma Življenje drugih je Goethejev inštitut v sodelovanju z Muzejem novejših zgodovine Slovenije v sredo, 28. marca 2007, v prostorih muzeja organiziral razpravo in spremljevalno razstavo z naslovom Stasi in varnostna služba – Soočenje z diktaturami v Evropi.

V razpravi so sodelovali Jože Dežman (direktor Muzeja novejših zgodovine), Claudia Lenssen (avtorica, publicistka, filmska kritičarka), dr. Jera Vodušek Starič (direktorica Inštituta za novejšo zgodovino), dr. Kazimierz Woycicki (vodja poljskega Inštituta za narodni spomin IPN v Ščećinu) in nekdanji politični obsojenec Siegfried Reiprich (Spominsko mesto nekdanjega glavnega zaporja Stasi Hohenschönhausen). Razpravo je spremljala razstava s kratkimi biografijami žrtev Stasija v Nemčiji.

O resničnosti filma je svoje mnenje podal nekdanji politični obsojenec Siegfried Reiprich. Najprej je relativiziral izraz »žrtev«, saj so se on in njegovi kolegi, ki so bili obsojeni, v 60. in 70. letih zavedali, da se podajajo v nevarnost in so se prostovoljno upirali diktatorskemu režimu v NDR. Dejal je, da je bilo v Stasijevih zaporih vsaj 250.000 ljudi. Po njegovo je bil Stasi veliko bolj grozen, kot je prikazan v filmu. V filmu je prikazano, da je vohunil en človek, v resnici pa so vohunili 3 ali 4 ljudje, zato je bilo skoraj nemogoče, da bi kdo lahko pomagal žrtvi. Sam pozna le en primer, ko je neki oficir Stasija hotel simpatizirati z žrtvijo, a so ga kmalu odkrili in leta 1981 obsodili.

V nadaljevanju je Kazimierz Woycicki podal strukturo in model delovanja vseh komunističnih tajnih služb. Vse so namreč delovale po istem vzorcu, vodene pa so bile iz Moskve. Po letu 1990 pa se v posameznih postkomunističnih državah soočamo z različno stopnjo ohranjenosti in dostopnosti arhivskega gradiva, nastalega v teh službah. Tako se je velik del gradiva tajnih služb v NDR, na Poljskem, Češkem, Slovaškem in Madžarskem kar dobro ohranil, v nasprotju z baltskimi državami in Ukrajino, kjer je bilo gradivo večinoma uničeno ali pa je v Moskvi. To stanje vpliva tudi na druge segmente upo-

Razpravljavci so ugotavljali grozote politične represije v Vzhodni Evropi.

rabnosti tega gradiva: npr. na priznavanje statusa žrtve političnega preganjanja, kaznovanje krivcev, povrnitev škode. Dejal je tudi, da so glede odnosa do preteklosti na Poljskem po zmagi Solidarnosti ubrali zelo umirjeno pot. Solidarnost se je razglasila za moralnega zmagovalca nad komunizmom in poudarjala potrebo pozabiti na preteklost ter ukvarjanje s prihodnostjo.

Na vprašanje o odprtju arhivov nekdanjega Stasija je Woycicki dejal, da je bilo to dejanje gesta razuma in človečnosti ter pomeni vsaj delni balzam na boleče rane tistih ljudi, ki jim je Stasi uničil življenje ali kariero. Zavedati se je treba, da je Stasi deloval tudi v ZRN, zato pomeni odprtje teh arhivov vsenemško temo. V začetku so se sicer bali, da bi to dejanje sprožilo hude reakcije javnosti, zlasti medsebojno maščevanje, vendar je bil strah neutemeljen, saj so žrtve pokazale visoko moralno držo in odpustile svojim krvnikom. Lustracija, ki je zadela nekdanje pripadnike Stasija, se je nanašala le na delovanje v političnem življenju in je bila izvedena tako, kot so takoj po vojni uvedli lustracijo za nekdanje naciste v Zahodni Nemčiji. Mnogim žrtvam je odprtje arhivov pomenilo psihološko rehabilitacijo, ne pa materialne. D. H.

Svinčena devetdeseta

Mag. Aleš Žužek, foto: arhiv Demokracije

Pojem *svi*nčena devetdeseta je moja oznaka za čas vladavine tranzicijske levice v obdobju 1992–2004.

Svededa je moj pojem *svi*nčena devetdeseta namig na že uveljavljeni pojem *svi*nčena sedemdeseta, s katerim je novinar in publicist Viktor Blažič poimenoval obdobje, ki je sledilo zlomu Kavčičevega »partijskega liberalizma« jeseni leta 1972. Značilnost slovenskih *svi*nčenih sedemdesetih je bila zlasti trša politika do oporečnikov in kritikov komunističnega sistema (žrtev trše in bolj neizprosne politike vladajoče partije je bil med drugim sam Viktor Blažič).

Slovenska pomlad in Demos

Če so slovenski in celotni svetovni komunizem v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja pred dokončnim gospodarskim zlomom reševala zahodna posojila, je dolžniška kriza v zgodnjih osemdesetih dokončno zamajala evropske komunistične sisteme. Ni se bilo več mogoče izogniti globokim in usodnim političnim spremembam. Osvežujoči vetrič sprememb je zapihal tudi v Sloveniji. Spomnimo se le delovanja

Nove revije, ki je doseglo vrhunec z zgodovinsko 57. številko v začetku leta 1987, ki je postavila idejne temelje slovenski osamosvojitvi. Da je zlom partijske diktature neizogiben, pa je nedvomno pokazal in dokazal shod številne množice na Kongresnem trgu junija 1988 v podporo Janezu Janši in drugim soobtožencem pred vojaškim sodiščem v Ljubljani. To je bil resnični rojstni dan slovenske pomladi, ki so jo nezadovoljni slovenski partiji na svojih sejah označevali kot »kolektivno paranojo« in »antikomunistično histerijo«. Sledilo je leto 1989, ki ga je zaznamovala dejanska uveljavitev večstrankarstva, ki je bilo sicer v Sloveniji zakonsko dovoljeno šele konec istega leta. Led je že v začetku leta 1989 prebila Slovenska demokratična zveza (SDZ), ki se je v svojem programu jasno zavzela za parlamentarno demokracijo. Vrhunec slovenske pomladi je bilo nedvomno obdobje 1990–1991, v katerem je najprej spomladi 1990 na prvih demokratičnih volitvah po dolgi nedemokratični dese-

tletjih zmagala koalicija Demos, ta pa je Slovenijo naslednje leto uspešno in vojaško zmagovito popeljala v neodvisnost.

Dvanajstletni zastoj Nato je sledil nerazumljiv zdrs navzdol, ki so ga povzročila trenja znotraj koalicije Demos. Spet so se okrepile sile, ki so svoje korenine vlekly iz obdobja partijske diktature. Začela so se *svi*nčena devetdeseta (1992–2004), ki jih je zlasti zaznamovalo zaničevanje slovenske pomladi in osamosvajanja v dominantnih medijih. Prav dominantni mediji, ki so v omenjenem obdobju brez kančka slabe vesti trobili v isti provladni rog, so bili temelj *svi*nčenih devetdesetih. Šibek glas medijske drugačnosti sta v omenjenem obdobju predstavljala le tednika Demokracija in Mag. Dominantni mediji v obdobju vladavine LDS niso gledali oblasti pod prste in jo nadzorovali, temveč so, prav nasprotno, svoj glavni namen in smisel videli v medijski demonizaciji in gonji zoper pomladni blok, še zlasti zoper njihove vodilne politike, ki so se morali nenehoma soočati s t. i. medijski umori. Dejansko lahko zatrdimo, da LDS nikakor ne bi

vladala dolgih 12 let, če ne bi imela na svoji strani medijev. Ko je leta 2004 pomladni blok zmagal (dejansko je zmagal že leta 1996, a v parlamentu ni mogel sestaviti vlade), ni zmagal zaradi medijev, temveč navkljub medijem.

Po letu 2004 se je levičarski medijski monolit začel krhati, vendar daleč od tega, da bi sedaj vlada nadzorovala medije, kot na ves glas vpije opozicija. Navsezadnje, če bi bilo to res, njihovih očitkov sploh ne bi slišali. Prišlo je le do ublažitve levičarskega ideološkega ekskluzivizma na nacionalni RTV, ki ga spremlja tudi večja odprtost omenjenega medija do desnosredinskih politikov in drugih predstavnikov »desnice«. Ne vemo pa zagotovo, ali je ta demokratični dosežek trajen ali le prehod. Levica – tako politiki kot intelektualci – dajejo namreč jasno vedeti, da se ne mislijo odreči prizadevanjem po vrnitvi v ideološki ekskluzivizem in medijsko enoumje, ki ga sami sprevrženo hvalijo kot obdobje medijske svobode. Na drugi strani je eden najvplivnejših medijev, POP TV, popolnoma na strani levice oz. opozicije (samo spremljajte oddaje 24 ur, Preverjeno ali Trenja ali pa tudi oddajo novinarskih zelencev Svet na Kanalu A), tako kot je bila pred volitvami leta 2004 od svojega nastanka leta 1995 zvesto na strani leve oblasti. Da se razumemo, POP TV ima kot zasebno podjetje pravico do tega, da si izbere lastno politično usmeritev. Tudi za ameriški CNN je znano, da je bolj naklonjen demokratom kot republikancem. Prav tako ima POP TV pravico, da si na vse pretege in nenehoma prizadeva medijsko »najedati« podporo vladi, kot imamo drugi pravico razlagati njeno početje.

Kot sem že omenil, močno dvomim, da se je slovenska levica odrekla težnjam po vnovičnem medijskem monopolu in enoumju. Sicer nam SD obljublja *sproščeno Slovenijo*, vendar so politiki kot Breda Pečan, Aurelio Juri ter kvaziliberalna prebežnika Anton Rop in Milan M. Cvikel slaba popotnica za omenjeno obljubo. Ne smemo se sprenevedati in si zatiskati oči pred dejstvom, da se na levici še vedno skriva duh *svi*nčenih devetdesetih. **D**

S prestopom poslancev LDS k SD se je prvič zgodilo, da je nekdanji predsednik stranke prestopil v drugo stranko.

Parlamentarne ptice selivke

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Izstopi iz poslanskih skupin in prestopi v druge stranke ter poslanske skupine v slovenskem parlamentarizmu niso nič novega. Najusodnejši je bil prestop poslanca SKD Cirila Pucka leta 1997.

Za poslanske prestopne je bil očitno najugodnejši mandat v letih med 1992 in 1996, ko se je razmerje moči v parlamentu v slabih štirih letih zaradi številnih prestopov močno spremenilo.

Velika LDS in osip SNS Leta 1994 so se takratne štiri stran-

ke – Liberalno-demokratska stranka, Demokratska stranka, Socialistična stranka in Zeleni – Ekološko-socialna stranka, združile v današnjo LDS, kar je v parlamentu povzročilo številne spremembe. Tako je vseh pet poslancev Zelenih (Leo Šešerko, Peter Tancig, Janko Predan,

Vladimir Topler in Bojan Korošec) prestopilo v LDS, Zelenim v Sloveniji pa se po tem prestopu nikoli več ni uspelo povsem pobrati. Podobna usoda je doletela Demokratsko stranko. Ta se je ob združitvi v LDS razdelila na dvojce. Dva poslanca – Igor Bavčar in Igor Omerza –

sta se odločila, da bosta prestopila v poslansko skupino LDS, France Bučar, Tone Peršak in Danica Simšič pa so ustanovili novo stranko z imenom Demokratska stranka Slovenije – Demokrati Slovenije (DS). Čeprav je stranka na začetku mandata imela šest poslancev, ji po tem razkolu ni uspelo nikoli več priti v parlament.

Največji osip, podoben temu, kakršnega danes doživlja LDS, je v istem mandatu doživela SNS. Že kmalu po začetku mandata je stranko zapustilo kar devet poslancev od dvanajstih, ker se ni strinjalo s politiko njenega vodstva. Sašo Lap, Marijan Poljšak,

Gulič Kacinu predlaga častni umik

Razmere v LDS se niti po zadnjih izstopih iz poslanske skupine niso umirile. Presenetil (ali pa tudi ne) nas je poslanec LDS Aleš Gulič, ki je bil pred kratkim prav na predlog Jelka Kacina imenovan za predsednika sveta stranke, ko je v ponedeljek potrdil pisanje ljubljanskega Dnevnika, da je Kacinu predlagal, naj se častno umakne z mesta predsednika stranke. Gulič si, kot je dejal za Slovensko tiskovno agencijo, ne prizadeva za izredni kongres, ampak za to, da bi se v stranki do konca leta odločili kako naprej. Ena izmed možnosti za rešitev razmer, v katerih se je znašla stranka, bi bil po njegovem mnenju tudi Kacinov umik.

Eden večjih osipov v poslanski skupini je doletel Zmaga Jelinčiča, ki ga je zapustilo kar 9 poslancev.

Marjan Stanič in Ivan Veržolac so ustanovili Slovensko nacionalno desnico, Irena Oman in Štefan Matuš sta prestopila v poslansko skupino SLS, Brane Eržen, Jožef Kopše in Andrej Lenarčič, ki se jim je pozneje pridružil še Poljšak, pa so postali samostojni poslanci. Jedro spora je bilo vodstvo stranke z Zmagom Jelinčičem na čelu, ki naj bi, čeprav je pred volitvami dajalo vtis desne stranke, stranko po volitvah popeljalo močno na levo, kar je devet poslancev dojelelo kot prevaro volivcev in izdajo programa, ki ga je stranka obljubljala pred volitvami.

V istem mandatu sta iz poslanske skupine LDS odšla še Ljerk Bizilj (potem ko je od Toneta Anderliča zahtevala, naj zaradi vožnje pod vplivom alkohola odstopi kot vodja poslanske skupine LDS), in Janez Jug in prestopila med samostojne poslance, tik pred koncem mandata pa se je iz SLS k Slovenskim krščanskim demokratom (SKD) preselil Janez Vindiš.

Mandat 1996–2000 Mandat 1996–2000 je postregel s precej manjšim številom prestopov, a so bili ti odločilnejši. Daleč najbolj usoden in sporen je bil seveda prestop poslanca SKD Cirila Pucka kmalu po volitvah, in sicer pri glasovanju o Janezu Drnovšku za mandatarja. Prestop Pucka, ki je nato sicer deloval kot samostojni poslanec, a je večinoma podpiral predloge LDS, je bil odločilen zato, ker je temeljito spremenil takratno politično sliko. Na volitvah 1996 so namreč za skoraj 20.000 glasov zmagale stranke slovenske pomladi in bi jim moral zato pripasti mandat za sestavo vlade, ker pa je proporcionalni

Tonetu Peršaku in njegovi DS se ustanovitev stranke in poslanske skupine ni obrestovala.

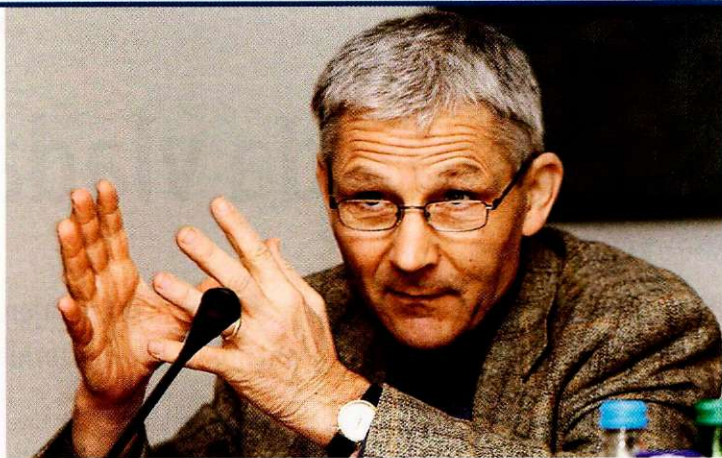
volilni sistem tak, da se glasovi, dobljeni na volitvah, ne vedno enakomerno in povsem pravično pretopijo v poslanske sedeže, je v parlamentu nastal pat položaj. Strankam leve je, čeprav so bile na volitvah poražene, s pomočjo obeh poslancev manjšin v parlamentu uspelo zbrati 45 glasov, kar pa še vedno ni zadoščalo za potrditev Drnovška za mandatarja. Po nekaj burnih in napetih dneh, ko je že kazalo, da bodo potrebne vnovične volitve, je na prizorišče stopil Ciril Pucko in na veliko razočaranje svojih volivcev postal Drnovškov odločilni, 46. glas.

V istem mandatu je prišlo tudi do dveh izstopov, ki sta razmerje sil za kratek čas znova vrnila na točko, ki je ustrezala volilnemu rezultatu iz leta 1996. Junija 2000 sta namreč iz svojih poslanskih skupin izstopili poslanka SNS Polonca Dobrajc in poslanka DeSUS Eda Okretič Salmič ter s svojim glasom podprli izvolitev vlade Andreja Bajuka. Obe sta svoj mandat nadaljevali kot samostojni poslanki, Dobrajčeva pa je bila leta 2004 na listi SDS znova izvoljena v parlament.

Mandat 2000–2004 Tudi naslednji mandat, ki je trajal od leta 2000 do 2004, je postregel z nekaterimi prestopi. Za največjega, čeprav ne preveč pomembnega, so z razpadom poslanske skupine poskrbeli štirje poslanci Stranke mladih Slovenije. Razpad je bil povezan z nesoglasji v stranki, po njem pa se je, tik pred volitvami leta 2004, poslanec Bogomir Vnučec pridružil poslancem SDS, Peter Levič, Igor Štemberger in Marko Diaci pa so preostanek mandata delovali kot samostojni poslanci.

Tik pred volitvami sta prestopila še takratni zunanji minister Dimitrij Rupel in poslanec Franc Čebulj. Prvi je, potem ko ga je predsednik LDS Tone Rop zaradi njegovega sodelovanja na Zboru za republiko odstranil z mesta

Prestop Cirila Pucka je za dolgo časa spremenil politično sliko v Sloveniji.

Zadnji izstopi iz LDS so najmožnejši v slovenski parlamentarni zgodovini.

zunanjega ministra in se je moral vrniti kot poslanec vrniti v parlament, iz poslanske skupine LDS prestopil v SDS, Čebulj pa je iz SDS prestopil v SLS.

So prestopi sporni? Slovenska parlamentarna demokracija ima torej, kar se izstopov in prestopov poslancev tiče, precej burno zgodovino. Najusodnejši med prestopi je bil seveda Puckov, ki je korenito in dolgoročno (verjetno ne samo za en mandat) spremenil politično sliko v Sloveniji. Puckov prestop, na podlagi katerega so nekateri skovali besedo puckizem, ki naj bi pomenila izdajstvo, je tudi prvi resneje odprl razprave o tem, ali poslanec sploh lahko prestopi v drugo poslansko skupino, ker naj bi volivci bolj kot njega volili njegovo stranko, ta pa z njegovim pre-

stopom ostane brez enega po slanca. Nekateri zagovarjajo teorijo, da ljudje na volitvah volijo poslanca, ki po ustavi ni vezan na nikakršna navodila in naj bi se torej samostojno odločal, kaj bo naredil, drugi pa, da volijo predvsem stranko, ki bi se ji moral poslanec bodisi porediti, bodisi svoj mandat prepustiti drugemu. Ker enoznačnega odgovora na to dilemo nima niti stroka, bi lahko rekli, da prestopi poslancev sami po sebi niso sporni, dokler potekajo znotraj ene politične opcije (stranke v posamezni opciji imajo tako ali tako zelo podobne programe in ideološke poglede), sporni pa postanejo takrat, ko spremenijo politična razmerja v državi, tako da ta ne odražajo več volje ljudi na volitvah. Kako to preprečiti, pa je seveda drugo, še bolj zapleteno vprašanje. **D**

Zares do konca leta v stranko

Gregor Golobič, član in domnevni politični boter Društva Zares, ki ga je ustanovilo šest nekdanjih poslancev LDS, je v ponedeljek za našo največjo komercialno televizijo dejal, naj bi se društvo v stranko preoblikovalo v drugi polovici letošnjega leta. Napovedal je še, da se nova stranka pred volitvami ne bo povezovala v politične bloke ali koalicije.

Skrbimo, da vlada nemoteno dela

Metod Berlec, foto: Bor Slana

Pogovor z mag. Božom Predaličem, generalnim sekretarjem Vlade Republike Slovenije, o delu generalnega sekretariata, očitkih o kadrovskem cunamiju v javni upravi in o nadzornih svetih v javnih gospodarskih družbah.

Božo Predalič se je rodil 4. 12. 1957 v Ljubljani. Diplomiral je na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, smer agromija. Za svoje raziskovalno delo je leta 1978 prejel študentsko Prešernovo nagrado, leta 2001 je vpisal magistrski študij na Fakulteti za podiplomske državne in evropske študije ter leta 2005 magistriral z nalogo Pregled in analiza referendumov v Republiki Sloveniji v obdobju 1990–2004. Svojo poklicno pot je začel leta 1982 kot samostojni podjetnik. Od 2000 do 2001 je bil v. d. namestnika uprave Javnega sklada Republike Slovenije za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja. V letih 2002–2005 je bil zaposlen kot direktor podjetja Nova obzorja, d. o. o. Leta 2002 je prejel priznanje

Agencije za poslovne raziskave kot eden najuspešnejših podjetnikov. Od aprila 2005 do januarja 2006 je opravljal funkcijo namestnika generalne sekretarke vlade.

Dobro leto ste generalni sekretar Vlade RS. V nasprotju z razvpitim Mirkom Bandljem, ki je pod prejšnjo vlado opravljal to funkcijo, se pojavljate v javnosti samo takrat, ko je to res potrebno. Zakaj?

Ljudje imamo različne poglede in pristope k svojemu delu. Sam vidim vlogo generalnega sekretariata predvsem v tem, da ponuja optimalno logistično podporo delovanju celotne vlade. Da kot nevidna roka iz ozadja skrbi, da delo vlade teče kot namazano. Za takšno delo ne vidim posebne potrebe, da bi se izpostavljali v javnosti. Seveda pa kljub temu

javnosti dajemo vse pomembne informacije, ki jih ta želi.

Generalni sekretariat ima sedež v stari banski palači, kjer je bil tudi kabinet predsednika vlade, dokler se ni preselil v sosednjo stavbo na Gregorčičevi 25. Je bil vzrok za selitev vladnega kabineta prostorsko-organizacijski?

Širši javnosti ni znano, da je bila selitev kabineta predsednika vlade le ena v nizu selitev javne uprave v tem obdobju. Njihov cilj je bilo predvsem smiselno združiti in zaokrožiti tista ministrstva in vladne službe, ki so bili pred tem razdrobljeni na več lokacijah. Tako se je omogočilo racionalnejše delo in razdrlo nekaj najemnih razmerij, s čimer je prišlo tudi do prihrankov v proračunu.

Pri selitvi kabineta predsednika vlade je bil temeljni motiv ustvariti okolje, ki bo optimiziralo delovne razmere s posebnim poudarkom na okoliščinah v času predsedovanja EU. Tako so na Gregorčičevi 25 poleg kabineta predsednika vlade tudi služba za evropske zadeve, urad za komuniciranje in služba za razvoj. V neposredni bližini so tudi služba za prevajanje in lektoriranje, Protokol RS in Generalni sekretariat Vlade RS.

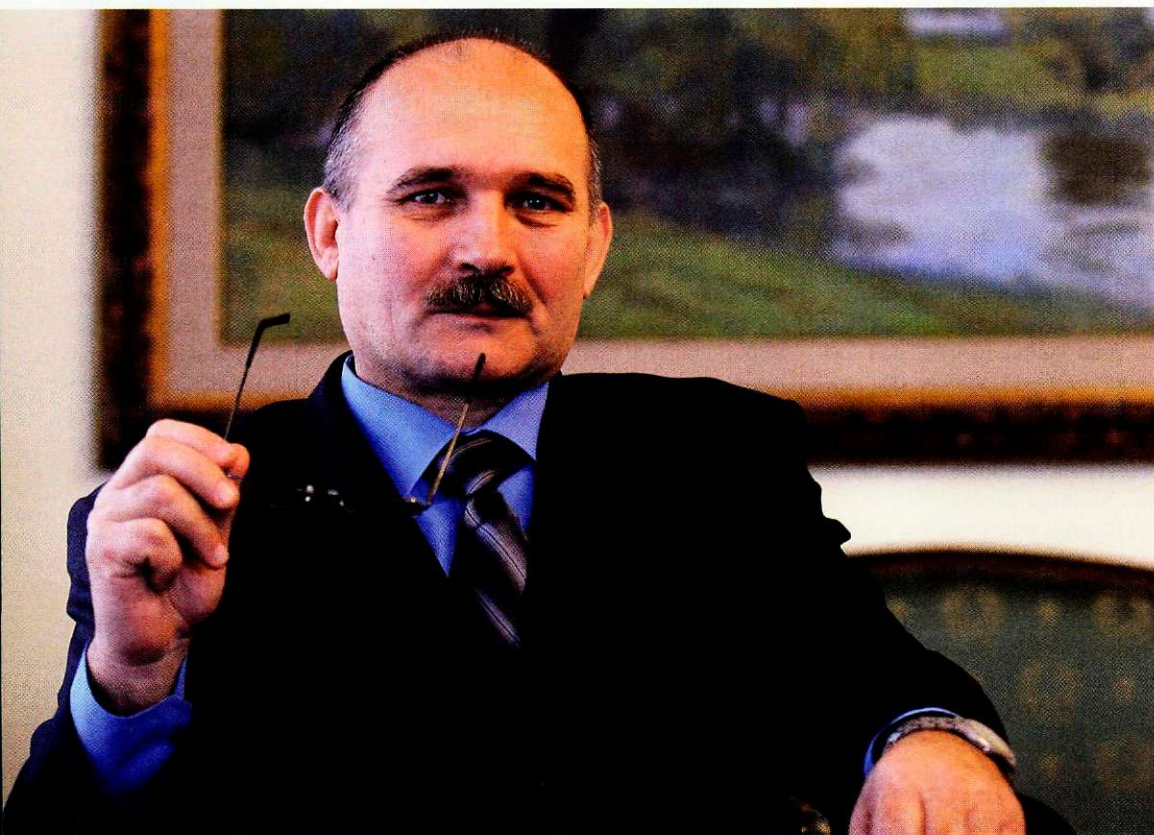
Kako pa komentirate namige, da je v vaši stavbi še veliko azbesta, ki naj bi škodil zdravju zaposlenih?

O tem mi ni nič znanega. Bom pa vprašanje razumel kot spodbudo, da preverimo stanje na tem področju.

Je kaj resnice v tem, da se želi Urad predsednika republike, ki z vami deli stavbo, preseliti zaradi potreb predsedovanja EU v Cekinov grad, ki bi postal predsedniška palača?

Glede selitve predsednika republike in njegovega urada je bilo slišati »v hiši« pa tudi širše že veliko neuradnih govoric. Naj naštejemo le nekatere lokacije: grad Brdo, Cekinov grad, grad Bokalce, Vila Podrožnik, grad Jable ... A na generalni sekretariat do sedaj ni prišla nobena uradna informacija ali pobuda za to. Ker bodo v letošnjem letu potekale predsedniške volitve, menim, da do izvolitve novega predsednika ni realno pričakovati aktivnosti ali celo dokončne odločitve glede prihodnje rezidence predsednika republike.

Prek generalnega sekretariata gredo vladna gradiva na vlado. Verjetno se hitro vidi, katero ministrstvo ta gradiva bolje pripravi, katero slabše?

To načeloma drži, vendar bi bilo z moje strani nekorektno, da bi izpostavljaj posamezni resor, kajti podobno kot v življenju enkrat izstopa eno, enkrat drugo ministrstvo.

Delo te vlade in tudi koalicije je v nasprotju s prejšnjimi bolj učinkovito. V kolikšni meri tu vidite zaslugo generalnega sekretariata?

Preden ocenimo zasluge generalnega sekretariata za uspešno delo vlade, je treba vedeti, da je vlada kolektivni organ odločanja, ki za svoje delo potrebuje ustrezno logistično podporo. Generalni sekretariat kot vezni člen medsebojno usklajuje in povezuje interese ter aktivnosti različnih ministrstev in vladnih služb v delu, ki se nanaša na funkcioniranje in odločanje vlade, ter hkrati vladi daje tudi vso potrebno logistično podporo. Če generalni sekretariat svojo vlogo uspešno izvaja, nedvomno pripomore k bolj tekočemu in uspešnemu delu vlade kot celote.

Generalni sekretariat se ukvarja tudi s kadrovskimi vprašanji. V opoziciji poudarjajo, da je sedanja vladna koalicija po prihodu na oblast naredila pravi kadrovske cunami v javni upravi. Nekateri menijo, da zaradi Virantovega omejevanja zaposlovanja ne morete zaposliti novih ljudi, kar naj bi povzročalo težave posameznim ministrstvom.

Trditve o kadrovskem cunamiju v javni upravi so brez podlage. Lahko jih komentiram le kot čisto demagogijo in zavajanje opozicije. Resnica je, da bi na prste lahko prešteli vse »politične« kadrovske menjave. Res pa je, da so se v začetku mandata nekatera ministrstva reorganizirala, zaradi česar je bilo treba nekatere uslužbenke prerazporediti, vendar so ob tem obdržali svoj naziv in z njim pridobljene pravice. Treba je tudi povedati, da so tisti, ki so vladali več mandatov zapored in kadrovali, kakor pač so, sprejeli zakonodajo, ki praktično onemogoča javnemu uslužbencu odpovedati delovno razmerje. Niti tistega, ki izpolnjuje oba pogoja za upokožitev (starost in delovno dobo), ni mo-

goče upokožiti, če tega izrecno ne želi samo. Prizadevanja, da bi zakonodajo spremenili tako, da bi bil položaj javnega uslužbenca vsaj približno primerljiv s položajem zaposlenih v gospodarstvu, pa uspešno blokirajo sindikati.

Ko omenjate »Virantovo omejevanje zaposlovanja«, je treba povedati, da se je ta vlada zavestno odločila, da kljub pričakovanim težavam s »podedovanim kadrom« strogo omeji zaposlovanje v javnem sektorju, kajti dosedanja nenadzorovana rast je resno obremenjevala državni proračun. Kljub pričakovanim težavam je sedanja vlada prva v poosamosvojitvenem obdobju, verjamem pa, da tudi v vsej slovenski zgodovini, ki je ne samo omejila, temveč celo zmanjšala število javnih uslužbencev za slaba 2 odstotka.

Opozicija govori tudi o kadrovskem cunamiju v gospodarskih družbah. Kakšen je vaš komentar?

V primerih gospodarskih družb so takšne trditve nerazumljive in neupravičene, predvsem pa demagoške. Praviloma jih sistematično širijo venomer isti predstavniki opozicije. V resnici so odločitve o poslovanju gospodarskih družb v neposredni pristojnosti lastnikov. Kolikor mi uspe spremljati dogajanje v gospodarstvu, pa vendarle opažam, da do imenovanj in morebitnih menjav praviloma prihaja ob izteku mandatov. Praktično vsa podjetja, kjer je prišlo do tako imenovane generacijske menjave, danes dosegajo boljše rezultate, cene njihovih delnic pa rastejo. Ko govorimo o izbiranju poslovojestev, bi opozoril tudi na dejstvo, da v tistih podjetjih, v katerih ima država še prevladujoč vpliv, poslovanja izbirajo z javnimi razpisi. Tak način je bil v času vladavine tistih, ki danes najglasneje govorijo o kadrovskem cunamiju, le izjema. Priznam, da se ta trenutek ne spomnim pomembnejše gospodarske družbe, v kateri bi v obdobju preteklih vlad izbirali poslovanje z javnim razpisom, torej na transparenten in za vse, ki izpolnjujejo pogoje, dostopen način.

Govori se o »starih kadrih« v javni upravi, ki naj bi zavestno

bojkotirali izvrševanje programa sedanje vlade?

Takšna trditve v določeni meri drži. Težko pa je z gotovostjo trditi, kdaj nekdo bojkotira ali celo sabotira delo zaradi svojega političnega prepričanja, kdaj pa zato, ker je prav on v preteklosti pripravljajl neko strategijo in sedaj preprosto ne zmore prestopiti svojega miselnega okvirja in problematike videti tudi iz drugega zornega kota. So pa tudi primeri, ko uradnike (predvsem starejše) moti, da so prišli »novi šefi«, ki želijo spremeniti njihov ustaljeni, umirjeni, včasih celo ležerni način dela.

Slovenija bo prihodnje leto predsedovala Evropski uniji. Kako vidite to obdobje?

Predsedovanje uniji je nedvomno izjemna priložnost za našo državo. Ta čas praktično ni mogoče predvideti vseh pozitivnih učinkov, ki jih bo predsedovanje prineslo Sloveniji v smislu prepoznavnosti, političnega ugleda in dolgoročnih gospodarskih učinkov. Dejstvo, da je vodenje celotne unije zaupano razmeroma mladi državi, ki se je komaj pred 16 leti osamosvojila in prešla iz enopartijskega totalitarnega režima v sistem parlamentarne demokracije, nedvomno govori o tem, da je danes Slovenija na pravi poti glede spoštovanja človekovih pravic, gospodarskega razvoja in političnih usmeritev.

Slišati je bilo tudi izjave o nepotrebnih stroških!

Priprave na predsedovanje pa tudi samo vodenje EU bo glede na to, da večina dogodkov poteka na najvišji ravni, tudi finančni zaloga, vendar se moramo zavedati, da se bo vsak vložen evro bogato

obrestoval. Prepričan sem, da bo predsedovanje, gledano na enoto vloženega denarja, prineslo bistveno večji učinek kot vse dosedanje promocijske akcije. Vsekakor pa priprave in izvedbo predsedovanja načrtujemo skrbno in racionalno.

Zagotovo pa se bodo tudi tokrat naši skeptiki in »ekonomski strokovnjaki stare šole« s svojimi izračuni.

Kako pa je z vladnim letalom, ki ga je kupila Ropova vlada?

Luksuzni falcon je nekdaj vlada, ko je spoznala svojo napako, oddala za najemnino, ki je približno za polovico nižja, kot je danes mogoče najeti primerljivo letalo. Tako smo verjetno edina vlada na svetu, ki ima lastno letalo visokega razreda, predsednik vlade in ministri pa se vozijo na rednih letalskih linijah. Za primere, ko zaradi urnika to ni mogoče, pa je bil po načelu javnih naročil izbran najugodnejši letalski prevoznik.

Ste dolgoletni član SDS, ki je sedaj največja stranka v državi. Pojavljajo se očitki, da se SDS obnaša podobno kot LDS, ko je bila na oblasti. Verjetno se s temi očitki ne strinjate ...

Predvidevam, da vprašanje ni mišljeno za vodenje socialne in gospodarske politike, kjer je sedanja vlada uvedla kar nekaj ukrepov, ki so državljanom olajšali in pocenili življenje, temveč mislite predvsem na osebno okoriščenje in klientelizem.

Da bi se izognili očitku o pristranosti, bom naštel le nekaj primerov in vam prepustil, da si ustvarite svoje mnenje.

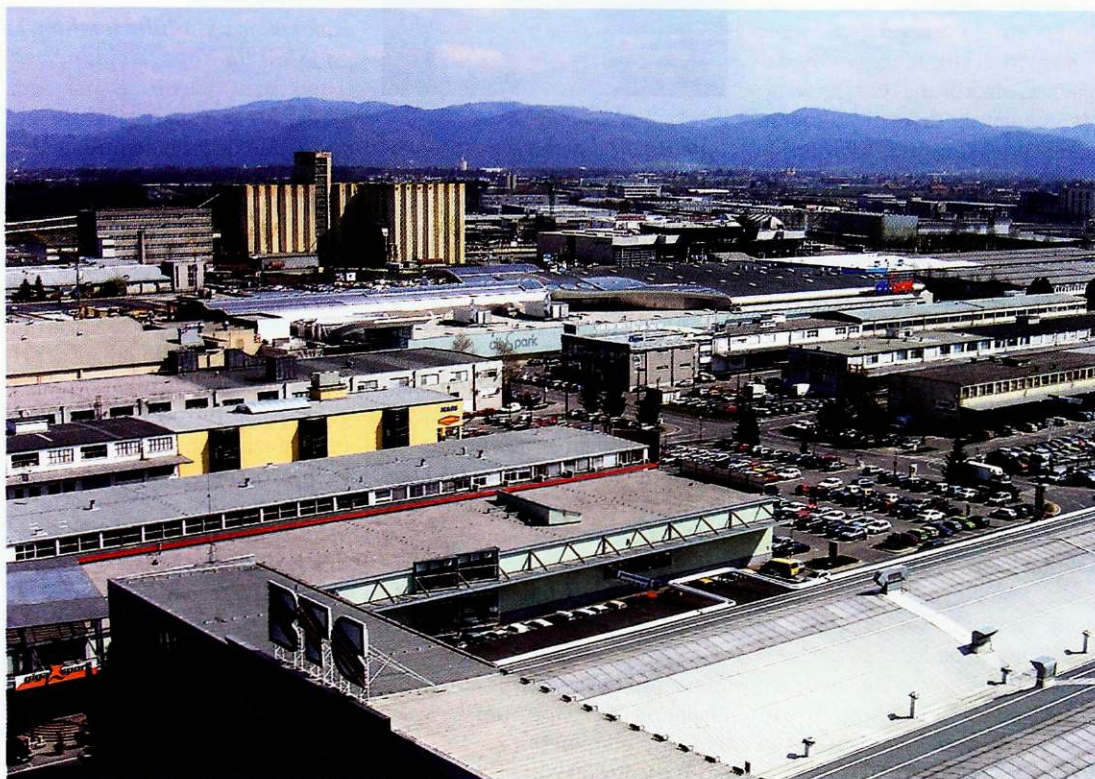
Ta vlada je prva, ki je ponudila mesta v nadzornih svetih podjetij tudi predstavnikom opozicije, ki v gospodarskih družbah poslovanje izbira preko javnih razpisov, ki je javno objavila program privatizacije gospodarskih družb, v katerih je država lastnica ali solastnica, ki je omejila višino sejin in v nadzornih svetih družb v večinski državni lasti, ki je omejila članstvo javnih uslužbencev v nadzornih svetih gospodarskih družb, ki je prepovedala članstvo v nadzornih svetih gospodarskih družb v večinski državni lasti vsem javnim funkcionarjem ...

Primer BTC in razvpita zakonodaja

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Bor Slana

Kaj se je dogajalo pri odkupu deleža družbe Blagovno-transportni center, d. d., in na podlagi česa je sodišče zavrnilo kazenski pregon zoper člane posloводства in pravno osebo BTC?

V nadaljevanju tudi pišemo, zakaj sklep sodišča ni prišel pravočasno na mizo državne tožilke, ki se je ukvarjala s tem primerom.

Odločitev sodišča Okrožno sodišče v Ljubljani, pod predstvom okrožnega sodnika Zvezdana Radonjića v tej zadevi, je konec februarja sprejelo sklep, s katerim je zavrnilo predlog ljubljanskega okrožnega tožilstva, naj bi bil nakup delnic BTC izvršen brez pravne podlage. Tožilstvo je menilo, da pridobivanje lastnih delnic, s čimer so člani uprave z Jožetom Mermalom na čelu postali večinski lastniki družbe, ni bilo nujno. Zahteva za preiskavo transakcije delavsko-menadžerskega odkupa je bila proti družbi BTC, predsedniku uprave Jožetu Mermalu, članu uprave Andreju Repini, generalni

sekretarki Heleni Petrin in pravni osebi Blagovno-transportni center, d. d., vložena na Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani 11. junija 2003, epilog pa je dobila štiri leta kasneje. Tožilstvo je v obtožnici zapisalo, naj bi bil Mermal kot predsednik uprave na seji nadzornega sveta 21. februarja 2001 podal neresnično informacijo o grožnji sovražnega prevzema družbe. Poleg tega naj Mermal in Helena Petrin, generalna sekretarka družbe, pred nakupom delnic ne bi bila seznanila delničarjev na skupščini 22. junija 2001 o razlogih za pridobitev lastnih delnic, ker pred nakupom delnic v vrednosti 20 odstotkov kapitala družbe domnevno nista pridobila sklepa nadzornega sveta, član uprave Repina pa naj bi bil odredil izplačila za nakup delnic BTC iz sredstev, pridobljenih z nakupom obveznic.

Sklep običal Na Okrožnem sodišču v Ljubljani pa so sklenili, da se preiskava in s tem kazenski pregon zoper obdolžene osebe ustavi. Svoj sklep pod opravilno številko Kpr 78/03 (Kpr je kratica za kazensko preiskavo) so utemeljili z obrazložitvijo, da ni dokazov, da bi obdolženci storili kazniva dejanja. Okrožno sodišče v Ljubljani (poleg že omenjenega Radonjića sta bili v senatu članici Alenka Grosek in Barbara Trebec Debeljak) je sklep, s katerim je ustavilo preiskavo v zadevi BTC, izdalo že 26. februarja, Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani pa ga je prejelo šele v petek, 16. marca. Ob tem je sodišče v pravnem poduku navedlo 3-

dnevni pritožbeni rok. To pa pomeni, da se je ta iztekel že v ponedeljek, 19. marca. Okrožno tožilstvo se na sklep sodišča ni pritožilo. Zakaj ne? Zato, ker je sklep običal na mizi Boruta Markoška, vodje gospodarskega oddelka na tožilstvu. Tožilki, ki je vodila postopek, ga je izročil šele v torek, 20. marca, to je dan po preteku pritožbenega roka. V času notranje preiskave tožilstva, kako ravna v primerih, ko gre za izredno kratek pritožbeni rok, pa je oholo dejal, da »je njegov način dela pač takšen«.

Napaka Markoška Tožilka, pristojna za zadevo BTC, je nato takoj ukrepala, vendar je bilo to za sodni postopek že prepozno. Vodstvo Okrožnega tožilstva v Ljubljani je o tem obvestilo tudi Barbaro Brezigar, generalno državno tožilko, slednja pa je nemudoma odredila pregled poslovanja tega tožilstva. V pregledu so ugotovili, da je organizacija poslovanja na tožilstvu v zvezi z ukrepanjem, kdar pridejo na tožilstvo sklepi sodišča s tridnevnim pritožbenim rokom, sicer ustrezna, »zamočil« pa je Markošek. Dodajmo, da sta pregled še isti dan opravila vrhovna državna tožilca Slavica Pureber in Silvij Šinkovec. Brezigarjeva

Jože Mermal, predsednik družbe BTC in eden njenih največjih lastnikov

na, kar je pri tako resni zadevi zelo resna stvar.« Dejala je še, da bi se državna tožilka, ki je vodila postopek zoper BTC, zagotovo pritožila na sklep ljubljanskega okrožnega sodišča, in je prepričana, da bi na podlagi zbranih dokazov lahko vložila obtožnico. Poudarila je, da so pritožbeni roki v takšnih primerih zelo kratki. V konkretni situaciji je Brezigarjeva presodila, da gre za subjektivno odgovornost tistega, ki ni poskrbel, da bi bil sklep izročen državni tožilki, ki je obravnavala zadevo. Blanka Žgajnar, voditeljica ljubljanskega okrožnega tožilstva, je Boruta Markoška nato iz krivdnih razlogov razrešila s mesta vodje gospodarskega oddelka. Brezigarjeva je še poudarila, da je bilo stališče državnih tožilcev ves čas jasno in tudi danes ni spremenjeno. »Res ni imelo podpore v domači pravni javnosti, katere stališča so bila tudi predložena delno s strani obrambe in delno s postavitvijo izvedencev s strani sodišča, vendar so pravna stališča državnega tožilstva pravilna,« je dejala Brezigarjeva. Ker ni bilo podpore s strani domače pravne javnosti, je tožilstvo poiskalo potrditev pri tuji stroki. »Tožilka bi se zoper ta sklep prav gotovo pritožila,« je ponovila Brezigarjeva. Dodajmo, da je primer za zdaj končan, tožilstvo bi lahko vložilo novo obtožnico le, če bi zbralo dodatne dokaze, kar pa glede na pesimizem Brezigarjeve ni verjetno.

Obrazložitev sodišča Pretekli teden so se na sklep ljubljanskega okrožnega sodišča in vse dogajanje okrog tega primera odzvali v vodstvu BTC, nekatere navedbe,

ki so jih povzemali tudi mediji, pa je javnosti sporočil tudi Stojan Zdolšek, odvetnik vseh obdolženih, zoper katere je bila uvedena preiskava. V javnosti so se pojavljale različne informacije in trditve, zato v nadaljevanju objavljamo ugotovitve sodišča, kot so razvidne iz sklepa, ki smo si ga pridobili. V njem je navedeno, da je tožilstvo zoper vse omenjene osebe vložilo zahtevo za preiskavo že 11. junija 2003, predlog pa so nato dopolnili in razširili 27. novembra 2003. Očitati so jim kazniva dejanja zlorabe položaja in pravic. Preiskovalna sodnica, katere ime ni znano, je nato senatu sodišča predlagala, da ustavi kazenski postopek, kar je senat na seji 26. februarja tudi storil. In kakšna je obrazložitev? V njej piše, da je preiskovalna sodnica po izvedenem dokaznem postopku poslala spis na Okrožno državno tožilstvo, ker je presodila, da so podani razlogi za ustavitev preiskave, saj ni dokazov, da bi obdolženci storili očitana kazniva dejanja. Tožilstvo je tudi zaprosila, da v osmih dneh poda izjavo, da odstopa od kazenskega pregona. »Okrožno državno tožilstvo je med drugim odgovorilo, da vztraja pri postavitvi izvedenca ekonomske stroke. V izvedenskem mnenju strokovnjaka Pravne fakultete Univerze v Mariboru so odgovori na pravna vprašanja, ne pa dejstva, ki bi jih bilo treba pojasniti v tem kazenskem postopku. Tako ni pojasnjevala okoliščina, ali je v ekonomskem pogledu družbi BTC grozila huda neposredna škoda in bi za njeno preprečitev bil nujen nakup lastnih delnic,« so vztrajali na tožilstvu, tožilka pa je preiskovalni sodnici poslala še več vprašanj, na katera preiskava ni dala odgovora, hkrati pa je predlagala, da »se izvedensko delo zaupa Ekonomskemu inštitutu Pravne fakultete v Ljubljani«.

Tožilka vztrajala Preiskovalna sodnica predlogom tožilke ni sledila oziroma jih ni upoštevala. Menila je, da »zbrani dokazi v preiskavi niso potrdili uteme-

Barbara Brezigar,
generalna državna tožilka

Okrožno sodišče v Ljubljani

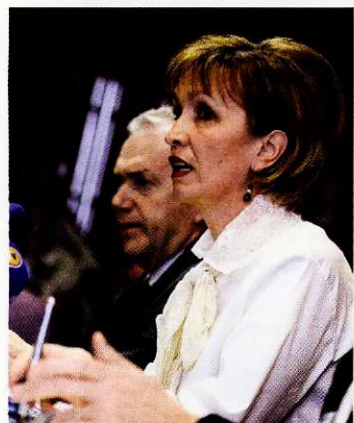
ljenosti suma storitve očitanih kaznivih dejanj, tožilstvo pa pri kazenskemu pregonu vztraja in zahteva še postavitev izvedenca ekonomske stroke.« V uvodoma omenjenem sklepu okrožnega sodišča, ki je pritrdilo preiskovalni sodnici, so še zapisali, da ta »predlaga, da senat ustavi kazenski postopek, saj ocenjuje, da prav nobenemu od vseh treh obdolženih ni moč očitati, da je prestopil meje svojih pravic ali da ni opravil svojih dolžnosti in da naj bi storil to z namenom pridobiti veliko premoženjsko korist. Še manj pa jim je mogoče očitati, da so drugim pridobili veliko premoženjsko korist«.

Ključne priče Sodišče je svoj sklep utemeljevalo na dokumentaciji in zaslišanju prič. Izhajalo je iz domneve, da je bil nakup lastnih delnic družbe BTC izveden pregledno in da so bili delničarji ves čas v enakovrednem položaju. »Skupščina se je 17. decembra 2001 odločila, da umakne lastne delnice po določbah o zmanjšanju osnovnega kapitala, nasploh pa se lahko delničarji kot tudi ostali družbeniki v vsakem trenutku odločijo, da v celoti likvidirajo gospodarsko družbo.« Sodišče tudi ocenjuje, da družbi Ajdacom in Invest Point nista pri-

Uprava BTC je delavsko-menedžerski odkup izpeljala prek družb Ajdacom in Invest Point, kjer so z umikom delnic povečali 20-odstotni lastniški delež na 85,50-odstotnega v družbi BTC.

dobili premoženjske koristi, res pa je, da sta povečali svoj lastniški delež z umikom delnic in zmanjšanjem osnovnega kapitala. »Stroškov družbe ni mogoče enačiti s škodo,« je še menila preiskovalna sodnica in dodala, da je sodišče pridobilo še mnenje Nine Plavšak in Alenke Žnidaršič Kranjc, zaslišalo pa je tudi Uroša Koržeta, Franca Hermana Šimnovca (oba iz nekdanjega Sklada za razvoj, nato SRD), Zorana Thalerja, Rajka Čvoroviča, Dejana Mikoliča in Gorazda Budo. Vsi so pričali v korist obdolženih in zagovarjali predvsem tezo, da je bil BTC potencialna tarča sovražnega prevzema s strani tujih naložbenikov, zato je bilo tako ukrepanje vodstva potrebno. Plavšakova in Žnidaršič Kranjčeva sta dejali, da je vse potekalo v skladu s takratno zakonodajo.

Primer BTC je torej končan. Sodbo o njem pa naj si ustvari vsak sam. ■

Živahno dogajanje v NLB

Jože Kralj, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Ob številnih dogodkih, povezanih z Novo Ljubljansko banko, najbolj izstopa izbiranje nove uprave. V njej ostajata Marjan Kramar in Matej Narat, pridružili pa se jima bodo še štirje novi člani.

Nadzorni svet naše največje banke je člane uprave iskal z javnim razpisom, na katerega naj bi se bilo prijavilo 42 kandidatov. Čeprav se je NLB odločila, da javnosti ne bo posredovala informacij o kandidatih, so iz banke vendarle pricurljale nekatere neuradne informacije, ki pa jih do zdaj nista potrdila ne Nova Ljubljanska banka ne finančno ministrstvo.

Nova sestava uprave Kandidati, izbrani za nove člane upra-

ve, naj bi bili Slavko Jamnik, ki je odgovoren za področje kreditiranja podjetij v NLB in je že bil član uprave banke, Miran Vičič, predsednik uprave NLB Vita (živiljenjska zavarovalnica, ki jo je NLB ustanovila skupaj s KBC), in Gregor Kastelic, ki prihaja iz ene od londonskih investicijskih hiš, prej pa je bil zaposlen v Evropski banki za obnovo in razvoj (EBRD). Nadzorniki so soglašali, da v upravi sodeluje tudi predstavnik belgijske KBC. Četrty kandidat naj bi bil po ne-

uradnih podatkih Claud Derosa, ki ima večletne izkušnje na področju poslovanja z občani, podjetji in v mednarodnem bančništvu. Kandidati morajo pred prevzemom funkcij pridobiti še dovoljenje Banke Slovenije.

Štirje novi člani uprave se bodo pridružili predsedniku uprave Marjanu Kramarju, ki mu mandat poteče leta 2009, in Mateju Naratu, ki je med dosedanjimi člani uprave edini dobil soglasje nadzornega sveta, da je lahko še naprej član uprave. Tako bo uprava

NLB julija postala šestčlanska. Z mesta članov uprave se bosta poslovila Borut Stanič in Andrej Hazabent, saj so se jima nadzorniki za sodelovanje zahvalili že konec januarja. Uprava bo imenovana za petletni mandat, pri čemer so se nadzorniki dogovorili, da bodo čez leto dni preverili, ali je nova vodstvena ekipa dovolj homogena. Če bodo ugotovili, da ni, bo lahko prišlo do spremembe v upravi.

Na seji nadzornega sveta so razpravljali tudi o reviziji po-

Zveza potrošnikov Slovenije bo tožila NLB.

slovanja skupine NLB, ki jo je zadnje tri mesece lanskega leta v NLB opravljala Banka Slovenije. Nadzorniki so se odločili tudi za izredno revizijo poslovanja LHB Frankfurt in nekdanje LBS New York, ki jo bo z intervjuji vpletenih in pregledom dokumentacije opravila zunanja revizijska hiša. Nadzornike je k tej odločitvi najverjetneje spodbudilo poslansko raziskovanje domnenih nepravilnosti pri poslovanju omenjenih dveh hčerinskih družb NLB, o katerih so poslanci spraševali tudi vlado (o tem smo v Demokraciji že obširneje pisali). Poleg tega je nadzorni svet soglašal z namero uprave o nakupu deleža New bank of Kosovo, ki je ena izmed manjših kosovskih bank, njena bilančna vsota pa dosega 60 milijonov evrov. Ob tem spomnimo, da so nadzorniki že pred časom odobrili tudi vstop v lastniško sestavo prištinske banke Kasabank. NLB si želi v njej pridobiti 51-odstotni delež. Naložba v Kasabanko naj bi bila nova skupna naložba NLB in Factor banke. Na Kosovu sicer deluje šest bank, od katerih sta dve v tuji, štiri pa domači lasti.

Tožba zaradi obresti Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS) je pri preučevanju problematike Modrega varčevanja odkrila vrsto domnenih kršitev. Na ZPS so prepričani, da je banka v tem primeru zlorabila zaupanje varčevalcev, saj je Modro varčevanje simboliziralo pametno naložbo in dobro naložen denar. Zato

vztrajajo, da se pogodbe izpolnijo tako, kot je bilo obljubljeno na podlagi prospekta in pogodbe.

ZPS bo po neuspešnih pogajanjih zoper našo največjo banko vložila tožbo zaradi premalo izplačanih obresti pri Modrem varčevanju, sklenjenem od leta 1999 do 2002. Predsednica organizacije Breda Kutin je pojasnila, da bodo banko tožili, ker naj bi bile obresti v okviru Modrega varčevanja prenizke. Tovrstno varčevanje je obljubljalo vsakoletno rast obrestnih mer, te pa so se dejansko vsako leto zniževale.

Za tožbo so se v ZPS odločili, potem ko je NLB pred kratkim pretrgala pogajanja o spornih obrestih. Banka naj bi bila med drugim posredno priznala, da v teh primerih ni upoštevala pogodbenih obveznosti, dodaja predsednica ZPS Breda Kutin. ZPS bo poleg tega še pozva-

Marjan Kramar, predsednik uprave

Banka načrtuje širitev na kosovskem trgu.

la Banko Slovenije, da izvede nadzor in oceni dimenzijo in vrednost spornih pogodb z vidika nadzornika bančnega trga, hkrati pa tudi Tržni inšpektorat Republike Slovenije, naj Modro varčevanje preuči s stališča zavarovalnega oglaševanja.

Natančnega števila oškodovanih, ki so v obdobju 1999–2002, ko naj bi bila škoda nastala, sklenili to varčevanje, na ZPS ne poznajo. Vendar je med oškodovanci kar 170 njihovih članov. Živa Drol Novak, odvetnica ZPS, napoveduje, da bodo na podlagi preučitve papirjev vseh 170 članov ZPS v individualnih tožbah zahtevali plačilo vseh pripadajočih obresti.

Največje bančno posojilo NLB je nedavno s skupino mednarodnih bank v Londonu podpisala pogodbo o najemu 850 milijonov evrov visokega sindiciranega posojila. Gre za najvišje posojilo, dodeljeno kateri koli slovenski ustanovi doslej. Sindicirano posojilo je obsežno posojilo, pri katerem prav zaradi njegove velikosti sodeluje več bank, ki skupaj zagotavljajo sredstva za posojilodajalca. Posojilo bo namenjeno predvsem financiranju slovenskih podjetij, ki jim bo NLB poskušala zagotoviti boljšo finančno ponudbo po konkurenčnih pogojih. Končni znesek najetega posojila je močno presegel izhodiščno povpraševanje, kar je po mnenju NLB posledica dolgoletnih poslovnih vezi z mednarodnimi bankami, uspešnega poslovanja, dobre bonitetne ocene, velikega zaupanja bank in uspešne uvedbe evra v Sloveniji.

Matej Narat bo še naprej član uprave.

Samostojna rast NLB Po besedah regionalnega direktorja EBRD za Madžarsko, Češko, Slovaško in Slovenijo François Lecavalierja NLB potrebuje svež kapital. Lecavalier je prepričan, da je NLB lahko močan regionalni igralec, če bi povečala svoj kapital. Ob tem je dodal, da so tudi sami pripravljeni pomagati pri iskanju rešitev za povečanje kapitala banke, vendar nameravajo svoj delež sčasoma tudi prodati. V NLB so povsem drugačnega prepričanja. Po njihovem mnenju jim konsolidacija skupine (prihajanje hčerinskih bank in drugih finančnih ustanov v večinski lasti NLB) v bližnji prihodnosti zagotavlja dovolj kapitala za načrtovano rast. **D**

Selitev OI se je končno začela.

Konec onkološke odisejade?

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven

Prvi bolniki in oddelek dnevne kirurgije Onkološkega inštituta so se minuli teden končno preselili v nove prostore. Svet inštituta je sklep o selitvi sprejel po tem, ko je vodstvo sporočilo, da je bakterija legionele v stavbi E odpravljena.

Po zagotovilih generalnega direktorja inštituta dr. Zvonimirja Rudolfa bodo glede tega poskrbeli tudi za dodatne preventivne ukrepe. Dobra novica za bolnike je prišla tudi z državne revizijske komisije, ki je potrdila pravilnost odločitve ministrstva za zdravje pri zadnjem nakupu opreme za Onkološki inštitut (OI). Inštitut naj bi se tako v celoti preselil do konca julija.

Pogoji za selitev so torej izpolnjeni, glavnina nove opreme je po zagotovilih ministrstva že kupljena, manjka le del opreme iz zadnjega razpisa. Prav zato se čudimo, da nekateri zdravniki selitvi nasprotujejo, kar je pripeljalo celo do zahteve po razrešitvi

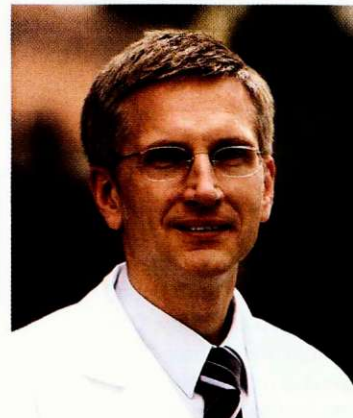
predsednika sveta OI Tadeja Battelina. A o tem malo kasneje.

Ministrstvo začudeno Z začetkom selitve je OI izpolnil eno od zahtev onkoloških bolnikov, ki so jih sredi marca v odprtem pismu posredovali vladi in ministrstvu za zdravje. V njem so nasprotovali selitvi v nove prostore, dokler omenjena bakterija ne bo popolnoma odpravljena, poleg tega pa so zahtevali tudi ustanovitev križne skupine, ki bo začela odpravljati napake na OI, uredila novo stavbo in poskrbela za čim hitrejši nakup opreme. Ministrstvo za zdravje (MZ) se je v sporočilu za medije že odzvalo na te zahteve in navedlo, da se večina ukrepov, ki jih bolniki zahtevajo, pripravlja,

nekateri pa se tudi že izvajajo. Kot so zapisali, se zavedajo stiske bolnikov in bodo naredili vse, kar je v njihovi moči, da jim omogočijo primerno zdravljenje. "Ob tem bi želeli poudariti, da je graditev Onkološkega inštituta potekala in se končala v času prejšnjih ministrov, zato za pretekle odločitve nikakor ne more biti odgovorno sedanje vodstvo ministrstva, čeprav je seveda dolžno nastale probleme reševati in to tudi pospešeno izvajamo," so zapisali na MZ, kjer so začudeni nad tako ostrimi odzivi prav v času, ko se je situacija po desetih letih začela reševati.

Zavajanje javnosti? Člani sveta OI so na podlagi zadnje seje sveta od MZ zahtevali razrešitev pred-

sednika Tadeja Battelina. Očitajo mu avtoritarno vodenje seje, cinično in ironično komentiranje izjav članov sveta, sodelujočih v diskusiji, degradacijo navzo-

Predsednik sveta OI Tadej Battelino

čih novinarjev najpomembnejših slovenskih medijev na raven zapisovalcev njegovega videnja problemov, žaljivo razpravljanje in dvigovanje glasu. Vendar je bil po naših virih ta dogodek oziroma "resen incident", kot so ga poimenovali člani sveta na čelu s Primožem Strojnom, prenapihnen. Dan po seji naj bi bili namreč ministra za zdravje Andreja Bručana klicali zunanji predstavniki sveta zavoda, ki so bili zelo presenečeni nad pisanjem v medijih o tem dogodku. Njihovo mnenje o vodenju seje sveta OI je bilo namreč popolnoma nasprotno od mnenja notranjih članov. Poleg tega so nam z ministrstva sporočili, da so Battelina za predsednika sveta zavoda izvolili člani sveta OI na svoji konstitutivni seji, zato ocenjevanje vodenja seje sveta zavoda ni pristojnost ministra za zdravje, kot tudi ne, da imenuje ali odstavlja predsednika sveta zavoda. Na ministrstvu Battelinovo doseganje delo ocenjujejo pozitivno.

Predsednik za selitev Tudi Battelino je bil nad pismom, ki so ga štirje člani sveta poslali ministrstvu, presenečen. "Selitev OI lahko gledamo z vsaj dveh stališč: prvo stališče zagovarja, da se ne opravi nobena selitev, dokler niso odpravljene vse ugotovljene in še ne ugotovljene pomanjkljivosti in dokler ni stavba v celoti dokončana," nam je dejal predsednik sveta OI. Glede na dosednji potek graditve to pomeni, da bodo bolniki, ki se ta čas zdravijo na OI, še vedno obravnavani v povsem nesprejemljivih prostorih starejših stavb inštituta, predvsem stavbe A. Drugo stališče pa je po Batteli-

Bolniki se zdravijo v nevzdržnih razmerah.

novih besedah, da se takoj začne selitev vseh tistih dejavnosti, kjer je to mogoče in za bolnike varno, nato pa se sproti in dodatno odpravijo vse pomanjkljivosti novogradnje in se novogradnja sočasno v celoti dokonča. S tem se zmanjša trpljenje bolnikov, ki so v tem času obravnavani na OI. "Prav to drugo stališče sem zago-

Desetletna zgodba Obnavljanje in graditev OI se vleče že dobrih deset let.

V letu 1996 je bil končan javni projektni natečaj za novogradnjo in rekonstrukcijo objektov OI. Na podlagi izbrane rešitve sta gradbeni odbor OI in konzultant za medicinsko tehnologijo že v letu 1996 pri-

bra 2001 naročene ogromne spremembe arhitekturne zasnove objekta. Po šestih letih graditve je bila januarja 2003 zaradi poplave iz počene cevi sprejeta odločitev, da se graditev pospeši. Ob tem je OI junija 2003 sprejel nova programsko-projektna izhodišča, na njihovi podlagi pa so bile julija 2003 naročene spet nove obsežne spremembe projektne dokumentacije, za katere so domnevali, da so dokončne. Vendar je na zahteve OI v letih 2004 in 2005 še večkrat prišlo do vsebinskih sprememb dokumentacije, do zadnje pred nekaj tedni, pri čemer so bili njihovi predlogi povezani z razvijajočimi se spoznanji stroke in zato utemeljeni.

Supernadzor Vrednostno se je investicijski projekt 1. faze OI samo od januarja 2003 do danes povečal za kar 64 odstotkov, s 13,1 milijarde tolarjev na 21,5 milijarde tolarjev (89,7 milijona evrov). V tej vsoti so vključene pretekle in prihodnje nabave

Dan po seji naj bi bili ministra za zdravje Andreja Bručana klicali zunanji predstavniki sveta zavoda, ki so bili nad pisanjem v medijih zelo presenečeni.

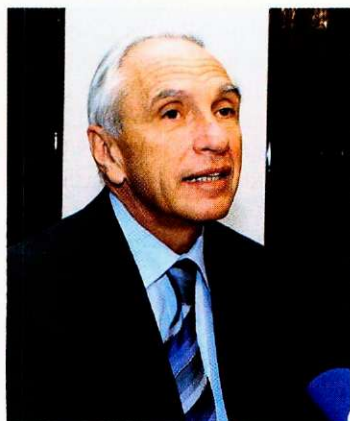
varjal na minuli seji zavoda in za sklep o delni selitvi dejavnosti, ki je bila izvedena pred 10 dnevi, so glasovali vsi navzoči člani razen enega, ki se je vzdržal," pravi Battelino in dodaja, da se je z opravljeno selitvijo že pred sejo zavoda in tudi na njej (z ustno izjavo) strinjal predstojnik sektorja za kirurgijo.

pravila programsko projektna izhodišča za izdelavo projektne dokumentacije. To gradivo predstavlja prvega od številnih dokumentov in odločitev, s katerimi so se projektne rešitve na zahtevo uporabnikov spreminjale vse do danes. Novembra 1996 je bila tako sklenjena gradbena pogodba za skupaj približno 25.000 m² objektov, od tega 4.000 m² rekonstrukcij in 21.000 m² novogradenj. Poglavitni razlog za vse zamude in spremembe pri izvajanju investicije je bil vedno v premalo definirani projektni dokumentaciji. Že leto kasneje so bile namreč naročene prve spremembe projektnih rešitev in s tem gradnje, januarja 1998 pa zelo obširne dopolnitve projekta z dodatnimi deli za strojne inštalacije. 2001 je OI sprejel celo nov projektni program in na tej podlagi so bile septem-

opreme iz virov investicijskega projekta Oprema za več javnih zdravstvenih zavodov v vrednosti 1,77 milijarde tolarjev.

Zdaj ministrstvo za zdravje izvaja supernadzor pri ugotavljanju nepravilnosti pri projektiranju in graditvi OI, vendar ta zaradi kompleksnosti in obsežnosti pregleda še ni končan. "Natančen pregled projektne dokumentacije je podlaga za ogleda na kraju samem. Na podlagi obojega bo izdelano sklepno poročilo in sprejeti ustrezni ukrepi," pravijo na ministrstvu.

Zdrahe okoli selitve bolnikov in tudi zaradi prepočasne graditve novih stavb je v zadnjem času še podkrepila bakterija, katere koncentracija pa je po naših podatkih krepko pod dovoljenimi mejami. Tudi zato bi se morali osebni interesi in politična pripadnost končno umakniti višjemu cilju – zdravju bolnikov. ■

Minister za zdravje Andrej Bručan

Član sveta OI Primož Strojnan

Zlorabe za lastne koristi

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Politični in medijski pritiski za nakup deleža v Metalki Commerce presegajo vse meje dobrega okusa. Zloraba časopisne hiše Dnevnik za poslovne in politične koristi njegovega lastnika.

Bojan Petan in Gregor Golobič vedno z roko v roki

Zloraba časopisne hiše Dnevnik za poslovne in politične koristi njegovega lastnika, pomembnega člana LDS Bojana Petana, postaja čedalje izrazitejša. Po nizu političnih diskvalifikacij je eklatanten dokaz zlorabe medija v lastno korist Petanov pritisk na direktorja D.S.U. mag. Uroša Rožiča, na katerega pritiska kot ponudnik za nakup deleža družbe Metalka Commerce, če-

prav ni dal najugodnejše ponudbe. Bojan Petan, ki mu Banka Slovenije pred leti, domnevno zaradi sumljivih poslov v preteklosti, ni dala licence za vodenje Hipotekarne banke Brežice, je prijatelj Gregorja Golobiča, ki se ta čas bolj kot s prodajo Ultrinih izdelkov ukvarja z Društvom Zares. Ali se bo tudi Petan včlanil v omenjeno društvo, nam ni uspelo izvedeti.

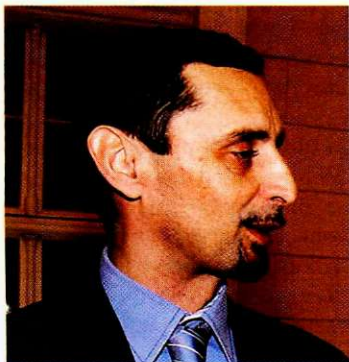
Medijski pritisk DZS je večinski lastnik družbe Dnevnik in prek istoimenskega časnika pritiska na državno ustanovo, da proda omenjeno naložbo. Ob tem se postavlja vprašanje, ali ni primer vprašljiv tudi z vidika novinarske etike. O tem smo vprašali Mirana Lesjaka, odgovornega urednika časnika Dnevnik, ki pa tega ne zaznava in vsakršne tovrstne namige kategorično zavrača. Zatrjuje, „da uredniško politiko

Dnevnika določa njegovo uredništvo, lastniki izdajatelja pa se vanjo ne vpletajo“.

Pritiskov se ne da zanikati Za kaj gre? V časniku Dnevnik so 24. in 27. marca objavili članka, v katerih so poročali o postopkih nadzornega sveta D.S.U., družbe za svetovanje in upravljanje (naslednica Sklada RS za razvoj oziroma t. i. Korzetovega sklada v likvidaciji), ki je razpravljala o prodaji 76,15-odstotnega deleža Metalke Commerce. V časnikarski hiši so poročali tudi o očitkih glede domnevne nepreglednosti vodenja postopkov prodaje tega deleža. Objavili so tudi, da so se na razpis v roku prijavila štiri podjetja, in sicer Metalka Trgovina, Les Rovte, DZS in podjetje Modro-Modro. Po njihovih podatkih naj bi bila najugodnejša ponudba prišla s strani družbe Les Rovte, likvi-

dacijskega upravitelja družbe D.S.U. Rožiča pa so posredno obtožili, naj bi bil v postopku favoriziral prav to družbo. Rožič je to zanikal in dejal, da to sliši prvič. „Daleč od tega, da bi jih favoriziral, saj jih sploh ne poznam. Zelo ste me presenetili.“ V članku tri dni pozneje pa je isti novinar poročal, da so nadzorniki D.S.U. prekinili sejo zaradi prodaje Metalke Commerce, pri čemer je uvodoma poleg informacije iz naslova citiral Eda Pirkmajerja, predsednika nadzornega sveta D.S.U., da bodo nadzorniki do naslednje seje poskušali pridobiti še nekaj dodatnih informacij, nato pa je spet na dolgo in široko ponovil očitke iz prvega članka.

V D.S.U. podatkov niso izdali Šli smo po sledih članka in na D.S.U. v likvidaciji naslovili vprašanje, kaj se dogaja s prodajo de-

Miran Lesjak, Dnevnik

Na D.S.U. pritiskajo, kolikor je mogoče.

Večinski delež Metalke na prodaj

leža družbe Metalka Commerce. Nika Zalaznik, tiskovna predstavica v tej družbi, nam je odgovorila: „Po izpeljavi interne razdelitve in notranjega odkupa je družba D.S.U. ostala lastnica 256.447 delnic družbe Metalka Commerce, d. d., kar predstavlja 77,75 odstotka osnovnega kapitala družbe. Od tega je 5.258 delnic rezerviranih zaradi denacionalizacijskih zahtevkov, preostalih 251.189 delnic oziroma 76,15 odstotka pa je bilo

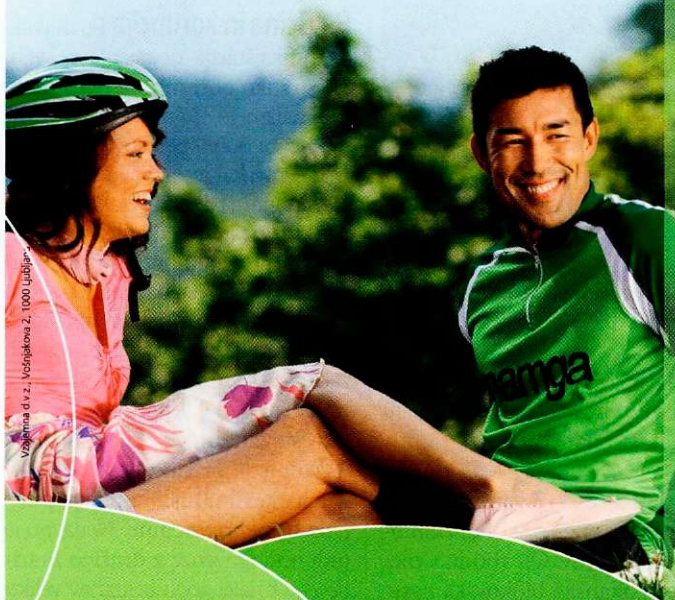
ponujenih v javnem razpisu za nakup delnic družbe Metalka Commerce, d. d. Razpis za javno zbiranje ponudb za nakup delnic družbe Metalka Commerce, d. d., je bil 17. 2. 2007 objavljen v časopisu Dnevnik in na spletni strani ter 23. 2. 2007 v Uradnem listu RS, št. 16. Rok za oddajo ponudb se je iztekel 5. 3. 2007 do 12. ure. Vsem interesentom, ki so se javili v času razpisa, je bil omogočen sestanek s predstavniki družbe Metalka Com-

merce zaradi pridobitve potrebnih informacij. Na podlagi prispelih ponudb je komisija v skladu s poslovnikom izbrala najugodnejšega ponudnika in ga predlagala likvidacijskemu upravitelju v sprejetje. Soglasje k izboru poda tudi nadzorni svet D.S.U., d. o. o., v likvidaciji, ki se je že seznanil z vsemi informacijami, dokumentacijo ter postopkom izbora najugodnejšega ponudnika za nakup deleža Metalke Commerce. O prodaji

bo nadzorni svet predvidoma razpravljajal in odločal na prihodnji seji.“ Na naše vprašanje, kdaj bo predvidoma prihodnja seja nadzornega sveta in kdo vse se je prijavil na razpis za nakup deležev omenjene družbe, pa nam je Zalaznikova odgovorila, da se bo NS D.S.U. predvidoma sešel prihodnji teden. Postopek prodaje še ni končan, zato o konkretnih podatkih še ne moremo govoriti.“

Za konec Ker smo še vztrajali in jo vprašali, kje so potem v Dnevniku dobili informacije o ponudnikih in konkretnih podatkih, nam je odvrnila, da bi to zanimalo tudi njih. Kako se bodo stvari razpletle in ali bodo morebiti na D.S.U. podlegli pritiskom Bojana Petana (s pomočjo Gregorja Golobiča in Društva Zares), bomo videli predvidoma v teh dneh. Glede na zatrdjevanje, da bodo na D. S. U. spoštovali le zakonodajo, pa morda lahko zapišemo, da pritiski s strani zaresnikov najverjetneje ne bodo obrodili zanje ugodnih sadov. **D**

Ni statusa? Ni panike.

Študent ali dijak, ki izgubi status, se prijavi na zavodu za zaposlovanje ali pa se prvič zaposli, potrebuje **dopolnilno zdravstveno zavarovanje**.

ZAKAJ?

Obvezno zdravstveno zavarovanje študentu ali dijaku, ki izgubi status, stroškov zdravstvenih storitev ne krije več v celoti, zato moramo del cene kot **doplačilo plačati sami**. Ta doplačila so lahko **zelo visoka**, izognemo pa se jim lahko s sklenitvijo **dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja pri Vzajemni**.

KAJ LAHKO NAREDIM?

Pri Vzajemni lahko sklenem poseben **paket VzajemnaMladi**, ki vključuje:

- o **dopolnilno zdravstveno zavarovanje VzajemnaZdravje**,
- o **darilo za nove člane**:

- majica Vzajemne
- darilni bon v vrednosti 20 EUR
- sodelovanje v nagradni igri z bogatimi nagradami

Zabavajmo se skupaj!

- o in **ugodnosti** za zavarovance Vzajemne.

www.vzajemna.si/mladi

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

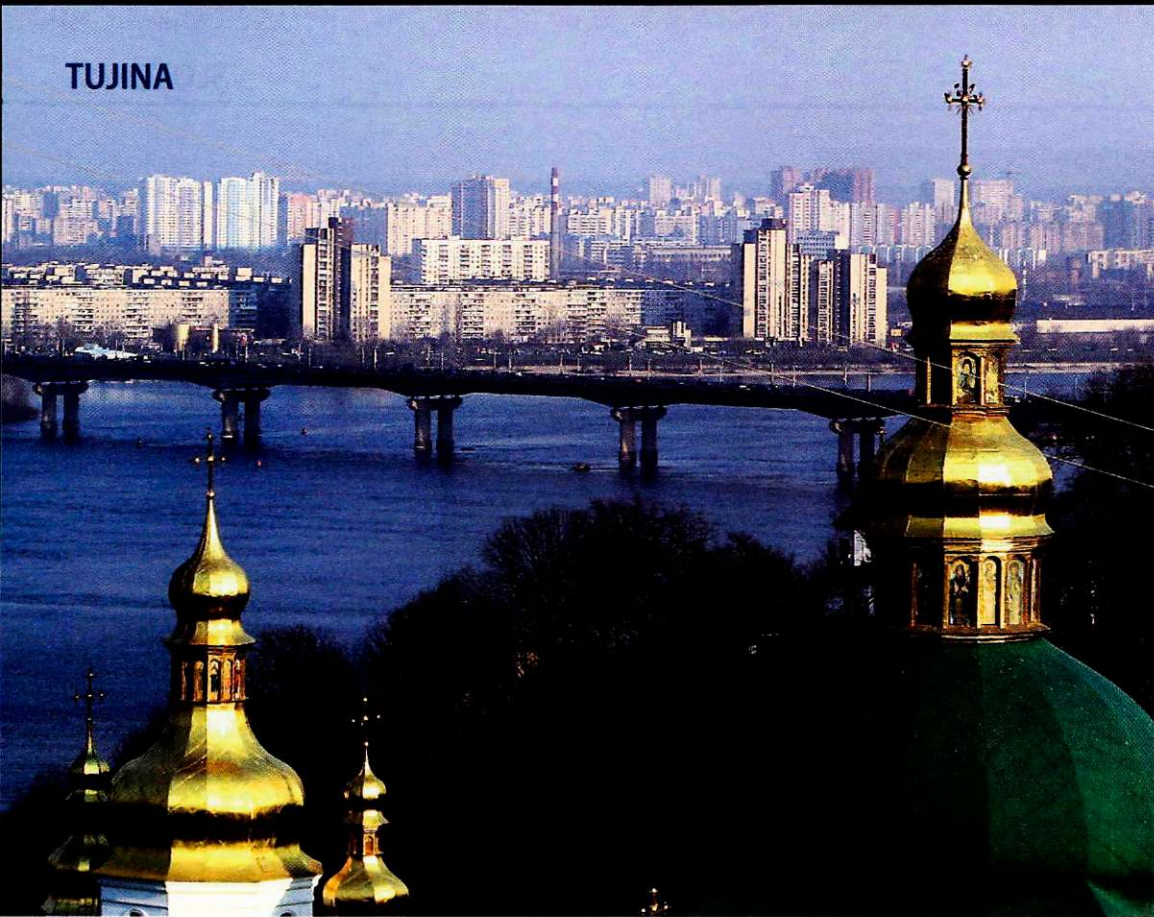
www.vzajemna.si

080 20 60

Pri sklenitvi zavarovanja preko www.vzajemna.si nudimo **najvišji zakonsko dovoljeni 3 % popust**.

Več informacij o darilih in ugodnostih na www.vzajemna.si ali na brezplačni telefonski številki 080 20 60.

Pogled na glavno mesto Ukrajine Kijev z blokovskimi naselji v ozadju.

Prestolnica ob Dnepru

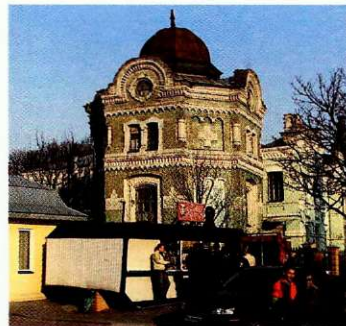
Tekst in foto: Metod Berlec

V petek smo se predstavniki slovenskih medijev z Adrio Airways udeležili promocijskega leta v glavno mesto Ukrajine Kijev.

No, da let ne bi bil povsem običajen, je poskrbel tehnični škrat na letalu, ki je preprečil, da bi pilotu uspelo normalizirati pritisk v letalu. Potniki smo to občutili kot pritisk v ušesih. Zaradi tega nepričakovanega zapleta se je letalo moralo vrniti na brniško letališče, kjer so mehaniki zadevo popravili. Po približno dveh urah in pol smo znova poleteli proti Kijevu.

Pogled v preteklost Ukrajinska zgodovina je tesno povezana z rusko. Skupni predniki Rusov, Belorusov in Ukrajincev so se v 9. stoletju organizirali v skupni državi ob reki Dneper. Imenovala se Kijevska Rusija.

Po njenem razpadu in vladavini Zlate horde sta zahodno Ukrajino osvojili Poljska in Litva. Del Ukrajine je tako prišel pod vpliv Zahoda. Njegovim poskusom pokristjanjevanja so se leta 1648 uprli kozaki. Njihova povezanost s carjem je razdelila državo na katoliški poljski del in pravoslavni del, dokler si ni Sovjetska zveza po drugi svetovni vojni priključila tudi zahodne Ukrajine in s tem ustvarila državnega ozemlja, ki je leta 1991 doseglo neodvisnost. Danes Ukrajina šteje skoraj 50 milijonov prebivalcev. Od teh jih je nekaj več kot 70 odstotkov ukrajinske narodnosti, približno 22 odstotkov

Življenjski standard je nizek.

pa je Rusov, ki so skoncentrirani predvsem v vzhodnem delu Ukrajine in na Krimu.

V Kijevu spet vre Kijev z bližnjo okolico danes šteje skoraj tri milijone prebivalcev. Ob vhodu v mesto so velikanska blokovska naselja, ki spominjajo na čebelnjake. V mestu se stikata vzhodna pravoslavna cerkev in grška katoliška cerkev, ki je po propadu komunizma dobila svoje stare pravice. Že v

Cerkve pospešeno obnavljajo.

petek je bilo v mestu videti številne privrženca tako prozahodnega predsednika Viktorja Juščenka kot prorusko usmerjenega premierja Viktorja Janukoviča. V soboto so sledila množična zborovanja v podporo tako enega kot drugega. Predstavniki nekdanje oranžne koalicije, med njimi voditeljica opozicije Julija Timošenko, so predsednika Juščenka, ki je bil pred leti voditelj t. i. oranžne revolucije, pozvali, naj parlament razpusti. Po drugi strani pa so privrženca Janukovičeve Stranke regij ter njihovi zavezniki komunisti in socialisti temu nasprotovali. Juščenko je premierju Janukoviču očital, da ni izpolnil predvolilnih obljub, zato je v začetku tega tedna razpustil ukrajinski parlament.

Revščina in korupcija Poznavalci tamkajšnjega dogajanja pravijo, da stranke občasno demonstrante tudi najamejo. Za uro demonstriranja naj bi dobili plačilo v vrednosti treh evrov, kar je kar soliden znesek. V Ukrajini je močno zakoreninjena korupcija in klientelizem. To niti ne preseneča, če imamo pred očmi dejstvo, da navaden policist na mesec dobi okoli sto evrov plače. Podobno je drugod v javni upravi, zato zaposleni vzporedno služijo z izsiljevanjem. Ukrajina pa ponuja tudi številne nove priložnosti, ne nazadnje je privlačna za tuja vlaganja. Številni tujci kupujejo podjetja in nepremičnine. Nedavno je tudi neki Slovenec z družino za trideset let najel 3000 hektarjev veliko kmetijsko zemljišče in se za stalno naselil v tej lepi deželi, ki je v času komunizma močno trpela. Z redno letalsko linijo do Kijeva je ta država zdaj bliže tudi Slovencem. [1]

Spomenik Ukrajincem, ki so padli kot sovjetski vojaki v Afganistanu

Severna Koreja od znotraj

Tekst in foto: Srdjan Kuret

Severna Koreja je še edina preostala enklava trdega komunizma, ki s svojo zaprtostjo in nepopustljivostjo še vedno buri duhove svetovnih politikov in vzbuja upravičene sume o svojih jedrskih namerah.

Uradna politika še vedno upošteva vojno stanje, priznava pa le prekinitve ognja. Tako je Severna Koreja formalno še zmeraj v vojni, vse dokler ne bo podpisan mirovni sporazum, na podlagi katerega bo prišlo do združitve obeh Korej. Šeststranski pogovori, v katerih poleg Severne Koreje in svetovne velesile ZDA sodelujejo še Južna Koreja, Kitajska, Rusija in Japonija, do sedaj niso dali oprijemljivejših rezultatov. Potem ko so ZDA Severno Korejo uvrstile v »os zla«, so ji namesto dvostranskih pogovorov, kot jih je sama predlagala, vsilile šeststranske pogovore z vsemi njenimi sosedi in najvplivnejšimi državami tega območja. Videti je, da so sankcije in pritiski življenje v skoraj hermetično zaprti državi še dodatno otežili

in da Severna Koreja tako ne bo več dolgo vzdržala.

Le redki stiki s svetom Vse to se močno odraža v vsakdanjem življenju Severnih Korejcev, četrdo o vsem tem vedo bore malo ali nič. Nacionalna televizija namreč le skopo odmerja obvestila o teh pogovorih, in še to s precejšnjim časovnim zamikom. Ljudje televizije praktično nimajo, če pa jo nekateri, višji uradniki ali vojaški uslužbenci, le imajo, vsakodnevne redukcije električnega toka njeno uporabo zelo omejujejo. Od osnovnih življenjskih potrebščin prebivalstvu primanjkuje tudi vode. Je oporečna in nepitna, ne priporočajo niti umivanja zob z njo.

To in še marsikaj smo imeli možnost občutiti pri udeležbi na

svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu za ženske med 17. in 23. marcem 2007, ki so ga Severni Korejci sicer dokaj zgledno organizirali. Mednarodna hokejska zveza (IIHF) je dodelila prvenstvo tej državi v času, ko so se odnosi z njo na vseh področjih zaostrovali, hkrati pa so glavni igralci na politični sceni igrali politiko korenčka in palice. IIHF je pred uradno dodelitvijo prvenstva pridobila vsa zagotovila tako glede varnosti kot tudi glede morebitne evakuacije udeležencev prvenstva. Možnost hitre evakuacije s pomočjo mednarodne zdravniške organizacije je bila prva skrb, saj so zdravstvene razmere v bolnišnicah izredno pomanjkljive, zdravniki pa delajo v higiensko neustreznih prostorih

in brez najosnovnejših zdravniških pripomočkov.

Slabe mednarodne povezave

Ogled zdravnika specialista IIHF v bolnišnici za tujce je sicer pokazal ustrezno higieno in nekatere potrebne zdravstvene aparate, vendar je bila bolnišnica popolnoma prazna. V pogovoru z uslužbenko enega od še obstoječih veleposlaništev je le-ta pripomnila, da je bilo mogoče vse skupaj le zaigrano, hkrati pa je omenila dogodek, ko si je neki njihov uslužbenec zlomil nogo. Zaradi kompliciranega zloma, ki ga v bolnišnici niso mogli ustrezno sanirati, so mu hoteli nogo amputirati. Ker se poškodovani s tem nikakor ni strinjal, jim ga je s pomočjo veleposlaništva z velikimi težavami uspelo ▶

Vsakodnevne vaje za parado v čast velikemu voditelju

Iljušin IL62 ali »leteči traktor«

► prepeljati iz države. Ob tem je treba vedeti, da je tedenskih letov vseh (dveh, treh) korejskih letal tipa iljušin 62 družbe Air Koryo le okoli 8. Od tega trikrat tedensko v Peking, dvakrat v Qiqihar, dvakrat v Habarovsk in enkrat v Vladivostok. Takojšnja povezava z drugim svetom je iz Severne Koreje praktično nemogoča.

Druga takšna izpoved maloštevilnih tujcev, ki delajo v Severni Koreji, je, da ima letališka steza na koncu podaljšek iz blata. To pa zato, da bi se lahko v primeru kakršne koli okvare koles ali napake pri zaviranju letalo preprosto zadržalo v blatu in srečno ustavilo. Letala tipa iljušin IL62 so zelo stara in Rusi teh modelov ne izdelujejo več. Zato poskušajo Severni Korejci z vsega sveta pridobiti vse še obstoječe rezervne dele, s katerimi jih lahko servisirajo. Ker

njihova letala ne izpolnjujejo niti temeljnih varnostnih standardov, jih tam živeči tujci imenujejo kar »leteči traktorji«.

Sramota v obliki piramide Leta 1982, ko je Sovjetska zveza kot vodilna članica vzhodnega bloka še izdatno finančno in energetske pomagala obstoječim komunističnim režimom, je Severna Koreja svet želela očarati s takrat po njihovem mnenju najvišjo stavbo na svetu – 105 nadstropij visoko zgradbo v obliki piramide. V nebo vpijoča skulptura z zarjavelim žerjavom na vrhu je samo skelet iz betona, brez oken in vrat. Čeprav že več kot 20 let propada v središču Pjongjanga, je uradno še vedno v rekonstrukciji. V bližino ni dovoljeno priti, tudi slikanje je prepovedano, saj je stavba zaradi slabega betona v zelo nezavidljivem stanju. Pod njo živijo revni prebivalci, ki nimajo niti vode niti stranišč.

Vse za strumne parade Stvarnost življenja Severnih Korejcev je še mnogo hujša in je ne bi mogli primerjati niti s takratnim življenjem v najrevnejših članicah nekdanjega vzhodnega bloka. Svetovna osamitev, blokada finančnih tokov in energetskih dobav je način življenja naredila še bolj grotesken. Na eni strani široke desetpasovnice, ki samevajo brez avtomobilov, visoke zgradbe s stanovanji brez oken in s polivinilastimi prekrivali, dvigala, ki zaradi pomanjkanja energije in dotrajanosti ne vozijo, semaforji, ki ne delujejo itd., na drugi strani pa neskončno opevanje ljubljene vodje Kim Il Sunga, čigar razsvetljeni v nebo

Mednarodno letališče v Pjongjangu

segajoči spomenik se tudi v nočeh z največjo električno redukcijo vidi kilometre daleč. Mesece in mesece potekajo vsakodnevne množične vaje, na katerih se različne skupine prebivalstva urijo za praznik 25. aprila, ko bodo na največjem stadionu (May Stadium) znova v vsem sijaju pokazali svojo pripadnost tokovom revolucije, ki jo pooseblja skoraj v božanskosti ljubljene vodja Kim Il Sung in dragi vodja, njegov sin Kim Jong Il. Ob jutranjih urah te zbudijo mno-

žice šolarjev, tudi najmlajših, ki s strumnim korakom in pesmijo na ustih prihajajo na zborna mesta v vseh večjih parkih in na ploščadih po vsem mestu. Disciplina je nekaj samoumevnega, priložnosti za individualizem ni, vse je podrejeno kolektivizmu in partiji. Pri počitku med vajami ljudje preprosto počepnejo in iz polivinilastih vrečk jemljejo mastne ocvirke za malico. Otroci so pristnejši in na njihovih licih se pokaže tudi nasmeh. V nekoliko boljših razme-

Polna dvorana ob odprtju SP v hokeju za ženske

Čuvaji, ki so nadzirali slovensko reprezentanco

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel: 02/537-1949

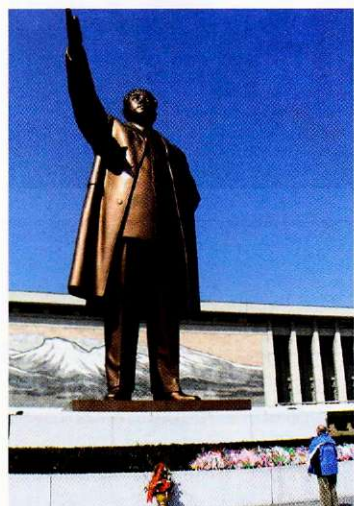
Slave Klavžar 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

rah živijo tisti, ki so bliže vrhovom partije (naši čuvaji) ali potomci udeležencev korejske vojne.

Bahanje z zajeto ladjo V propagandne namene Severni Korejci radi prikazujejo nekatere svoje vojne dosežke. Maloštevili obiskovalcem še sedaj razkazujejo leta 1969 zaseženo ameriško vohunsko ladjo Pueblo (bolj čoln) in ujetje devetih ameriških vojakov. Takratni predsednik ZDA Johnson se je moral javno opravi-

Ljubljani vodja – simbol „razcveta“

čiti, da so Korejci izpustili njihove vojske. Obiskovalci ladje si lahko ogledajo film o teh dogodkih, navzoč pa je tudi severnokorejski kapitan, ki je operacijo zajetja vodil. Za nagrado lahko zdaj prikaže svoj podvig.

V spremstvu čuvajev Vstop v Severno Korejo je, če nimaš utemeljenega razloga, podkrepljene- ga z izrecnim dovoljenjem oblasti,

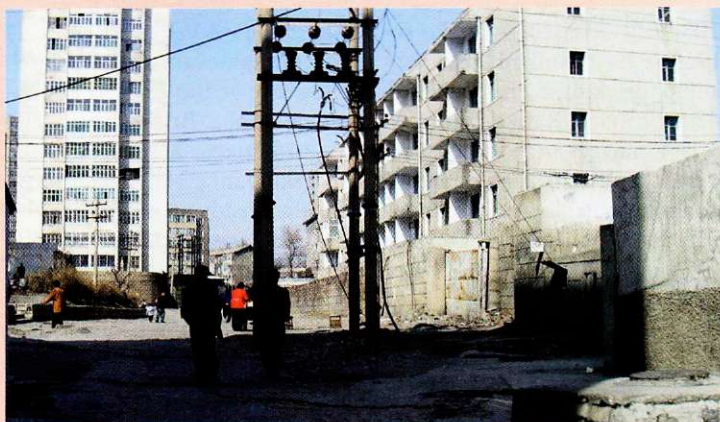
nemogoč. Slovenski delegaciji so na začetku dodelili dva čuvaja (po njihovo vodnika), naslednji dan pa dodali še enega. Spremljali so nas na vsakem koraku, in če se je kdo dalj časa zadrževal v hotelski sobi, so že zvonili telefoni. Sledila so zasliševanja, kje je kdo oz. kaj je počel. Seveda so tudi Korejci ljudje in kmalu so spredvideli, da mogoče le malo pretiravajo. Sčasoma so se kakšnim svojim dejanjem tudi sami nasmejali.

Beda na vsakem koraku Ob vstopu v državo je jasno, da nekateri standardi, ki so za nas samoumevni, tukaj ne veljajo. Že na letališču potnikom odvzamejo vse mobilne telefone in nekatere prenosne aparate. Internetna povezava je mogoča le pod strogim nadzorom in ne vsakomur. Čuvaji so nam točno odredili, kam lahko gremo (seveda v njihovem spremstvu) in kaj lahko vidimo. Sčasoma pa je nekaterim, redkim sicer, kljub temu uspelo, da se jim izmuznejo. Tako smo lahko spoznali, da je beda, ki jo tudi zaradi ponosa želijo prikriti, še večja kot na prvi pogled. Kazenska dela na tračnicah, pokvarjeni avtobusi na cestah, stari japonski avtomobili, razpadajoče hiše, prazne in maloštevilne prodajalne. Nekega dne so nas hoteli razveseliti in so nas odpeljali na morje. To je bilo pravo doživetje. Na desetpasovnici, ki vodi do 100 km oddaljene obale, smo opazili kar nekaj kontrol, ki so ustavile vsak avtomobil (na celi poti smo jih našli manj kot deset) in zahtevale dovoljenje za potovanje. Po cesti se vozijo kolesarji in hodijo pešci. Pokrajina je pusta in neobdelana, podeželske hiše pa nevzdrževane samevajo.

Upanje vedno živi Takšno življenje živi Severna Koreja. Vendar se želja po združitvi z Južno Korejo nenehno krepi. Med svojim desetdnevним obiskom smo lahko opazili, da se celo pri naših čuvajih, s katerimi smo se nekoliko zbližali, porajajo dvomi o pravilnosti in brezmadežnosti njihove dosedanje poti v boljšo prihodnost. Za nas je bilo že nekajdnevno bivanje dovolj in pristanek »letečega traktorja« v Pekingu je pomenil za vse pravo olajšanje. **D**

Nedokončana piramida že 20 let propada v središču mesta.

Propadajoča infrastruktura kaže realnost Severne Koreje.

Ljudje pod nadzorom popravljajo tračnice.

Pogled na vsakdanjo sivino Pjongjanga

Selitev metuljev

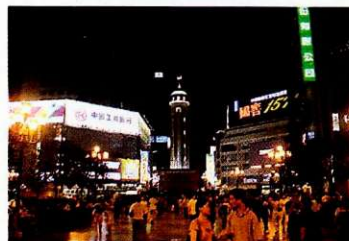
Tajvan bo letos ob množični sezonski selitvi domorodne vrste metulja monarh poskušal metulje zavarovati. V času, ko so selitve metuljev najbolj množične, bodo zato zaprli 600-metrski odsek avtoceste na jugu države, razpeli pa bodo tudi mreže, ki naj bi metulje prisilile, da letijo više in se tako izognejo avtomobilom. Prek nadvozov bodo te žuželke z značilnimi belimi pikami na rjavo-vijoličnih krilih vodile ultravijolične luči. Metulji vrste monarh vsako leto pozno marca poletijo z juga Tajvana proti severu, kjer izležejo jajčeca in poginejo. Novi rod nato novembra poleti nazaj proti topli gorski dolini blizu južnega mesta Kaohsiung, kjer prebije zimo.

Obsojeni direktor Alžirsko sodišče je na dosmrtni zapor obsodilo direktorja ene največjih alžirskih bank Rafika Halifo, ki si je v največjem korupcijskem škandalu v Alžiriji nagrabil več sto milijonov dolarjev, nato pa leta 2003 pobegnil v London.

Alžirija je od Velike Britanije že večkrat zahtevala njegovo izročitev, a še vedno čaka na končanje postopka. Britanska policija je 40-letnega Halifo, lastnika alžirske banke Halifa, februarja prišla zaradi suma pranja denarja, a ga je po plačilu varščine izpustila na prostost do sojenja. Sodišče v mestu Blida na jugu Alžirije je Halifo v odsotnosti obsodilo na dosmrtni zapor zaradi poneverjanja listin, utaje davkov, kraje in ponarejanja denarja. Sicer pa se je v sojenju, ki je trajalo 10 tednov, razkrila razvejena mreža korupcije in podkupovanja v alžirski upravi na vseh ravneh, od najnižjih uradnikov do ministrov, s tem pa je aferi prerasla v največji korupcijski škandal v državi.

Visoki cilji Hitro rastoče gospodarstvo bo Kitajsko do leta 2015 na svetovnem potrošniškem trgu dvignilo na drugo mesto, kjer jo

bodo po potrošnji prekašale le še ZDA. Kitajska potrošnja je lani znašala 5,4 odstotka svetovne, kar jo je postavljalo ob bok Italiji, pred njo pa so se na lestvici najbolj potrošniških držav znašle Japonska z 11,1, Nemčija s 7,3 in Velika Britanija s 6,6 odstotka. Kitajska, ki je lani dosegla 10,7-

odstotno gospodarsko rast, svoje gospodarstvo še vedno krepi predvsem na podlagi investicij in izvoza. Kitajci bi zato radi videli, da bi se povečala tudi potrošnja. Potrošniki na Kitajskem pa zaradi šibke socialne države velikokrat ustvarjajo prihranke, s katerimi si zagotovijo temeljne potrebe, kot sta zdravstvo in izobrazba.

Pretekel svet Štiridesetletni Britanec je uradno postal prvi človek, ki je pretekel pot okoli sveta in se

TUJI TISK

La Stampa

Združene države Afrike

V Franciji je film Afriški raj beninskega režiserja Silvestra Amus-suja postal dogodek, ki se je rodil zaradi odziva na internetu, prvih gledalcev, ki so širili letake po pariških ulicah, pa tudi medijev in njihove reklame. Film

so vrteli samo v eni dvorani le dobre štiri tedne, potem pa je po malem začel osvajati druge dvorane. V Milanu na Festivalu afriškega filma, kjer so ga vrteli, so bile karte prodane vnaprej, v dvorani pa je bila gneča. Zgodba, ki jo pripoveduje film, je paradoksalna, a preprosta: leta 2033 bogate Združene države Afrike sprejemajo priseljence iz obubožane Evrope in v tem kaosu, kjer je marsikdo pripravljen na vse, samo da bi dobil dovoljenje za bivanje, marsikdo pride v Afriko nezakonito. Kot nezakoniti priseljence se v Afriki znajdetta dva Francoza, inženir programer in učitelj, politiki, ki so proti priseljencem, pa so Afričani.

The Independent

Podrti obok

Obok ene najlepših hiš v starih Pompejih je porušen. Karabinjerji menijo, da to ni naključje. Pompeji in Herkulanej, drugo staro mesto, ki ga je zravnal s tlemi isti izbruh vulkana, sta pod vplivom neapeljske mafije, ki ju

nenehno ogroža. Neapelj je v zadnjih mesecih postal prizorišče desetih umorov in napadov, ki so posledica spopadov mafijskih skupin za nadzor nad trgovino s kokainom. Kraji, kot so Pompeji in Herkulanej, ki vsako leto zaslužijo na milijone dolarjev samo s turizmom, so za mafijo zelo privlačni. Praviloma od lastnikov restavracij in hotelov izsiljujejo denar za tako imenovano varstvo. Trudijo se celo, da bi do svojega deleža prišli tudi v samih Pompejih. Leta 2000 je bila zaradi požara skoraj porušena ena najpomembnejših vil v Pompejih. Požig je razširjena metoda, s katero prisilijo neso-delujoče »kliente«, da odprejo svoje denarnice.

vpisal tudi v Guinnessovo knjigo rekordov. Robert Garside je ob tem dejal, da je neverjetno vesel, da je tako dolg projekt pripeljal do konca. Garside je prvi tek okoli sveta začel leta 1996 na Picadilly Circusu v središču Londona, uspelo pa mu je šele v četrtem poskusu, ko je pretekel 48.000 kilometrov. Pot ga je vodila čez pet celin, 30 držav, mesta, gozdove, gore in puščave. Njegova epopeja se je končala 13. junija 2003 v New Delhiju, kjer je tek pred petimi leti in osmimi meseci tudi začel.

Cesarski izdelki Slonova kost je krhek in gracilen material, ki je več stoletij navduševal in navdihoval tako umetnike kot tudi zbiralce. V Umetnostnozgodovinskem muzeju na Dunaju so pripravili razstavo z naslovom Cesarski izdelki iz slonove kosti,

na kateri je predstavljenih okrog 130 izdelkov iz slonovine iz zbirnice Habsburžanov. Razpon razstavljenih izdelkov je širok, saj

je mogoče videti vse od reliefov z religiozno vsebino iz 10. stoletja do razgibanih baročnih figur. Razstava bo odprta do 22. julija.

Dahnil da Najvišji človek na svetu, Kitajec Bao Xishun, ki meri v višino 2,36 metra, je pri ne prav rosnih 56 letih končno našel sorodno dušo. Pastir iz mesta Chifeng na severovzhodu Kitajske,

ki je po rodu Mongolec in tehta 165 kilogramov, se je poročil z 28 let mlajšo in 68 centimetrov nižjo trgovko Xio Shujuan. Bao je v zadnjem letu v časopisih po vsem svetu objavil več poročnih ponudb, na katere je dobil 20 odgovorov, a mu nobena izmed žensk ni ustrezala, dokler ni spoznal Xie. Bao se je kot najvišji človek na svetu v Guinnessovo knjigo rekordov uvrstil leta 2005.

Največji zmaj Na Kitajskem gradijo največjega zmaja na svetu, vrednega 300 milijonov dolarjev. Zmaj, katerega delno zgrajena glava se dviga devet metrov nad

tlemi v osrednji pokrajini Henan, bo dokončan do leta 2009, ko bodo na Kitajskem praznovali 60. obletnico ustanovitve ljudske republike. Investitorji iz glavnega mesta pokrajine Zhengzhou pra-

vijo, da bo 21 kilometrov dolga kovinska struktura prava turistična atrakcija, v njej pa bodo galerije, v katerih bodo lahko obiskovalci za plačilo vpisali svoja imena ali druga sporočila.

Odlikovani Gates

Mehiški predsednik Felipe Calderon je najbogatejšega Zemljana Billa Gatesa odlikoval z najvišjim priznanjem, ki ga Mehika podeljuje tujcem, azteškim orlom. Odlikovanje si je Gates prislužil s svojim delom za dobro človeštva. Ustanovitelj računalniškega podjetja Microsoft je namreč Mehiki podaril 30 milijonov dolarjev za opremo 27.000 javnih knjižnic z računalniki in Microsoftovo programsko opremo v vrednosti dodatnih 10 milijonov dolarjev. Kot je svoje darilo pojasnil Gates, želi, da bi imel vsak otrok dostop do osebnega računalnika, ki bi mu omogočil vstop v svet svetovne informatike. S podobnim ciljem je Gates 15.000 novih programskih paketov Windows obljubil tudi kolumbijskim šolam, univerzam in knjižnicam. Svoj prispevek k miru želi dati Gates tudi z izobraževalnim programom informatike za kolumbijske gverilce, ki bodo položili orožje.

VIR: STA

TUJI TISK

Daily Telegraph

Internetni oskar

YouTube, spletna stran za izmenjavo videoposnetkov, kjer lahko anonimni uporabniki čez noč postanejo slavni, je objavila seznam dobitnikov lastne različice oskarjev. Nagrajenci so kar se da različni med seboj: od videa čika-

ške skupine OK Go do Avstrijca, ki je posnel, kako na ulici objema neznance. Po nagradi je bil povabljen v oddajo slavne Oprah Winfrey. Spletna stran YouTube deluje šele od februarja lani, vendar že prevladuje na trgu spletnih videoposnetkov. Po podatkih opazovalca interneta comScore, je ta spletna stran samo januarja letos pritegnila 133,5 milijona obiskovalcev z vsega sveta. Po besedah predstavnikov YouTube, ki jo je lani kupil Google za 1,65 milijona dolarjev, so vsi nagrajenci pripomogli k razširjanju spletnih videoposnetkov. Nagrado za najbolj ustvarjalen video pesmi Here It Goes Again je dobila skupina OK Go, saj si ga je ogledalo več kot 13 milijonov ljudi.

Mignews

Afroditiin parfüm

Mogoče je zadihati pravo aromo zgodovine – zahvaljujoč razstavi, ki so jo odprli v Rimu. Na njej so predstavili parfüm ene najstarejših parfumerij. Na razstavi v muzeju Kapitol so štiri vrste parfümov. Vsi so kompozicija naravnih

začimb in oljčnega olja ter so jih znova rekonstruirali arheologi iz 14 izvirnih arom, ki so stare več kot 4000 let. Njihove sledove so našli na Cipru med arheološkimi izkopavanji v območju Pírgos-Mavroraki kakih 90 kilometrov proč od Nikozije. Po mnenju strokovnjakov je bil ta prostor nekakšen zgodovinski parfumski laboratorij na 4000 kvadratnih metrih, ki se je podrl zaradi potresa. Rekonstruirane dišave so sestavili na enak način, kot so to naredili v preteklosti. Danes smo navajeni na kemične dišave na osnovi alkohola, stare dišave pa so bile bolj sveže, dišale so po zeliščih in začimbah, po mandlju, koriandru, miri, smoli in bergamotki, nikakor pa ne po rožah.

Iztok Jarc

Kmetom je treba zagotoviti stabilne razmere

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Za ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je bil Iztok Jarc imenovan 6. marca letos, ko je nasledil nekdanjo ministrico Marijo Lukačič, ki je odstopila. 44-letni Jarc, rojen v Novem mestu, je leta 1987 diplomiral iz mednarodnih odnosov na Univerzi v Ljubljani. Med letoma 1989 in 1993 je bil zaposlen na Republiškem komiteju za mednarodno sodelovanje (kasnejše ministrstvo za zunanje zadeve), nato pa je odšel za stažista v evropsko komisijo. Med letoma 1993 in 1996 je bil na ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj pogajalec za sporazume o coni proste trgovine z državami nekdanje Jugoslavije, Cefte in Efte. Bil je tudi član pogajalske skupine za pridružitveni sporazum z Evropsko unijo ter vključitev Slovenije v Svetovno trgovinsko organizacijo. Leta 1996 je odšel za svetovalca za gospodarska vprašanja v misijo RS pri Evropski uniji v Bruselj, kjer je ostal do leta 2000, ko je na ministrstvu za zunanje zadeve prevzel mesto vodje sektorja za evropske integracije in ekonomske odnose. Istega leta ga je vlada imenovala za člana ožje pogajalske skupine za članstvo RS v EU, leta 2001 je bil imenovan za državnega sekretarja na kmetijskem ministrstvu in tam ostal do leta 2004, ko je odšel za izrednega in pooblaščenega veleposlanika RS v Izrael.

Takoj po nastopu funkcije ste izpostavili več prednostnih nalog. Kaj je v prvem planu?

Slabi dve leti mandata ni prav veliko časa za večje premike. Predvsem bi izpostavil učinkovito izvajanje tekočih administrativnih nalog ministrstva in organov v sestavi. Prizadeval si bom za ustrezno izvedbo kampanje elektronskega izpolnjevanja zbirnih vlog in implementacijo novega programa razvoja podeželja. Treba bo pospešiti reševanje pritožb ter pripraviti kar nekaj zakonov in podzakonskih aktov. Seveda pa bo del časa namenjen tudi pripravi na predsedovanje Evropski uniji.

Ali ste s stanjem na ministrstvu in v organih v sestavi zadovoljni?

Prepričan sem, da je vedno prostor za izboljšave. Ključni problem ministrstva so seveda proračunska sredstva in preveč prevzetih obveznosti. Kar pa se tiče kadrov, mislim, da so ti razmeroma dobri. Žal smo izgubili nekaj

ključnih ljudi na področju evropskih zadev, čeprav ti sedaj delajo na različnih položajih v EU, kar je za Slovenijo tudi pomembno. Predvsem si želim vzpostaviti duha sodelovanja in dobrih medsebojnih človeških odnosov, saj so ti podlaga za dobro sodelovanje in delo. Na področju sektorja pa bomo poskušali narediti korak naprej v smeri krepitve njegovega konkurenčnega položaja, predvsem pa bi se morali bolj pripraviti na spremembe, ki smo jim priče. V tem kontekstu mislim predvsem na klimatske spremembe, varovanje okolja in globalizacijo svetovnega trga.

Načrtujete kakšne kadrovske spremembe na ministrstvu in v organih v sestavi?

Predvsem želim kadrovsko dopolniti tista področja, kjer je to potrebno, na primer imenovati generalnega direktorja direktorata za kmetijstvo in direktorja dveh javnih zavodov.

Kako boste rešili zaplete pri izplačilih ukrepov za razvoj podeželja v letošnjem letu?

Kar se tiče preostalih izplačil iz programa razvoja podeželja 2004–2006 je treba reči, da bo z izplačili v mesecu marcu izplačanih 80 odstotkov vseh prevzetih obveznosti. Prav v teh dneh smo izplačali dobrih 29 milijonov evrov za standarde EU iz leta 2004 in kmetijsko-okoljske ukrepe. Ta čas potekajo tehnični pogovori z ministrstvom za finance, da bi preostala izplačila izvedli v letošnjem letu. Natančnejših datumov preostalih izplačil zato še ne morem napovedati. V zvezi z novim programom razvoja podeželja 2007–2013 oziroma uredb, ki so bile že sprejete, pa sem ustanovil strokovno projektno skupino za revizijo programa. Skupina bo pregledala vsebine ukrepov in finančno konstrukcijo. Pri iskanju rešitev bo treba upoštevati dejstva, da so uredbe, ki določajo pogoje za posamezne ukrepe, že sprejete in da že poteka zbiranje vlog upravičencev, ki jim

je treba zagotoviti pravno varnost. Rešitev bo morala biti uravnotežena in bo morala upoštevati interese celotnega slovenskega kmetijstva.

Ko ste postali minister, ste dejali, da si boste poleg izpolnjevanja normativnega programa prizadevali za okrepitev delovanja dela pravne službe ministrstva in pospešitev reševanja pritožb. Ali je pritožb tako veliko, da ste to izpostavili?

Večina pritožb se nanaša na odločbe plačilne agencije, s katerimi je odločeno o neposrednih plačilih. Lani je bilo na ministrstvu rešenih preko 5.800 pritožb. Kljub temu jih je ostalo nerešenih še skupno 2.800, na agencijo pa je bilo vloženih dodatnih 3.300 pritožb na odločbe za neposredna plačila na površine za leto 2006. Seveda pa na ministrstvu rešujemo tudi pritožbe v postopkih denacionalizacije, za komasacije, zbornične pritožbe in druge upravne pritožbe. Dejstvo je, da je reševanje pritožb včasih povezano z dolgotrajnimi postopki na drugih strokovnih področjih in tudi z delom na terenu. Kljub temu menim, da moramo narediti vse, da bomo pritožbe čim prej rešili oziroma jih reševali v predvidenih rokih. Po drugi strani pa moramo narediti korak naprej, da se bo čim manj upravičencev pritoževalo zoper odločitve pristojnih organov. Zaradi tega bomo nekoliko okrepili pravno službo ministrstva in racionalizirali postopke reševanja pritožb.

Kakšni so vaši načrti pri oblikovanju smeri kmetijske politike, kaj je na tem področju najbolj žgoče?

V tem trenutku je najpomembnejše, da izvedemo kampanjo za vlaganje zahtevkov za ukrepe plačil za leto 2007 ter druge postopke in aktivnosti, ki so potrebni za dodelitev plačilnih pravic in za izplačila. Skupaj z agencijo si prizadevamo, da bi odpravili tehnične težave pri vnosu zahtevkov, hkrati pa pripravljamo ▶

Ključni problem ministrstva so seveda proračunska sredstva in preveč prevzetih obveznosti. Kar pa se tiče kadrov, mislim, da so ti razmeroma dobri.

Kmetijstvo prispeva v zadnjih letih k BDP nekaj manj kot 1,8 odstotka, k skupni zaposlenosti pa 10 odstotkov.

► predlog rešitve glede ukrepov 2. osi novega programa razvoja podeželja. Kar pa zadeva dolgoročne usmeritve, je treba upoštevati, da smo enakopravni člani EU in s tem zavezani sooblikovati in izvajati skupno kmetijsko politiko. V letu 2007 pristopamo k izvedbi reformirane skupne kmetijske politike na področju neposrednih plačil in razvoja podeželja. Kot vam je znano, so v pripravi še reforme tržne ureditve za vino ter sadje in zelenjavo. V letu 2008, to je v času našega predsedovanja, je predviden pregled reforme neposrednih plačil. Da bi Slovenija lahko sledila tem spremembam, predvsem pa da bi lahko bila aktiven dejavnik pri tem in da bi zagotavljala dolgoročne cilje razvoja slovenskega kmetijstva in podeželja, moramo resno razmisliti o nadaljnji strategiji razvoja slovenskega kmetijstva. Pri tem bo morala Slovenija poudariti razvojno politiko, ki sledi evropskemu modelu večnamenskega kmetijstva. Ta se kaže v proizvodnji kakovostne hrane in surovin po zmernih cenah, trajnostni rabi naravnih virov in ohranjanju biotske raznovrstnosti, videzu kulturne krajine ter v ohranjanju poseljenosti podeželja, uravnoteženem prostorskem razvoju, razvoju novih dejavnosti in zaposlovanju prebivalstva na podeželju.

Sešli ste se s predsednikom Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije Petrom Vriskom. O čem sta se pogovarjala?

Pogovarjala sva se o aktualni problematiki v kmetijstvu, prihodnjem programu razvoja podeželja in preostalih izplačilih v letošnjem letu. Predvsem pa sva izmenjala poglede na prihodnje izzive v kmetijstvu in načine sodelovanja ministrstva ter Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije. Prav njena kmetijskosvetovalna služba s svetovanjem, z izobraževanjem in drugimi strokovnimi dejavnostmi pomembno pomaga k razvoju slovenskega kmetijstva. Mislim, da moramo vsi, ki delamo na področju kmetijstva in razvoja podeželja, konstruktivno sodelovati, saj konec koncev vsi skupaj delamo za isti cilj.

Srečali ste se tudi z Romanom Žvegličem, predsednikom Sindikata kmetov Slovenije. Katere so najpomembnejše pripombe kmetov na delo ministrstva v celoti?

Ni jih treba posebej izpostavljati, saj je bilo o njih že veliko povedanega v medijih. Gre predvsem za izplačila, ki jih je še treba izvesti v okviru programa razvoja podeželja 2004–2006, višino plačil za kmetijskookoljske ukrepe in plačila za območja z omejenimi

možnostmi za kmetijsko dejavnost ter hitrejšo reševanje pritožb. Izpostavljene so bile tudi težave, ki se pojavljajo pri elektronskem izpolnjevanju zbirnih vlog.

Kakšno je vaše stališče do kmetov, ki se ukvarjajo z živinorejo in prirejo mleka? Ali nameravate kaj spreminjati politiko na tem področju?

Kmetijstvo prispeva v zadnjih letih k bruto domačemu proizvodu nekaj manj kot 1,8 odstotka, k skupni zaposlenosti pa 10 odstotkov. Prireja govejega mesa predstavlja 15 odstotkov vrednosti celotne kmetijske proizvodnje. Enak delež prispeva tudi prireja mleka, prireja prašičjega mesa predstavlja 9 in perutnina 6 odstotkov. Iz podatkov izhaja, da živinoreja sodi med najpomembnejše proizvodne usmeritve slovenskega kmetijstva. Najpomembnejša je govedoreja, ki skupaj z rejo drobnice zagotavlja rabo prevladujočega travinja, kar je še posebej pomembno z vidika ohranjanja primerne obdelanosti zemljišč in ohranjanja kulturne krajine. Zaradi tega smo bili pri izbiri sheme neposrednih plačil še posebej pozorni na vpliv reforme na položaj reje govedi in drobnice. V primeru uveljavitve popolnega enotnega plačila bi lahko prišlo do preusmeritve pomembnega dela neposrednih plačil z živinorejsko usmerjenih kmetijskih gospodarstev h gospodarstvom, ki so imela pretežno rastlinsko pridelavo. Zato se je Slovenija odločila za kombinirano shemo, ki bi v čim večji meri zmanjšala negativne prerazpo-

reditvene učinke čiste regionalne sheme. Mišlim, da moramo kmetom tudi v prihodnje zagotoviti stabilne razmere, v katerih se bodo lahko samostojno prilagajali stanju na trgu in zviševali svojo konkurenčnost.

Kakšno je vaše stališče do slovenskih mlekar in njihovega lastništva?

V Sloveniji je v tekočem kvotnem letu odhajalo mleko v domače in tuje mlekarne okoli 9.500 kmetov v višini okoli 510 tisoč ton. Zaradi pomembnosti panoge je treba zagotoviti stabilne razmere pri odkupu mleka v slovenskem prostoru in dolgoročno poskrbeti za nemoteno »verigo« med pridelovalci mleka in mlekarjami. Zato bomo na ministrstvu podpirali procese povezovanja mlekar oziroma druge oblike sodelovanja, ki bodo zagotavljale dolgoročno stabilnost v mlečni panogi. Seveda pa se kot minister ne morem vmešavati v politiko upravljanja posameznih mlekar, saj je to pristojnost njenih lastnikov. Tukaj bi poudaril predvsem vlogo zadrug, ki so kot solastniki živilskopredelovalnih podjetij ključni povezovalni člen med živilskopredelovalno industrijo in kmeti. Zadruga imajo zaradi lastništva izjemno veliko odgovornost pri upravljanju in odločanju o razvojni prihodnosti živilskopredelovalne industrije.

Napovedali ste tudi odprtje brezplačnega mesečnega telefona za državljane, na katerem boste dostopni tudi vi. Menite, da vam bo to glede na vse druge zadolžitve uspelo?

Res je, da imam urnik zelo zaseden, vendar se mi zdi pomembno, da prisluhnem ljudem, njihovim problemom in pobudam. Poleg tega bom, kolikor mi bo čas dopuščal, obiskoval tudi različne dogodke, na katerih se želim srečati z ljudmi, ki živijo ali delajo na podeželju.

Slovenija se pripravlja na predsedovanje EU. Kako priprave potekajo v okviru ministrstva in kaj pričakujete od predsedovanja? Bo od tega imelo kaj tudi slovensko kmetijstvo?

Tudi na našem ministrstvu so priprave na predsedovanje EU v polnem teku. Treba se

je namreč dobro pripraviti na več področjih: logistična organizacija dogodkov doma in v tujini, ustrezna kadrovska zasedba, načrtovanje finančnih izdatkov, promocija in komuniciranje z javnostmi. Seveda so najpomembnejše vsebinske priprave v okviru programa našega predsedovanja. Ta čas je še težko napovedati, katere vsebine bomo obravnavali, saj bomo nasledili dosjeje, ki ne bodo končani v času portugalskega predsedovanja. Zagotovo pa vemo, da bomo v času predsedovanja v prvi polovici 2008 obravnavali pregled skupne kmetijske politike. Takrat bo tekla razprava o morebitni reformi skupne kmetijske politike po letu 2013. Sam menim, da bomo uspešni, če bomo tekoče in učinkovito opravili svoje delo. Predvsem se mi zdi pomembno, da bomo poleg uspešne organizacijske in vsebinske

izvedbe predsedovanja EU to izkoristili kot izjemno priložnost za promocijo Slovenije. Naše kmetijstvo in podeželje imata visokokakovostne proizvode in storitve, ki jih je treba ponuditi gostom v času predsedovanja. Želim tudi, da neformalno srečanje kmetijskih ministrov v Sloveniji postane dogodek, pri organizaciji katerega bodo sodelovale in predstavile svoje storitve in izdelke tudi nevladne organizacije s podeželja.

In na koncu, kakšni so vaši načrti na področju prehrane? Menite, da je slovenska kmetijska politika doslej dovolj podpirala ekološko pridelavo, ribogojstvo, ribolov in podobno, skratka, uživanje slovenske hrane? Načrtujete pri tem kakšne spremembe?

Že od sedaj je ministrstvo s promocijskimi kampanjami, sejmsko dejavnostjo in publi-

Najpomembnejše je, da izvedemo kampanjo za vlaganje zahtevkov za ukrepe plačil za leto 2007 ter druge postopke in aktivnosti za izplačila.

kacijami spodbujalo potrošnike k nakupu in uživanju kakovostnih živilskih proizvodov. Verjamem pa, da lahko na tem področju naredimo še več. Potrošniku moramo povečati njegovo zaupanje v doma pridelano in predelano hrano ter ga spodbujati k nakupu kakovostnih slovenskih proizvodov. V tem letu bomo zato pripravili zakon o promociji kmetijskih proizvodov in živil. Prizadevali si bomo za povečanje aktivnosti na področju zaščitnih znakov posebnih kmetijskih pridelkov in živil. Poleg promocije na različnih sejnih doma in v tujini bomo pripravili tudi analizo o poznavanju hrane in izdali zloženke, s katerimi želimo ozaveščati javnost. Kar se tiče porabe rib, je ta pri nas zares nizka. V povprečju pojemo 6 kg rib na prebivalca letno. V okviru ribiške politike bomo zato promovirali ribje proizvode, s čimer želimo povečati porabo rib. **D**

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

POD DROBNOGLEDOM
minister dr. Milan Zver

torek, 10.4.2007 ob 20.30

Istrske študije

V. M.

Znanstvenoraziskovalno središče iz Kopra goji bogato publicistično dejavnost. Poleg mnogih znanstvenih monografij, ki jih izdajo vsako leto, izdajajo tudi dva zbornika, oba pod skupnim imenom *Annales*.

Prvi zbornik v svojem naslovu nosi dva »podnaslova«, *Anali za istrske in mediteranske študije* ter *Series Historia et Sociologia*, in izhaja že šestnajsto leto, drugi pa *Acta Histriae* in izhaja štirinajsto leto. Ker obe seriji zbornikov pomembno bogatita našo raziskovalno in družboslovno področje, jima velja nameniti nekaj več pozornosti.

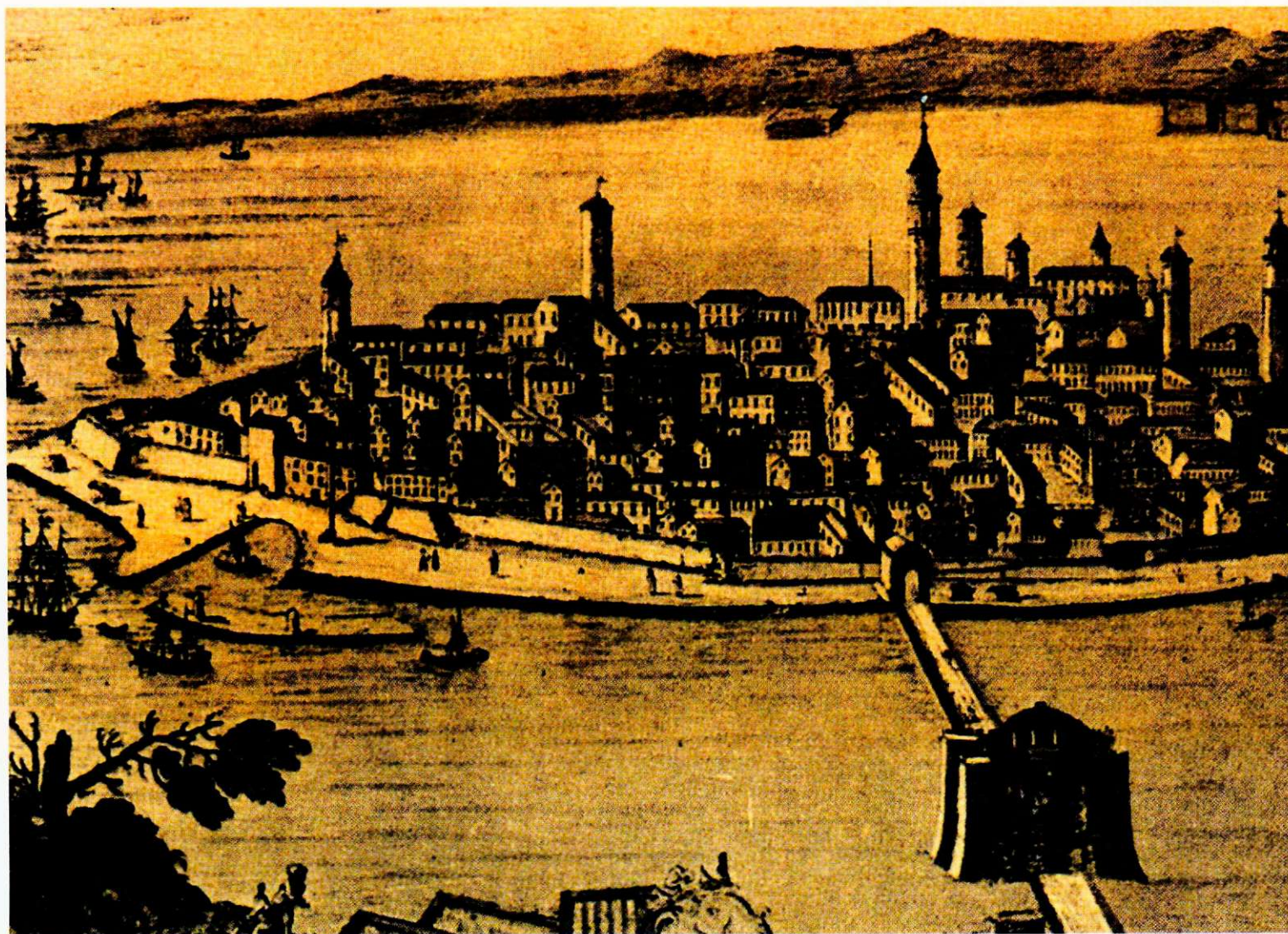
Pomen slovenščine Oba zbornika objavljata pomembne pri-

spevke domačih in tujih avtorjev, zato naj tudi tu kot že nekajkrat ob predstavitvah slovenskih znanstvenih revij zapišemo, da imata tudi ta dva – ali jo naj imenujemo kar »znanstveno«? – hibo. Prispevki tujih avtorjev izhajajo v tujih jezikih, včasih pa tudi prispevki slovenskih avtorjev, kar je še manj razumljivo. Tu je namreč treba reči dvoje. Prvič, pri slovenskem jeziku moramo vztrajati, pa naj gre za popularne medije ali za strokovne publikacije. Med

drugim zato, ker moramo gojiti in razvijati slovensko znanstveno terminologijo. Drugi razlog, zakaj danes ni nobene potrebe po objavljanju v tujih jezikih, pa je, da imamo svetovni splet, ki omogoča objavljanje v različnih jezikih. Res je, da je besedila treba prevajati (ali v slovenščino ali v tuj jezik), kar je povezano s stroški, toda ti ne bi smeli biti (več) ovira za rešitev, ki bi zadovoljila najširši krog uporabnikov. Morda naj ob tem dodamo, da kakšna

slovenska strokovna revija skoraj v celoti izhaja v tujem jeziku (večinoma v angleščini), kot sta na primer *Razprave* in *Acta Carsologica*, ki ju izdaja ZRC SAZU, Razred za naravoslovne vede. Povsem nasprotno pa na primer (in za zgled) ravna uredništvo *Zgodovinskega časopisa*, ki ne le da vse prispevke objavlja v slovenščini, temveč v slovenščino prevaja tudi tuje avtorje.

Naj nam bo ta opomba oproščena, toda izdajanje prispevkov

v tujem jeziku v naših strokovnih revijah in zbornikih postaja čedalje bolj uveljavljena praksa, to pa, gledano z nacionalnega stališča, nikakor ni dobro.

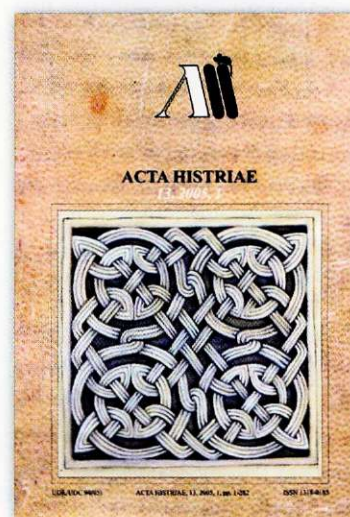
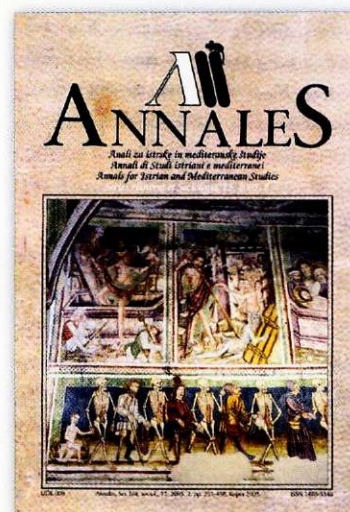
Historia et Sociologia Vrnimo se k vsebini obeh knjižnih zbirk *Annales* ter k njuni bogati vsebini. Najprej prelistajmo *Anale za istrske in mediteranske študije* oziroma *Series Historia et Sociologia*. Prvi zvezek za leto 2005 prinaša osemnajst prispevkov: *Historizacije javne sfere: od dilem o nastanku k rekonstrukciji razvoja ideje javne sfere* (Andrej Pinter), *Ovrednotenje tradicionalne hrane in zgodovina poljedelstva. Analiza ponudbe turističnih kmetij na italijansko-slovenskem obmejnem območju med Gorico in Koprom* /v italijanščini/ (Aleksander Panjek), *Geografski informacijski sistemi za zgodovino Furlanije. Raziskave v teku* /v italijanščini/

(Alessio Fornasin), *Turistični cikel/cikli v Portorožu* /v angleščini/ (Katja Vrtačnik), *Med konvergenco in divergenco: dileme evropskih integracijskih procesov* (Milan Bufon), *Nacionalne države pred izzivi evropske kulturne identitete. Evropski državljani in državljanke o pripadnosti nacionalni in evropski kulturni identiteti* (Ksenija Šabec), *Komparativna analiza formalno-pravnega varstva narodnih skupnosti v Republiki Sloveniji, Republiki Italiji in v zakonodaji Evropske unije* (Martina Pikelj Bratuž), *Stanovanjski vidik izključenosti migrantov v Sloveniji* (Maša Filipović), *Kognitivna definicija zaljubljenca in predmeta ljubezni v luči najstniške konceptualizacije ljubezni* /v angleščini/ (Wiga Bednarkowa), *Domača imena Šišana* /v italijanščini/ (Barbara Buršič Giudici), *Toponimija boljnjštine u rukopisnom rječniku boljinskih govora* /v hrvaščini/ (Sandra Tamaro), *Poustvarjalna funkcija jezika: invencije in poetični učinki v govoru dvojezičnih otrok* /v italijanščini/ (Rita Scotti Jurić), *Učenje za prihodnost – kaj nam o tem pove zgodnje učenje?* (Barica Marentič Požarnik), *Uspostavljanje učiteljev za uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije* (Andreja Istenič Starčič, Andrej Brodnik), *Vpliv vzgojiteljevih vprašanj na otrokovo sporazumevalno zmožnost* (Darija Skubic), *Novi pristopi pri proučevanju naravoslovja – uporaba preprostih ključev* (Barbara Bajd), *Statistika na začetku šolanja: Strategija reševanja statističnega problema* (Mara Cotič, Darjo Felda, Lea Kozel), *Raziskave celostnega razvoja otroka kot osnova didaktike gibalne/športne vzgoje* (Rado Pišot, Joca Zurc).

Kaj je bila Šembilja? V številki 2 (2005) je objavljenih petnajst prispevkov: *Vloga Slovanov v legendi o Nazareški hišici* (Santa casa di Loreto) (Jure Mikuž), *Kip Pietà v koprski stolnici* (Samo Štefanac), *Mrtvaška plesa v Bermu in Hrastovljah. Prispevki k ikonografiji motivike plesa smrti v istrski slikarski šoli* (Tomislav Vignje-

vič), *Šembilja na rimskih cestah. O mitološkem prežitku in arheološkem indikatorju na Krasu in v Brkinih* (Katja Hrobat), *Cerkev sv. Kancijana v Škocjanu pri Divači in njeni napisi* (Božidar Premrl), *Vinogradništvo in trgovina z vinom na tržaškem v 18. stoletju kot področje spora med »tradicionalnim« in »inovativnim«* (Aleksej Kalc), *Vprašanje fojb iz obdobja med septembrom in oktobrom 1943 ter majem in junijem 1945. Kritična analiza zgodovinopisja v italijanskem jeziku in izraza »infobiranci«* /v italijanščini/ (Antonio Burigo), *Slovensko-grški stiki skozi zgodovino* (Borut Mahnič), *Med romantiko, filhenelizmom in politično stvarnostjo: popotovanje istrskega pesnika Pasquala Besenghija v Grčijo 1828–1830* (Salvator Žitko), *Vprašanje zgodovinopisnih kategorij pri proučevanju slovenske opere: produkcija znanja ali reciklaža ideologije?* (Vlado Kotnik), *Filon Aleksandrijski: jezik alegorije in alegorije jezika v grško-judovski filozofski sintezi* (Matejka Grgič), *Jezikovna dinamika v kmečkem izrazju srednjerožanskega narečja* (Herta Maurer-Lausegger), *Iz primorske leksike* (Metka Furlan), *Nekateri družbeni in kulturno-geografski vidiki obmejnosti občine Ilirska Bistrica* (Simon Kerma), *Prostorsko dožemanje Sredozemlja v slovenski Istri. Analiza s pomočjo teorije mehkih množic* (Miha Staut, Gregor Kovačič, Darko Ogrin).

Podmorsko najdišče V številki 1 (2006) je objavljenih devetnajst prispevkov: *Jugovzhodna Evropa: evropski laboratorij družbene in prostorske integracije in dezintegracije* (Milan Bufon), *Pregled strukture selitvenih tokov iz BiH v okviru notranjehjugoslovanskih migracij v Slovenijo* (Damir Josipović), *Spremembe v etničnem opredeljevanju muslimanskega prebivalstva v Sloveniji, priseljenega iz Bosne in Hercegovine, v popisnih podatkih 1991 in 2002* (Peter Repolusk), *Bosna in Hercegovina na slovenskem delu svetovnega spleta* (Simon Kerma, Jug Bebler), *Enotnost, diskurz, identiteta: Evropska unija kot diskurzivni konstrukt* /v angleščini/ (Robert de Beaugrande), *Sodobna politika azila in priseljevanja v Sloveniji: premislek*

o vprašanju vstopa in integracije /v angleščini/ (Simona Zavratnik Zimic), *O enačenju kulturnega in političnega prostora: primer slovenskih Tržačanov* (Jasmina Kozina), *K vprašanju zahodne meje balkanske jezikovne zveze* (Vlado Nartnik), *Pragmatika in semiotika v historični perspektivi: komunikacijski modeli in transcendentno v kulturi pozne antike* (Matejka Grgič), *Osvrt na istraživanje hrvaško-slovenskih jezičnih dodira u Istri* /v hrvaščini/ (Stipe Kekez, Mijo Lončarič), *Razvoj primorske regije v kontekstu nove ekonomije. Sociološka analiza trajnostnih ekonomsko-prostorskih razvojnih perspektiv* (Blaž Lenarčič), *Skrb za naravno okolje, informiranost in pripravljenost javnosti za delovanje, primer MO Koper* (Andrej Pinter), *Rimski pristaniški objekt z ribogojnico v Fizinah pri Portorožu: poročilo o raziskavah podmorskega najdišča v letih 2004 in 2005* (Andrej Gaspari, Snježana Karinja, Miran Erič, Sašo Poglajen, ►

► Peter Čerče), *Razlaga rimskega napisa z Rodika v smislu nasprotujočih si interpretacij* (Verena Perko), *Grobišče Kalaužnik in gradišče Mati božja pri Črnotičah v istrski Sloveniji* (po L. K. Moserju) (Matej Župančič), *Cerkev sv. Helene na Gradišču pri Divači in njena stavbna zgodovina* (Božidar Premrl), *Revizija popisa prebivalstva Trsta iz leta 1910* (Ivica Pletikosić), *Španska kolonialna politika za Indijance in sodobni integralizem v Latinski Ameriki*. *Primerjalna študija* (Mojca Terčelj), *Humor in minimalna racionalnost* (Anton Mlinar).

Vsaka številka zbornika ima na koncu še rubriko *Poročila in ocene*.

Acta Histriae V *Acta Histriae*, letnik 13 (številka 1, 2005) je objavljenih štirinajst prispevkov, ki se nanašajo na temo *Istra med Vzhodom in Zahodom*. Ob 1200. obletnici rižanskega zbora: *Istra na začetku frankovske oblasti in v kontekstu razmer med severnim Jadranom in srednjo Donavo* (Peter Štih), »Si nobis succurrit do-

mnus Carolus imperator«. *Pravo in izvajanje pravosodja v času Karla Velikega: nekateri primeri od Rižanskega zbora dalje* /v italijanščini/ (Giuseppe Albertoni), *Ustna praksa in pisna dokumentacija v listini o Rižanskem zboru in drugih sodnih listinah v prostoru med Donavo in Jadranskim morjem* /v italijanščini/ (Reinhart Härtel), *Patriarh Fortunat iz Gradeža in Rižanski zbor* /v angleščini/ (Harald Krahwinkler), *Pravni vidiki listine o Rižanskem zboru* /v italijanščini/ (Lujko Margetić), *Primates populi Istrie Provincie na Rižanskem saboru* /v hrvaščini/ (Maurizio Levak), *Istrsko gospodarstvo v luči Rižanskega zbora* (Darja Mihelič), *De Sclavis autem unde dicitis. Slovani in Vlasi na »nikogaršnjem« ozemlju istrskega zaledja* (Andrej Pleterski), *Objave in interpretacije listine Rižanskega zbora v domačem in tujem zgodovinopisju* (Salvator Žitko), *Začetki bizantinske oblasti v Istri* (Andrej Novak), *Bizanc in Istra: nekateri vidiki bizantinske prisotnosti v Istri* /v angleščini/ (Marina Vicelj Matijašić), *Sre-*

dnjebizantinski slonokoščeni skrinjici iz Pirana in Kopra (Nataša Golob), *Territorium caprense, via Flavia in plutej s pleteninasto plastiko okoli leta 800* /v italijanščini/ (Matej Župančič), *Skeletno grobišče v Predloki in začetki notranje migracije v slovenski Istri* (Elica Boltin-Tome).

Katinarska šola V *Acta Histriae*, letnik 13 (številka 2, 2005) je objavljenih devet prispevkov: *Prispevki za zgodovino slovenskega šolstva na Tržaškem: Katinarska šola od Ilirskih provinc do konca 19. stoletja* (Aleksander Kalc), *Nekateri aspekti idejnih in političnih dilem slovenske duhovščine na Primorskem v dvajsetih letih 20. stoletja v razmerju do socializma* (Peter Kastelic), *Institut za jadranske študije Benetke, 1935–1945: ideologizacija spomina* /v italijanščini/ (Manuela Bona), »Atlantski človek« ali tržaška vprašanja ameriške povojne gospodarske politike (Aleksander Panjek), *Gospodarska obnova Bujsčine (1945–1954)* /v italijanščini/ (Denis Visintin), *Obnova in razvoj turizma na območju cone B Svobodnega tržaškega ozemlja (s posebnim poudarkom na okraju Koper)* (Deborah Rogoznica), *Poslovanje denarnih zavodov v coni B Svobodnega tržaškega ozemlja* (Nada Čibej), *Med trgom in propagando. Obnova pomorskega sektorja v Trstu po drugi svetovni vojni* /v italijanščini/ (Giulio Mellinato), *Dejaven tudi še po vojni. Živilski urad Občine Trst (1939–1950)* /v italijanščini/ (Barbara Bigi).

Avstrijsko Primorje V *Acta Histriae*, letnik 14 (številka 1, 2006) je objavljenih deset prispevkov: *Avstrijsko Primorje skozi perspektivo Cislajtanijske* /v angleščini/ (Guido Franzinetti), *Istrani, identifikacije in habsburška zapuščina. Pogled na identiteto v Istri* /v angleščini/ (Vanni D'Alessio), *Kultura, narodnost in socialdemokratski milje v habsburškem Trstu* /v nemščini/ (Sabine Rutar), *Tržaški podjetniki v italijanskih vodah: ladjedelništvo med obema vojnama* /v italijanščini/ (Alessandra Umile), *Slovenke v koncentracijskem taborišču Ravensbrück 1941–1945: poti in taborišče, konfliktne linije in skupinske dinami-*

ke /v nemščini/ (Silvija Kavčič), *Optiranje za identiteto: politika mednarodne pomoči beguncem v Julijski krajini, 1948–1952* /v angleščini/ (Pamela Balingier), *Cona A v zgodnjih 50. letih, kot smo jo doživljali Američani* /v angleščini/ (James C. Davis), *Italija od spodaj in od zunaj: čezmejna istrska življenjska zgodba med Jugoslavijo in Italijo* /v angleščini/ (Bjorn Thomassen), *Naracija Fulvia Tomizze: utrinek istrske zgodovine* /v italijanščini/ (Nina Celi), *Incontri istriani. O etno- in shizmogenezi istranstva v slovenskem Primorju* /v nemščini/ (Elke-Nicole Kappus).

Krhhkost zgodovine V *Acta Histriae*, letnik 14 (številka 2, 2006) je objavljenih trinajst prispevkov: *Izgradnja socialističke prosvjete, kulture i sporta u poratnoj Istri (1945–1955)* /v hrvaščini/ (Darko Dukovski), *Oris reševanja nekaterih akutnih problemov pri obnovi gospodarstva v okraju Koper v desetletju po koncu druge svetovne vojne* (Jure Gombač), *Rudnik Sečovelje. Pregled migracijskih gibanj (1950–1970)* (Ivica Pletikosić), *Uvajanje dvojezičnosti (trojezičnosti) na Koprskem (1945–1948)* /v italijanščini/ (Aleksandro Burra), *Nevzdržna krhhkost zgodovine* (Marta Verginella), »Zapustil me je Bog, ko sem se ga nehal bati«. *Mikro-zgodovinska analiza izseka družbe starega reda* (Dragica Čeč), *Demografija mest pred moderno statistiko, s posebnim poudarkom na 18. stoletju in vprašanju urbanega priseljevanja* (Aleksander Kalc), *Med naravnim in družbenim: zgodovina epidemičnih bolezni v ponovnem branju* (Urška Železnik), *Zgodovina kot pripoved: vloga in pomen jezika ter domišljije* /v italijanščini/ (Marco Apollonio), *Biografija kot zgodovinopisni žanr med politično in socialno zgodovino: vprašanja in perspektive metode* /v italijanščini/ (Monica Rebeschini), *Metodološki in teoretični problemi ustne zgodovine* (Vida Rožac Darovec), *Habsburgovci, Jadran i rasprava oko ustroja Primorske gubernije prema spisima bečkog Haus-, Hof- und Staatsarchiva* /v hrvaščini/ (Ivan Pederin).

V vsaki številki zbornika *Acta Histriae* je na koncu rubrika *Ocene*. ■

Z našim velikonočnim voščilom vam vzklikamo z apostolom Pavlom:

»Praznujmo, pa ne s starim kvasom hudobije in zla, ampak z nekvašenim kruhom iskrenosti in resnice.«

(1 Kor 3,8)

**Radio
Ognjišče**

RADIO OGNJIŠČE

Mojstrica violine

V. M., foto: arhiv Demokracije

Anja Bukovec, mlada, odločna in čutna violinistka, je svoje glasbeno izobraževanje po začetkih v Sloveniji nadgrajevala, pilila in dokončala v tujini. Zdaj je izšla njena prva zgoščenka z naslovom *Gemini*.

nagrajena kot najboljša kompozicija festivala tega leta.

Gemini V začetku marca je Anja Bukovec izdala svojo prvo zgoščenko, ki nosi naslov *Gemini*. Ob spremljavi vrhunskega pianista Sergeja Filiogla iz Moldavije je skladbam *Divertimento* (I. Stravinski), *Summertime* in *A woman is a sometime thing, It ain't necessarily so, Bess, you is my woman now* (G. Gershwin, J. Heifetz) – skladbe so džezovska klasika –, *La muerte del angel*, *Milonga del angel*, *Adios Nonino* (A. Piazzolla) – skladbe so argentinski tango – vdihnila novo svežino in edinstven zvok.

V stoletnem prerezu glasbe, ki je predstavljena na tej zgoščenki, se skriva zapis časa, pripovedi z različnih koncev sveta, hrepenjenja, žalosti, temperamenta in igrivosti. Anja Bukovec in Sergej Filioglo v svoji interpretaciji vse omenjeno le še poudarita in nas popeljeta na čarobno pot v globine posameznika in življenja. Tam je prostor, kjer se stikata tako razumljivo kot abstraktno. V tistih globinah lahko človek začuti brezčasje, neskončnost in tisto, kar klasična glasba predstavlja v najširšem pomenu besede – zrcalo naše duše.

Anja Bukovec bo svoj prvenec *Gemini* predstavila v okviru istoimenske koncertne turnee aprila v Ljubljani, Mariboru, Portorožu, Slovenj Gradcu, Krškem in na Bledu. Poleg skladb z albuma bo predstavila tudi druge znane in manj znane skladbe iz klasične glasbene literature. **D**

Evropska vele mesta, kot so Praga, Dunaj in Köln, so razširila in odprla njeno razumevanje za glasbo in svet, kar se jasno kaže v njenem načinu igranja violine, ki nam postreže z izrazno in edinstveno interpretacijo glasbe.

Deset let šolanja V sicer neglasbeni družini je že kot otrok izražala navdušenje nad glasbo, notami in vsem, kar je s tem povezano. Z violino se je spoznala v šestem letu starosti. Prve prijeme na violini je Anji pokazala prof. Vildana Repše, nadalje pa je violino študirala pri prof. Vasiliju Meljnikovu, takrat še učitelju v glasbenem ateljeju Tartini v Ljubljani. Pri trinajstih je zapustila Slovenijo in šolanje nadaljevala na konservatoriju v Pragi, po dveh letih pa je opravila sprejemni izpit pri prof. Igorju Ozimu, enem naj-

večjih glasbenih pedagogov našega časa. Pod njegovim okriljem je nadaljevala študij na Visoki šoli za glasbo v Kölnu, kjer je preživela naslednjih osem let z vmesnim skokom na Dunaj za eno leto. Diplomirala je leta 2001.

Po dodatnem izpopolnjevanju se je leta 2002 – po desetih letih šolanja v tujini – vrnila v Slovenijo, kjer je končala podiplomski študij pri prof. Vasiliju Meljnikovu na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Od klasike do etna Na različnih mednarodnih tekmovanjih mladih violinistov je prejela najvišja priznanja. Kot solistka pogosto nastopa z orkestri, kot so Slovenska filharmonija, Simfoniki RTV Slovenija, Reška filharmonija, Orkester Anton Webern z Dunaja in Beograjska filharmonija. Redno nastopa kot solistka, prav tako nastopa

v komornih zasedbah v Sloveniji, Avstriji, Nemčiji, Italiji, Švici, Srbiji, na Hrvaškem in na Češkem, nastopila pa je tudi v Romuniji, Avstraliji in na Kitajskem.

Anjin glasbeni repertoar vključuje širok spekter glasbenih zvrsti, od primarne klasike prek filmske glasbe vse do etnoprvini; tako se pogosto pridruži tudi svetovno znani slovenski zasedbi Terra Folk.

Posveča se tudi moderni klasični glasbi. Leta 2004 je premierno izvedla violinski koncert slovenske skladateljice Nine Šenk na festivalu Young Euro Classic v Berlinu. Skladba je bila

Radio Krka
106.6 MHz

Logatec

Petra Janša, foto: STO/ Bobo, D. Mladenovič

Na stičišču alpskega in dinarskega sveta, na križišču od Ljubljane proti Postojni, Cerknici, idrijsko-cerkljanskemu bazenu in proti Primorski, povezan z Vipavsko in Poljansko dolino leži Logatec (476 m) – občina in istoimensko osrednje mestno naselje.

Logaško krajino prekrivajo bogati gozdovi, ki so s pomembnimi cestnimi sečišči usmerjali življenjske tokove. Ti so se razvijali zlasti ob prevozništvu in lesarstvu. Danes predstavljajo gospodarsko moč kraja in občine lesna, kartonažna in kovinska proizvodnja, kmetijstvo in gozdarstvo, razvejena trgovska mreža in čedalje bolj razvijajoče se zasebno podjetništvo ter gostinska ponudba.

Rimska postojanka Nemško ime **Loitsch** si je gosposčina sposodila iz kranjske besede **Logatez**, ki je le stara, okrnjena beseda za rimsko obcestno postajo, imenovano **Mansio Longatico**. Zaradi geostrateške lege ter naravnih danosti in značilnosti je bilo v mnogih obdobjih to območje obmejno, kar je narekovalo graditev specifične infrastrukture. Med najzanimivejše prav gotovo sodi dediščina pozne antike. Logaška kotlina je bila središče edinstvenega **obrambnega kompleksa Claustra Alpium Iuliarum**. Danes nas na to spominja predvsem rekonstruirana vojaška postojanka oziroma stolp na Lanišču.

V obdobju fevdalizma je takšna lega vplivala na razvoj **furmanstva**, ki je bilo za tisto obdobje zelo značilno in je predstavljalo glavni vir dohodkov. Pogosto so se družine preživljale tudi z upravljanjem obcestnih furmanskih gostiln in postojank. Nekateri pa so se ukvarjali z donosnejšim tihotapljenjem oziroma kontrabantom. S to dejavnostjo je bila kar najtesneje povezana lesarska obrt – kolarstvo. O pomembnosti te dejavnosti ne moremo dvomiti, saj ima občina danes v grbu **motiv kolesa furmanskega voza**.

Logatec je pred več kot dvesto leti gostil dva pomembna moža: **Napoleona in generala Bernardotta**. Slednji je prav tu podpisal znameniti vojaški razglas za celotno Ilirsko provinco, v spomin na prvega pa so cesto ob vstopu na Logaško polje okrasili z **drevoredom lip**.

Pomembno prelomnico v razvoju krajev je povzročila dograditev južne železnice. Že več kot 150 let je minilo od prve vožnje na novozgrajeni železniški progi Ljubljana–Trst, ki se je dogodila v navzočnosti častitljivega Franca Jožefa I. Novembra leta 1857 je na logaško železniško postajo pripeljala prva lokomotiva.

Logaški grad V zgodovinskih virih so v 13. in 14. stoletju omenjeni logaški vitezi, zato je Valvasor domneval, da je grad Logatec – Loitsch stal na holmcu

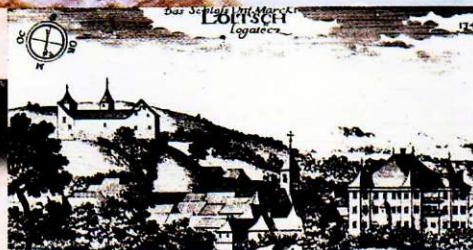

Prvi pisni vir, v katerem je omenjen razvaljan in nadevan kolač, je Valvasorjeva Slava vojvodine Kranjske (1689).

Tabor nad Gorenjim Logatcem. Grajsko stavbo ob cesti sredi naselja je dal sezidati pred letom 1580 idrijski upravnik Urban Ainkhörn, graščak na Ljubeku in Hošperku, današnje podobo dvonadstropnega dvorca pravokotnega tlorisa z vogalnimi stolpi in imenitnim renesančnim polkrožno zaključenim portalom pa mu je v prvi polovici 17. stoletja nadel knez Janez Anton Eggenberg. Deželni knez je gospostvo in grad leta 1606 zastavil Adamu pl. Mosconu, nato je bil lastnik Ehrenreich Lamberg, od leta 1620 naprej pa gospodje Eggenbergi. Leta 1846 ga je odkupil **knez Windischgrätz**, ki ga je na prelomu stoletja odstopil za državne urade. Po vojni je bil nacionaliziran, v njem pa so bili še pred nekaj leti prostori vzgojnega zavoda za mladino. Danes grad temeljito prenavljajo; spremljevalni objekt je že prenovljen, v njem deluje lepo urejen **Klub Grajski park**, ki vam poleg gostinske ponudbe ponuja tudi veliko športnih možnosti (tenis, odbojka na mivki, lokostrelstvo ...).

Sakralna dediščina Župnijska cerkev sv. Nikolaja v Dolenjem Logatcu se prvič omenja leta 1526. Na kraju starejše cerkve, ki jo kot tabor omenja že J. V. Valvasor, je bila v letih 1795 do 1803 sezidana sedanja cerkev. Njena arhitektura kaže zanimiv prehod baroka v klasicizem. V letih 1924 do 1925 je bila cerkev prezidana po načrtih arhitekta Karla Holinskega. Leseni oltarji so izdelani v pozno-baročni tradiciji okoli leta 1800. V cerkvi visi slika sv. Nikolaja iz druge polovice

Pravi viteški meč
križarja

Logatec v Slavi vojvodine Kranjske

19. stoletja. V niši nad vhodom v zakristijo je lesen kip Brezmadežne, ki izvira iz 18. stoletja. Po ustnem izročilu naj bi ga bili v cerkev prinesli v zahvalo neki mornarji.

Cerkev Matere božje v Gorenjem Logatcu se je včasih imenovala Marija v leševju. V popisu cerkvenih dragocenosti jo prvič omenja leta 1526, v svoji prvotni upodobitvi pa je razvidna na Valvasorjevi podobi Gorenjega Logatca iz leta 1697. Po topografiji logaškega župnika M. Keršmanca je bila postavljena leta 1754, kasneje pozidana in dozidana leta 1904. V opisu Gorenjega Logatca se omenja okrog cerkve pokopališče. Ob cerkvi je do danes ohranjena prvotna zazidalna situacija. Zazidava območja ob cerkvi je izpeljana v ločni obliki in zgodovinsko izpričuje taborško obrambno pozidavo ob cerkvi.

Tomažinov mlin Tomažinov ali Strojarev mlin je **edini ohranjeni še delujoči mlin v Sloveniji** in eden redkih v Evropi, **zgrajen nad naravnim požiralnikom**. Zanesljivih podatkov o tem, od kdaj se nad velikim breznom vrtijo vodna kolesa, ni. Po ustnem izročilu naj bi se vsaj od začetka 18. stoletja. V **300 letih** je mlin zamenjal veliko lastnikov, po 1. svetovni vojni pa so ga kupili sedanji lastniki. Mlinska kolesa so nameščena v breznu, pod zemeljsko površino. Od treh mlinjskih koles se zdaj vrti samo še eno in omogoča **mletje pšenice, koruze, ječmena in ovs**. Prostor za mletje, kjer so trije kamni, so leta 1938 dvignili za dva metra in tako olajšali prinašanje žita in odnašanje moke.

Starine in vojaška oprema Vojni muzej Logatec je najmlajši tovrstni muzej v Slove-

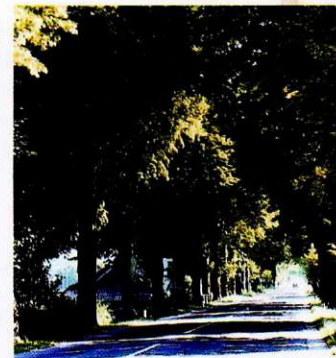
Logaški grad

Župnijska cerkev sv. Nikolaja

Grajski vodnjak

Lipov
drevored
Napoleonu
v čast

Cerkev
Matere
božje

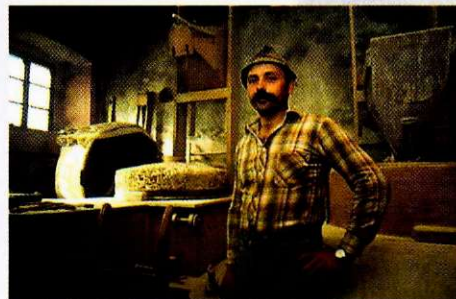
niji, vendar je po bogastvu gradiva izjemen. Predstavlja vojno in vojaško zgodovino Slovencev in slovenskega ozemlja od kamnite sekire prek keltskega in rimskega obdobja, srednjega veka ter I. in II. svetovne vojne, vse do vojne za samostojno Slovenijo in razvoja Slovenske vojske. Posebnost muzeja je zbirka **več kot 2800 odlikovanj** z vsega sveta.

Muzej starih predmetov »Na griču« je urejen v kozolcu - toplarju, ki pripada notranjski domačiji iz konca 19. stoletja. V njem so shranjeni stari predmeti, ki so jih nekdanji lastniki že zavrgli, gospa Ivanka Urbas pa jih je obnovila in postavila na ogled. Razstavljeni so predvsem predmeti, ki so se nekdanj na kmetijah uporabljali za vsakdanje življenje.

Zbirka je v treh etažah. V spodnjih dveh so predstavljena razna orodja in priprave, ki so se uporabljale za delo na polju in obdelavo kmetijskih pridelkov, v najvišji etaži pa sta kot del nekdanjega kmečkega domovanja na ogled kuhinja in spalnica.

Furmanstvo je predstavljalo glavni vir dohodkov.

Notranjost tradicionalnega mlina

S kolesom po logaški pokrajini Vsi kolesarski navdušenci lahko lepote, kraje in ljudi občine Logatec najbolj spoznajo, če prekosarajo **Logaško kolesarsko transverzalo**. Nastala je leta 1997 in je zasnovana tako, da vključuje zanimivo turistično ponudbo, izjemne naravne danosti ter zanimivosti logaškega dela Notranjske. Dopušča spoznavanje celotnega območja po delih, kar omogoča načrtovanje večdnevni aktivnih počitnic.

Namenjena je predvsem ljubiteljem rekreativnega gorskega kolesarjenja. Speljana je po obstoječih gozdni, poljskih in malo prometnih lokalnih poteh. Sestavljena je iz šestih odsekov v skupni dolžini 91 km. **D**

Kronika

1.

Zveza zgodovinskih društev

V 55. številki *Kronike*, ki jo izdaja Zveza zgodovinskih društev Slovenije, je objavljenih devet prispevkov: *Dunajski tiskar in knjigotržec Johann Thomas Trattner in slovenski knjižni trg 18. stoletja* (Anja Dular), *Fuchsov načrt za dvorec Slivnica pri Mariboru* (Metoda Kemperl), *Ljubljanski profesor Jožef Jakob Maffei, njegovi sorodniki, sodelavci in učenci* (Stanislav Južnič), *Dr. Jožef Muršec-Živkov v revolucionarnem letu 1848/49* (Stane Granda), *Dedni in dosmrtni člani ter cerkveni dostojanstveniki gosposke zbornice dunajskega državnega zbora (1861–1918) v povezavi s slovenskimi deželami* (Jože Maček), *Utrinki s poti cesarja Franca Jožefa I. od Ljubljane do Jesenic 16. in 17. julija 1883* (Damir Globočnik), *Josip Gorup pl. Slavinski – med gospodarstvom, umetnostjo in družino* (Vesna Bučič), *Oris zgodovine knjižnic v Lenartu in njegovi okolici do druge svetovne vojne* (Igor Zemljčič), *Življenje in spomini gospe Otilie Grisanci iz Pirana* (Špela Pahor).

Varstvo spomenikov

ZVKDS

Varstvo spomenikov je osrednja strokovna revija naše umetnostno-zgodovinske oziroma restavratorske stroke (izdaja jo Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije). Zadnja, 41. številka, prinaša osem prispevkov: *Arhitekturne raziskave in restavratorski posegi v križnem hodniku cistercijske opatije Stična* (Mateja Kavčič), *Osvetlitev zapisov patra Mavra Grebenca kot primerjava k novim odkritjem v stškem križnem hodniku* (Maja Oven), *Stenske poslikave v sobi z orgelnima pomoloma v drugem nadstropju Lovrenčeve utrdbe v stškem samostanu* (Nataša Polajnar Frelj), *Ohranjanje lesenih stavbnih členov v identitetnem večinskem stavbarstvu* (Živa Deu), *Arheološki park – dejavnost rekonstruiranja preteklosti* (Andreja Breznik), *Ministrstvo za kulturo in evidentiranje prikritih grobišč v RS* (Mitja Ferenc), *Teorija svetovnega sistema Immanuela Wallersteina in varstvo kulturne dediščine* (Zvezda Delak Koželj), *Johanns Weichard Valvasor, Upodobitve dežele Kranjske. Konkordančna bibliografija* (Ivan Stopar).

Nacionalno vprašanje

2.

Inštitut za novejšo zgodovino

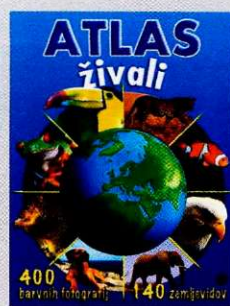
Inštitut za novejšo zgodovino je v zbirki *Razpoznavanja* izdal knjigo Bojana Godeše *Slovensko nacionalno vprašanje med drugo svetovno vojno*. Najprej je treba avtorja pohvaliti, saj za dogajanje med vojno uporablja prave pojme, npr. revolucija in protirevolucija. Temo je razdelil na tri poglavja: *Osvobodilna fronta, revolucija*

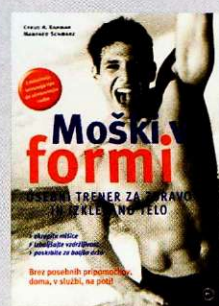
1.

2.

3.

4.

in nacionalno vprašanje, Primorska – slovenski komunisti med nacionalizmom in internacionalizmom, Katoliški tabor med Balkanom in Srednjo Evropo. V zadnjem je prikazal naslednje teme: SLS in vprašanje državnopravnega položaja Slovenije po okupaciji, pobuda patra Kazimirja Zakrajška za ustanovitev slovenske države poleti 1941 v ZDA, Ehrlich in zasnova slovenske države, škof Rožman in vprašanje državnega okvira med vojno, *New York Times* o načrtih za samostojno slovensko državo med vojno, srednjeevropski integracijski načrti med letoma 1918 in 1945 ter Slovenci.

Tromeja

Mohorjeva založba Celovec

V zborniku *Das österreichisch-italienisch-slovenische Dreiländereck* je objavljenih deset prispevkov, ki z različnih vidikov govorijo o območju na tromeji med Slovenijo, Avstrijo in Italijo: *Tromeja – geografski uvod in Zgodovinski razvoj do leta 1848* (Andreas Moritsch), *Procesi integracije in dezintegracije v zrcalu institucionalnega razvoja* (Günther Guggenberger), *Etnična struktura, uporaba jezike in politizacija etnosa na območju tromeje* (Teodor Domej), *Nacionalna diferenciacija in politične razmere na območju ob tromeji (1848–1918)* (Janez Cvirn), *Integralni nacionalizem na območju ob tromeji (1918–1945)* (Tina Bahovec), *Alpsko-jadranski prostor, tromeja in nacionalno-državna trodelnost v ogledalu literature* (Johann Strutz), *Prebivalci obmejne regije – individualne poti do samoodločanja in Nekaj sklepnih misli iz antropološke perspektive* (Robert Gary Minnich), *Gospodarski učinki nacionalizma na območju tromeje Avstrija, Italija in Slovenija* (Aleš Lokar), *Tromeja: Socialne in gospodarske posledice zatiranja državnih meja* (Anton Gosar).

Atlas živali

3.

Založba Mladinska knjiga

Atlas živali je poučna knjiga, ki je razdeljena na pet poglavij (sesalci, ribe, plazilci, ptiči in nevre-

tenčarji), v katerih so opisani znani pa tudi manj znani predstavniki živalskih vrst. Vsaka žival je predstavljena s krajšim besedilom, zanimivimi podatki o vedenju, načinu prehranjevanja, gibanju itn., fotografijama ter zemljevidom, kje živi. Slikoviti atlas na 302 straneh z več kot 400 fotografijami, 180 zemljevidi in podatki nazorno prikaže življenje in značilnosti živali po svetu.

Vodnik po verstvih

Tehniška založba Slovenije

Namen *Vodnika po svetovnih verstvih* je, da na dostopen način predstavi splošen oris duhovne zgodovine človeštva s pregledom verovanj in verskih prepričanj od davnih prazgodovinskih časov do današnjih dni. Razdelki v knjigi tvorijo strnjeno sintezo raznovrstnih tem in pojmov, povezanih z verstvi, miti, legendami, bogovi in kultu. Številne fotografije, risbe in zemljevidi pripomorejo k spoznavanju verskih zamisli in pojmov ter nas seznanjajo z verskimi obredi, slavnostmi, svetimi kraji in ozemlji, na katera so vplivala poglobljena verstva, ki so tvorila ali tvorijo del zgodovine velikih civilizacij.

Moški v formi

4.

Založba Mladinska knjiga

Knjiga *Moški v formi* je namenjena vsem moškim, ki si želijo izboljšati telesni videz, držo, gibkost in kondicijo. Vaje, ki so opisane v njej, so prilagojene trem različnim tipom moškega: vitkemu, športnemu in debelostnemu. V kateri tip bralec spada, lahko ugotovi s testom, ki je natisnjen na notranji strani zadnje platnice. Knjiga je torej neke vrste osebni trener, ki svetuje vsakemu tipu moškega, kako uriti telo, da bo dosegel želene cilje. Telesne vaje dopolnjujejo nasveti za primerno prehranjevanje, duševno sprostitvev in osebno nego. Posamezne vaje so prikazane tudi s fotografijami. Največja prednost knjige je, da za vaje niso potrebne posebne naprave (razen uteži) in jih lahko izvajamo kjer koli: doma, v službi, na dopustu, na službeni poti.

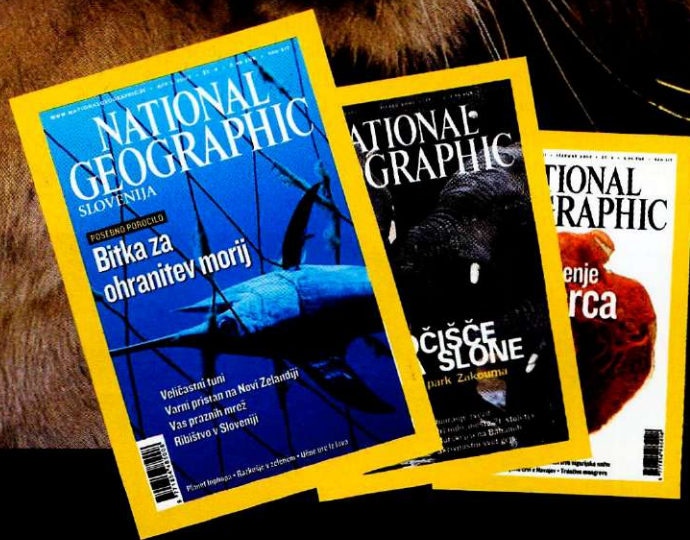
Odkrijte neodkrito z revijo

NATIONAL GEOGRAPHIC SLOVENIJA

12 NEPOZABNIH

številčk revije letno vam prinaša:

- » nove privlačne reportaže
- » zgodbe iz Slovenije
- » zanimive rubrike
- » odlične fotografije
- » vsaj tri brezplačne tematske priloge
- » članstvo v društvu National Geographic Society

INFORMACIJE IN NAROČILA

BREZPLAČNA ŠTEVILKA 080 19 22 • TELEFON 01 513 46 46 ALI 01 513 46 47

NAROCILA@ROKUS.COM • WWW.NATIONALGEOGRAPHIC.SI

Pisatelji sveta na Bledu

Lucija Horvat, foto:Tinkara Zupan/STA, arhiv Demokracije

Med 28. marcem in 1. aprilom je na Bledu potekalo že 39. mednarodno srečanje pisateljev, ki ga organizira slovenski PEN. Na Bledu je bilo spet mogoče prisluhniti mnenjem pisateljev z različnih koncev sveta.

Blejskega srečanja PEN se je udeležilo okoli 90 pisateljev.

Še preden se je 39. blejsko srečanje PEN začelo, so se udeleženci zbrali na večeru slovenske zamejske poezije. Pisatelji, pesniki in publicisti, ki se jih je zbralo okoli 90 iz 30 nacionalnih PEN centrov, so prisluhnili poeziji iz Tržaške, Goriške in Videmske pokrajine. Slovensko pesništvo v Italiji namreč odraža bivanjsko občutljivost človeka, ki se zave da svoje izpostavljenosti globa-

lizacijskim odtujitvam ne samo kot posameznik, ampak tudi kot pripadnik manjšinske jezikovno-etnične skupnosti. Predstavilo se je pet slovenskih pesnikov iz Italije: Miroslav Košuta, Aleksij Pregarc, Alenka Rebula Tuta, Jurij Paljk in Miha Obič, na kitari pa jih je spremljal Marko Feri. Tudi letos je bilo blejsko srečanje posvečeno nekaterim tradicionalnim vprašanjem, ki se postavljajo pisateljem.

Jeziki so bogastvo Po sredinem rednem letnem sestanku članov Komiteja pisateljev za mir pri mednarodnem PEN se je prejšnji četrtek za udeležence blejskega srečanja začela prva okrogla miza z naslovom Ogroženi jeziki – izumirajoče kulture, ki jo je moderiral predsednik slovenskega PEN Tone Peršak. Kot je v svojih tezah zapisal Peter Kovačič Peršin, postajajo ogroženi jeziki in izumirajoče kulture »posebna značilnost sodobnega sveta, ki danes niso toliko posledica kulturnega imperializma večjih jezikovnih skupnosti in močnejših nacij, ampak postajajo vse bolj notranje ogroženi od samih nosilcev teh jezikov, ki v svetovnem komunikacijskem konglomeratu ne najdejo več ne dovolj motivacije ne moči za ohranjanje svoje lastne jezikovne in kulturne identitete«. Za vse človeštvo je

izguba vsake jezikovne in kulturne posebnosti velika izguba.

Metamorfoza branja Blejsko srečanje se je istega dne nadaljevalo z okroglo mizo z naslovom Branje kot družbeni dogodek. Tema je aktualna, saj se že nekaj let ponavlja, da vsi skupaj beremo veliko premalo in vedno manj. Miha Pintarič je v svoji tezi zapisal: »Živimo v hibridnem svetu podob, poslušanja in tihega branja. Slednjega je vedno manj, ker je človek po naravi len in laže je gledati kot poslušati, kaj šele brati. Beremo v funkciji podobe, se pravi predvsem podnapise. Beremo na spletu, kjer besedilo deluje skoraj kot podoba. Branje ne ukinjamo, spreminja se le njegova narava, saj branje iz avtonomnega dejanja v svojem redu postaja funkcija nečesa, kar je po intelektualnem, etičnem in morda duhovnem redu nižje od njega.«

Posttotalitarni odpor Zadnja od okroglih miz, ki so se zvrstile na letošnjem srečanju PEN, je bila okrogla miza Mirovnega komiteja mednarodnega PEN z naslovom Posttotalitarni odpor, o katerem je razmišljal Edvard Kovač. Elemente starih totalitarizmov, tako Kovač, ki so se prelevili v nastavke novih ideologij, je toliko težje razkriti, ker nastopajo v imenu protiideoloških načel. Padec totalitarizma še ne pomeni nujno kritičnega mišljenja in razmišljanja. Poraz ideologij razsvetljeno misel le omogoča, v posttotalitarnih deželah pa vlada velika nostalgija po hitrih in preprostih odločitvah. »Vloga pisatelja je, da je čuječ in prepoznava preobrazbe tistega rigidnega mišljenja, ki je še do nedavnega dušilo njegovo ustvarjalnost in ga tiščalo v disidenstvo,« je zapisal v svoji tezi Edvard Kovač. ■

Žički rokopisi

V razstavišču dvorca Betnava pri Mariboru so odprli razstavo z naslovom Arhitektura in rokopisi Žičke kartuzije, ki jo je pred časom v bistveno večjem obsegu gostila Narodna galerija v Ljubljani. Do 20. maja bodo na ogled rokopisi iz žičkega samostana, ki so ga ustanovili v 12. stoletju, v njem pa je domovala ena največjih knjižnic tistega časa. Razstavo je odprl nadškof Franc Kramberger, govorila pa je avtorica razstave Nataša Golob. V dvorcu Betnava so na ogled trije rokopisi in trije gotski kelihi, povezani z Žičko kartuzijo. S pomočjo fotografij, načrtov in izvirnih arhitekturnih detajlov je predstavljena tudi arhitektura kompleksa Žičke kartuzije. Organizator razstave je Nadškofijski arhiv Maribor, pri postavitvi pa je poleg Narodne galerije sodelovala celjska enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Rokopisi prihajajo iz Zgodovinskega arhiva Celje ter ljubljanske Narodne in univerzi-

Škof Kramberger in Nataša Golob

tetne knjižnice. Avtorica razstave Nataša Golob je sodelavka oddelka za umetnostno zgodovino ljubljanske filozofske fakultete. Razstava je sad njenih raziskovalnih prizadevanj, da pripravi cenzus vseh slovenskih srednjeveških rokopisov, ki so še vedno berljivi. Od dva tisoč rokopisov iz knjižnice Žičke kartuzije, ki jih je v popotnem dnevniku leta 1487 omenjal jurist in spremljevalec vizitacijskega škofa Paolo Santonino, je danes mogoče identificirati skupaj 220 rokopisov, ki jih hranijo po različnih knjižnicah. L. H.

Slovaška umetnost

Po Slovaški in vrsti evropskih mest se je razstava Sodobna slovaška umetnost 1960–2000 ustavila v Ljubljani. Izbor del iz zbirke Prve slovenske investicijske skupine iz Bratislave si je mogoče ogledati v Mestni galeriji. Na razstavi so na ogled »prepovedana« dela sodobne slovaške umetnosti. Gre za dela, ki v času nastanka niso ustrezala tedanjemu režimu in jih zato ni bilo mogoče videti na razstavah. Zbirka Prve slovenske investicijske skupine, katere začetek sega v leto 1993, pokriva celotno 20. stoletje, poudarek pa je na »prepovedanih« delih iz 70. in 80. let. Zbirka je zasnovana tako, da je poudarjena kontinuiteta ra-

zvoja umetnosti v obravnavanem obdobju, izogiba pa se »mainstreamovskih« del. Tako je zasnovana tudi razstava. Del, ki bodo do 15. aprila razstavljeni v Mestni galeriji, v času njihovega nastanka ni bilo mogoče videti v nacionalnih galerijah in na večjih razstavah, saj je bila tam cenzura premočna. Seveda pa obdobje ni bilo čisto črno-belo, zato se je vsake toliko časa kateremu od na razstavi zastopanih umetnikov uspelo »prebiti« na kakšno pomembnejšo razstavo v nacionalni instituciji, čeprav pri režimu ni bil priljubljen. Za umetnike so bili na Slovaškem »boljši in slabši časi«. Nekateri so sprva naleteli na dober odziv na Češkem, dokler se tam ni razvedelo, da so pri režimu nepriljubljeni. Razstava poskuša rekonstruirati pot od odmika od figuralike pa do konstruktivizma in drugih alternativnih načinov izražanja. Na postavitvi je s slikami, kipi in objekti zastopanih 51 likovnikov, ki so pomembno vplivali na razvoj slovaške umetnosti v drugi polovici 20. stoletja. L. H.

Slovaška umetnost v Mestni galeriji

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 5. 4. 2007

19.30 SNG Drama: A. E. Skubic:
Fužinski bluz

20.00 MGL: Denise Chalem: Reci moji
hčeri, da sem šla na potovanje

20.00 Gledališče za otroke in mlade:
Anton T. Linhart: Županova Micka

20.00 SNG Drama: Fausto Paravidino:
Tihobitje v jarku. Gostuje: Slovensko
stalno gledališče Trst.

PETEK, 6. 4. 2007

19.00 Trubarjeva domačija pri Velikih
Laščah: Gost 24. kulturnega večera na
Trubarjevimi v čast domovini bo pisatelj,
dramatik, publicist, kritik, prevajalec,
sociolog, zunanji minister RS dr. Dimitrij
Rupel.

19.30 MGL: J. Masteroff, F. Ebb,
J. Kander: Kabaret – muzikal

20.00 SNG Drama: A. Lasić: Za zdaj
nikjer

20.30 Cankarjev dom: Amala
(Slovenija), Esma Redžepova s skupino
(Makedonija) – romska glasba

SOBOTA, 7. 4. 2007

10.00 Gledališče za otroke in mlade:
Bogomir Veras: Hej, zbudi se pravljica
– gledališka predstava

11.00 & 17.00 Lutkovno gledališče
Ljubljana: K. Čapek, M. Maurič
Lazar: Poštarska pravljica – lutkovna
predstava

19.30 SNG Drama: Henrik Ibsen:
Strahovi

TOREK, 10. 4. 2007

19.00 MGL: Mihail A. Bulgakov,
Miha Javornik: Mojster in Margareta /
Margareta in Mojster

20.00 MGL: Kurt Weill, Bertolt Brecht:
Hrepenjenja

20.00 SNG Drama: F. Bruckner: Bolezen
mladosti

20.00 Cankarjev dom: Nizozemsko
plesno gledališče NDT I (Nizozemska)
– plesne predstave

SREDA, 11. 4. 2007

19.30 SNG Drama: E. Labiche,
B. Strauss: Šparovček

19.30 MGL: Jean-Marie Chevret:
Kim Komljanec: Škart

20.00 SNG Drama: Igor Lampret:
Rabe sočutja. Posvečeno spominu
na prevajalca in dramaturga Igorja
Lamperta.

20.00 Cankarjev dom: Nizozemsko
plesno gledališče NDT I (Nizozemska)
– plesne predstave

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Beanove počitnice

Monika Maljevič

Nerodni in vedno simpatični gospod Bean se tokrat odloči preživeti počitnice v Franciji, a po njegovi stari navadi se pot spremeni v pravo katastrofo.

Sumljiva francoska hrana, nenavaden denar in jezikovne razlike so še najmanjše težave, kajti Beana spriči njegovih nevsakdanjih nesreč policija osumi ugrabitve, med tem ko ga filmski ustvarjalci, zbrani na festivalu v Cannesu, zamenjajo za slavnega režiserja. Na begu pred zaporom in v lovu za zlato palmo se Bean loti reševanja zapletov na svoj čudaški način.

Nekega deževnega popoldneva gospod Bean dobi prvo nagrado v cerkveni tomboli – teden dni počitnic na jugu Francije z obiskom Cannesa in popolnoma novo videokamero.

Z Eurostarom se odpelje v Pariz in spotoma pridno snema. Na Gare de Lyon zaprosi enega od potnikov, naj posname Beana, kako vstopa v vlak. Po čudnem naključju je ta sopotnik ruski režiser Emil Duchesvsky, član canske žirije. Emil mu to uslugo seveda naredi, vendar mu vlak odpelje pred nosom, preden utegne spet vstopiti, in tako se njegov 10-letni sin Stepan znajde na vlaku sam, brez očeta, a v družbi Beana, ki poskuša nesrečnega in prestrašenega fanta na vsak način razvedriti. In tako se začne komedija zmešnjav.

Bean in Stepan izstopita iz vlaka na naslednji postaji, da bi počakala Stepanovega očeta, toda vlak, s katerim jima sledi, se na tisti postaji ne ustavi. Bean na vlaku po pomoti pusti vse svoje premoženje, samo kamera mu ostane. S fantom stopita na naslednji vlak, a ker nimata vozovnic, ju vržejo z njega. Bistroumni Stepan se domisli, kako bi z uličnim nastopom zaslužila dovolj, da bi z avtobusom lahko odšla v Cannes, vendar pa Bean izgubi vozovnico – veter jo odpihne in vozovnica se prilepi na nogo kokoši, ki jo kmet pelje na svojo kokošjo farmo. Bean sledi

Mr. Bean's Holiday

Režija: Steve Bendelack

Scenarij: Richard Curtis, Robin Driscoll, Simon McBurney in Hamish McColl

Produkcija: Peter Bennet-Jones, Tim Bevan, Eric Fellner

Igrajo: Rowan Atkinson, Willem Dafoe, Karel Roden, Max Baldry, Emma de Caunes, Jean Rochefort, Steve Campos

Premiera: 5. 4. 2007

Distribucija: Karantanija Cinemas

kmetu in kmalu razočarano ugotovi, da bo vozovnico moral iskati med tisoči kokošk na njegovi kmetiji. Sam, brez Stepana, se znajde v mirni francoski vasi, ki jo nenadoma napadejo Nemci. Med pogumnim reševanjem prikupne natakarike Bean ugotovi, da je po naključju zakorakal na prizorišče snemanja televizijskega oglasa, ki ga režira samovšečni ameriški režiser Carson Clay, ki sodeluje tudi na canskem festivalu.

Bean in tretjerazredna igralka Sabine, ki je kot članica zasedbe v Clayovem filmu povabljen na filmski festival, se skupaj odpravita na pot, spotoma spet naletita na Stepana in vsi trije hitijo v Cannes, da bi se Stepan vrnil k očetu, ki je medtem Beana kot ugrabitelja prijavil policiji in mu tako spravil na vrat vso francosko žandarmerijo.

Po kopici zapletov končno pridejo na premiero Clayevega filma, na kateri občinstvo umira od dolgčasa, dokler se na platnu ob spremljavi monologa iz Clayevega filma ne začnejo vrteti Beanovi posnetki. Občinstvo je navdušeno, Stepan se vrne k očetu in

mami, Claya kritiki hvalijo na vsa usta, Sabine pa postane zvezda. In g. Bean lahko končno začne uživati počitnice.

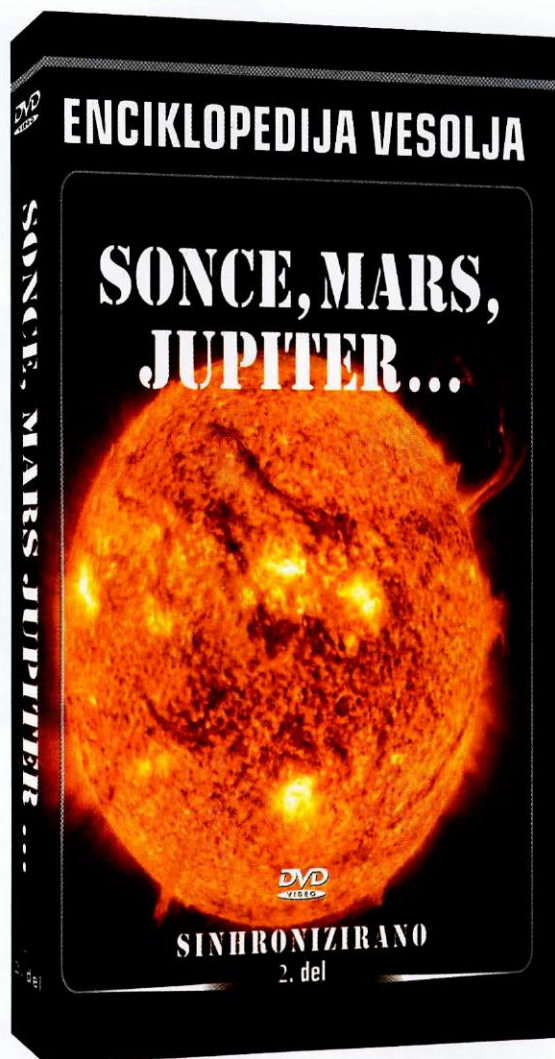
Nekaj novega G. Bean se je na britanski televiziji prvič pojavil leta 1990 in hitro zaslovel po vsem svetu, predvsem po zaslugi Atkinsonove izjemne zmožnosti ustvariti prikupnega, zmedenega junaka, ki nam sicer para živce, vendar bi ga hkrati najraje kar objeli in obvarovali pred nevšečnostmi. Po izjemnem uspehu televizijske serije so posneli film *Bean: The Ultimate Disaster Movie*, v katerem se Bean poda med umetniško družino Los Angelesa. Po izjemnem uspehu filma je bilo takoj jasno, da bo nekega dne g. Bean spet prišel na velika platna, toda tokrat so ustvarjalci želeli ubrati edinstveno pot – drugi film nikakor ni smel biti nadaljevanje ali kopija prvega.

Atkinson se je brez težav znova vživel v svojo življenjsko vlogo, čeprav je to nazadnje storil že pred leti. Razen kratke epizode v eni od britanskih otroških oddaj pred dvema letoma je Beana nazadnje igral pred desetimi leti, potem pa se je od lika za nekaj časa poslovil. Toda pozna ga tako dobro, da mu sploh ni bilo več treba razmišljati, kako se g. Bean v določenih okoliščinah odziva in kakšne otročarije mu lahko padejo na pamet. **D**

ENCIKLOPEDIJA VESOLJA

DVD-dokumentarec Sonce, Mars, Jupiter ...

SPEKTAKULARNA DOKUMENTARNA USPEŠNICA, KI VAS POPELJE V VESOLJE

Sonce. Njegova zgodba se začne pred petimi milijardami let. Je eden od oblikovalcev življenja na Zemlji. Rdeči planet Mars, naš sosed, bo v prihodnosti verjetno svet, po katerem bomo hodili. Ima atmosfero, letne čase, dan pa je dolg 24 ur in pol ...

Sreda, 11. 4.

za 4,15 EUR (995 SIT) ob nakupu tednika 7dni

V zbirki štirih DVD-dokumentarcev Enciklopedije vesolja so še:

- Zemlja (izid 4. 4.) ✓
- Neskončno vesolje (izid 18. 4.)
- Osvajanje vesolja (izid 25. 4.)

Samozavest serijsko

Tekst in foto: Miha Dovč, SAGA Institute

Kia cee'd 1,4 CVVT LX fresh

Kia je s tako samozavestjo pospremila novi cee'd, da so se drugi evropski izdelovalci kar zdrznili. Do sedaj namreč še nihče ni ponudil sedemletne garancije na pogonski sklop. Če pomislim, marsikdo prej zamenja svoj avtomobil, sedaj pa bodo še rabljeni v tovarniški garanciji. In po tem se cee'd bistveno loči od drugih. Drugje jim je precej podoben, zato korejski avto, ki je evropska stvaritev, že meša štrene v avtomobilskem razredu C.

Investicija se pozna Da Korejci verjamejo vanj, so potrdili tudi z veliko investicijo v tovarno na Slovaškem, kjer ga izdelujejo. Tudi slabovidni bodo opazili, da je cee'd oblikovan po željah evropskih kupcev. Mehke linije avtomobila imajo malo skupnega s tistim,

reh in ponujata dovolj bočnega oprijema. Razveseljivo pa je, da je tudi na zadnji klopi dovolj prostora za potnike z daljšimi spodnjimi okončinami. Razlog lahko pripišemo medosni razdalji 2.650 mm, kar je več kot pri

corolli ali golfu. Kljub temu pa ne bo zmanjkalo prostora niti v prtljažniku, ki v osnovi meri 340 litrov in ga je mogoče povečati vse do 1.300 litrov. Komur še ni dovolj prostora v prtljažniku, lahko počaka na karavansko različico, ki pride na naš trg v septembru. Razveseljivo je tudi število odlagalnih predalčkov na dosegu voznika. Ročica menjalnika res ni najkrajša, vendar vseeno dopušča hitra in natančna prestavljanja brez škrtanja, zatikanja, ropotanja in drugih motečih dejavnikov. Vse se dogaja s skoraj kirurško natančnostjo. Osrednji prikazovalnik informacij na vrhu sredinske konzole je še vedno dovolj v voznikovem vidnem polju, tako da mu ne bo treba za dolgo odmikati oči s cestišča. Na prikazovalniku lahko odčitamo informacije o radijskem sprejemniku, potovalnem računalniku, ki prikazuje obilico informacij in podatke o zunanji temperaturi. Kogar moti premočna osvetlitev, se bo razveselil tip-

kar je v preteklosti prihajalo s tekočih trakov avtomobilskih proizvajalcev iz Koreje. Tudi notranjost avtomobila daje pozitiven občutek. Plastika je kakovostna, v več barvnih odtenkih, da razbije monotonost, prav tako ni zaznati nobenih črčkov in striženja posameznih delov. Grafika merilnikov z oranžno osvetlitvijo bo všeč mladim in mladim po srcu. Radijski sprejemnik znamke Siemens z osvetljenimi komandami na volanu ter vtičnico za USB in AUX bo pogodu tistim, ki so radi sami svoji DJ. Sedeža za voznika in sovoznika sta izdatno nastavljiva v vseh sme-

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	KIA CEE'D 1,4 CVVT
vrsta motorja	bencinski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1.396
moč v kW (KM) pri vrt./min	80 (109) pri 6.200
največji navor v Nm pri vrt./min	137 pri 5.000
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4.235 x 1.790 x 1.480
medosna razdalja v mm	2.650
prtljažnik v litrih	340 - 1.300
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1.188 (522)
največja hitrost v km/h	187
pospešek 0-100 km/h v s	11,6
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,6/5,2/6,1
poraba na testu v l/100 km	8,4
cena vozila v EUR	11.990

ke za izklop osvetlitve zaslončka. Tudi na varnost svojih potnikov so mislili, saj so cee'du namenili šest zračnih blazin, tritočkovne varnostne pasove ter sistema ABS in ESP. Tudi nežen 'piskač' za neprijet varnostni pas je vstet v paket varnostnih pripomočkov.

Ni ravno zaspan 'Srce' avtomobila je najšibkejši bencinski agregat s prostornino 1,4 litra ter deklarirano močjo 110 KM, ki jo doseže pri visokih 6.200 vrtljajih na minuto. Zaradi majhne prostornine je v nizkih vrtljajih rahlo zaspan, vendar je z natančnim menjalni-

kom deloma kompenzirana tudi ta hiba. Se pa motorček zato oddolži z veseljem do vrtenja v visoke obrate, kjer s ponosom 'zarežgeta' vseh 110 'lipancev'. Davek, ki ga za to zahteva, niti ni pretirano visok in znaša slabih osem litrov in pol. Ob mirnejši desni nogi se da zlahka doseči tudi nižja poraba. Nekoliko moti le počasno padanje motornih vrtljajev, ko stisnemo pedal sklopke. Na račun nizkega količnika zračnega upora in dobre zvočne zatesnitve pa bo tudi hrup v kabini vselej na znosni frekvenci. Področje, na katerem se je cee'd najslabše odrezal, je občutek na volanu. Servoojačevalnik 'požre' preveč informacij, da bi voznik natančno vedel, kaj se dogaja pod kolesi. Čeprav je podvozje trše nastavljeno, hitrejša vožnje skozi ovinke cee'd ne mara najbolj. Nad že omenjenim tršim podvozjem se bodo obregnili tisti, ki so občutljivi na vsak tresljaj, ki se s cestišča prenese v kokpit, vendar je to še en dokaz, da so pri Kii mislili na bolj dinamične kupce, ko so določali vozne lastnosti svojemu novincu.

Uspehi že vidni Cee'd se je že dobro prijel na domačem trgu in celo presega prodajne načrte slovenskega uvoznika. Garancija, všečna oblika in ugodna cena znajo pritegniti še marsikaterega kupca, ki se je že ali se še bo otresel predsodka o avtomobilih z Daljnega vzhoda. Razmerje moči v prihodnosti se zna krepko prevesiti na njihovo stran in zdajšnje številke to le potrjujejo. **□**

Novici

AUDI TT ROADSTER Novi TT roadster je le ena izmed letošnjih Audijevih novosti. Pri Audijsu so se zavestno odločili za platneno streho, ker je izdelana iz izredno lahkih materialov in tako občutno zmanjša maso vozila v primerjavi z zložljivo jekleno streho. Hkrati tudi zniža težišče vozila, ko je le-ta zložena, pa zavzame izredno malo prostora. Za samodejno odpiranje je treba počakati 12, za zapiranje pa 14 sekund in je mogoče tudi med vožnjo do hitrosti 50 km/h. Za pogon skrbita identična agregata kot pri kupeju. Močnejši, 3,2-litrski agregat, serijsko prenaša moč na vsa štiri kolesa, šibkejši, 2,0-litrski štirivaljnik, pa le na prvi kolesni par. Za doplačilo si lahko omislite robotiziran menjalnik. Za vozilo, ki v osnovi stane dobrih 38 evrskih tisočakov, bo za dobavo treba 'potrpeti' od 6 do 8 tednov, nove pridobitve pa naj bi se v letošnjem letu veselilo od 10 do 15 kupcev.

HYUNDAI COUPE Hyundai je predstavil prenovljeni coupe kot najbolj športni model te korejske znamke, ki slovi po svoji zanesljivosti in se zato čedalje bolj uveljavlja v Evropi in tudi pri nas. Novinka boste od svojega predhodnika ločili po prenovljenih zračnih režah in meglenkah, po spremenjenih sprednjih žarometih in po še bolj atraktivnih platiščih iz lahke litine. Močnejši izvedenki se ponašata z dvema izpušnima cevema. Spremenjen in osvežen je tudi dovršen del voznikove kabine. Kupec bo lahko izbral med tremi pogonskimi 'stroji', ki so, kot se za športnika spodobi, bencinsko gnani. Vstopni model je 1,6-litrski štirivaljnik, ki ponudi 105 KM, druga izbira je prav tako štirivaljnik prostornine dveh litrov in z močjo 143 KM, vrh ponudbe pa predstavlja šestvaljni agregat prostornine 2,7 litra (165 KM), pri katerem so valji nameščeni v obliki črke V. Coupe je slovenskem trgu že na voljo ter cilja na mlajše dinamične kupce in mlade po srcu. Za osnovno ceno 16.800 evrov se lahko znajde v vaši garaži.

ULTRAC
— S E S S A N T A —
GIUGIARO
D E S I G N

cim

CIM d.o.o. • Zelodnik 1, 1233 Dob • tel: (01) 72 95 235 • www.cim.si

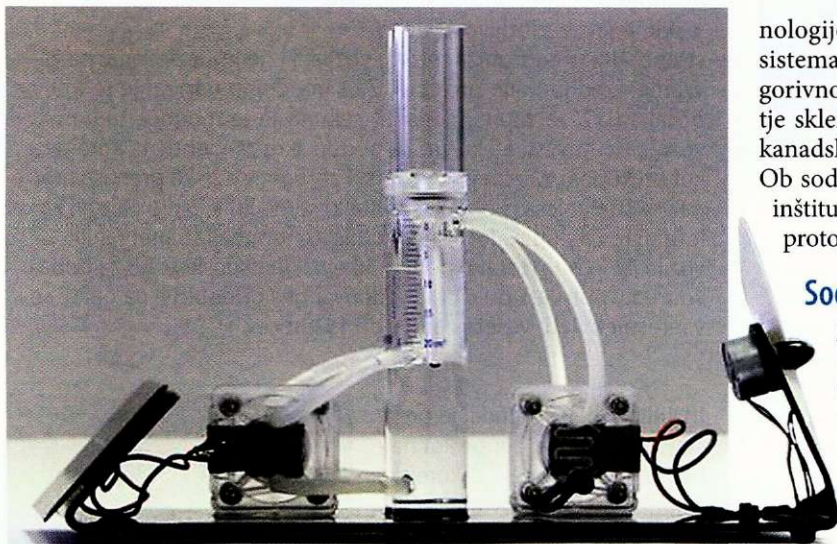
VREDESTEIN
DESIGNED TO PROTECT YOU

V vodiku je prihodnost

Aleš Kocjan, foto: Domel

V Sloveniji imamo številna podjetja in posameznike, ki se ukvarjajo z novimi tehnologijami in izumi, vendar največkrat niti ne vemo zanje. Eno takšnih je podjetje Domel iz Železnikov, ki se ukvarja z razvojem gorivnih celic.

Prikaz delovanja gorivnih celic

Podjetje Domel je znano predvsem po proizvodnji elektromotorjev, v zadnjem času pa se je usmerilo tudi v projekte, povezane z energetiko in varstvom okolja. Velik korak na tem področju je naredilo januarja letos, ko so v okviru družbe ustanovili novo podjetje Domel

Energija, ki naj bi se povsem posvetilo gorivnim celicam oziroma vodik kot gorivnem sredstvu. Kot je na nedavni predstavitvi gorivnih celic v podjetju Domel pojasnil Matjaž Čemažar z Domelovega razvojnega področja, njihov izum temelji na gorivni celici oziroma elektrokemičnem členu, ki pretvarja kemično energijo vodika v električno energijo. Kot stranska produkta elektrokemičnih reakcij pri tem nastaneta voda in toplota. Pretvorba energije vodika je tako v gorivni celici najbolj učinkovita, emisija pa je le čista voda, ki je okolju povsem neškodljiva.

Slaba stran vodika kot energenta je, da je v naravi vedno vezan bodisi z ogljikom v lesu, premogu, nafti ali plinu, bodisi s kisikom v vodi, kar pomeni, da ga je treba za uporabo v nizkotemperaturnih gorivnih celicah izločiti. Domel se je zato v teh-

nologijo vključil kot razvijalec sistema za dovajanje zraka v gorivno celico. Lani je podjetje sklenilo razvojno pogodbo s kanadsko družbo Hydrogenics. Ob sodelovanju s fakultetami in inštituti je Domel že izdelal prve prototipe za vojaško aplikacijo.

Sodelovanje vojske

O pomenu gorivnih celic je Domelu uspelo prepričati tudi vlado. Tako je ministrstvo za obrambo podjetju zaupalo projekt za postavitev temeljne infrastrukture za raziskave na gorivnih celicah, v podporo projektu pa se je odločilo, da bo kupilo tri sisteme gorivnih celic, ki naj bi jih pripadniki Slovenske vojske uporabljali kot rezervni vir električne energije na terenu. Kot je na predstavitvi de-

jal podpolkovnik Robert Šipeč, se vojska vse od osamosvojitve Slovenije stalno reorganizira in spreminja, novim izzivom pa se mora prilagajati tudi oprema in tehnologija, ki jo uporablja. »To je razlog, da smo se odločili za uporabo gorivnih celic, ki ponujajo stalno, varno in okolju prijazno energijo. Sedaj že intenzivno delamo na razvoju in uvajanju te tehnologije v vojsko, pri čemer moramo vse prednosti in slabosti tehnologije v praktični uporabi šele preizkusiti.«

Gorivne celice se danes uporabljajo predvsem v demonstracijske namene. V Domelu Energiji pričakujejo, da bodo celice kot nadomestek akumulatorja v viličarjih prva aplikacija, ki bo prešla v serijsko izdelavo. Največ aktivnosti pa namenjajo rešitvam alternativnega pogona za avtomobile. **D**

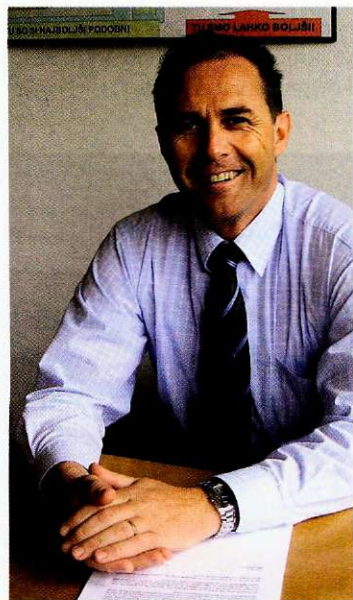
Kaj so gorivne celice?

Gorivne celice so elektrokemični členi, ki kemično energijo goriva pretvarjajo v električno energijo in toploto. Med več tipi gorivnih celic so najpogostejše t. i. gorivne celice PEM, ki jih je tudi najlažje narediti in so najpogostejše uporabljene za različne namene. Te nizkotemperaturne celice delujejo pri temperaturah med 4 in 90°C, pri tlaku od 3 in 5 barov. Gorivo je čisti vodik, oksidant pa kisik ali zrak. Celica deluje le, če membrana vsebuje dovolj vode, ki ji zagotavlja protonsko prevodnost.

Kmalu učinkoviti motorji na vodik

Z raziskovalnim projektom EU do motorjev na vodikov pogon

Raziskovalci iz Nemčije, Švedske, Francije in Avstrije, ki v okviru raziskovalnega projekta Evropske unije sodelujejo s partnerji iz ZDA, so pred kratkim razvili nov tip vodikove tehnologije, ki bo omogočila razvoj novih in učinkovitejših motorjev na vodikov pogon. Ti motorji naj bi bili enako učinkoviti kot današnji dizelski, hkrati pa ne bi onesnaževali okolja in bi bili približno enako veliki ter močni kot dizelski motorji. Seveda bi bili tudi cenovno primerljivi.

Direktor podjetja Domel Energija Aleš Markelj

tradicija

kvaliteta

zdravilni učinki

Marjan ima svoje podjetje, star je 33 let. V prostem času rad igra tenis in prav pri igranju tenisa si je poškodoval koleno.

PRIVOŠČITE SI VEČ.

Pri Vzajemni ima sklenjeno zavarovanje **VzajemnaNadomestila⁺**, s katerim si lahko privoščite več. Sklenjen ima veliki razširjeni paket z vsemi dodatnimi jamstvi in plačuje **mesечно premijo 18,18 EUR**. Zaradi poškodbe je za 14 dni bivanja v bolnišnici in ob dodatnih 14 dneh bolniške odsotnosti z dela ter nadalje tritedenskega okrevanja v zdravilišču prejel kar **840 EUR nadomestila**.

POSEBNA UGODNOST:

Zavarovanci Vzajemne so v prvem letu zavarovanja upravičeni do **5-odstotnega popusta**, tako da je osnovna premija že od **3,49 evra mesečno!**

KAKO do ZAVAROVANJA in dodatnih informacij?

- preko naših poslovalnic
- preko klicnega centra na brezplačni telefonski številki 080 20 60
- preko spletne strani www.vzajemna.si

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

www.vzajemna.si

080 20 60

Zvezi v EUR so preračunani po računu I. EUR – 2006/06. S.T.

**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

WWW.RADIOCENTER.SI

Lov na rekorde

Mitja Volčanšek; foto: Gregor Pohleven

Hitreje, više, močnejše je bilo vodilo antičnih atletov. Ob nenehnem popravljanju rekordnih znamk (v luči minulega svetovnega prvenstva v plavanju) se spet postavlja vprašanje, do kod sežejo meje človekovih zmogljivosti.

O tem smo se pogovarjali z mednarodno priznanim strokovnjakom Srdjanom Djordjevičem, ki je do vidnih rezultatov pomagal že nekaj generacijam slovenskih športnikov, v javnosti pa je verjetno najbolj znan kot trener večne šprinterke mladenke Merlene Ottey.

Še je rezerva Djordjevič opozarja, da napredek pri drugih športih ni tako intenziven kot pri plavanju. Specifičnost izboljšav pri

slednjem je po njegovo predvsem v učinkovitejši tehniki. Elementi tehnike, ki so tuji normalnemu človeškemu gibanju, so bistveno bolj izraženi v plavanju kot pa pri teku,« opaza naš sogovorec. Seveda pa »tehnologija treniranja napreduje tudi v drugih športih, zaradi česar trening še zdaleč ni prišel do svojega konca«. Djordjevič po drugi strani priznava, da se je obdobje rekordov v atletiki končalo pred vsaj petnajstimi leti. Vendar je kljub nekaterim osupljivim rezultatom, zlasti v ženskih tekaških disciplinah, dinamika izboljševanja izidov pri nas, denimo na sto metrov za moške, izredno burna, saj se je meja spustila s približno 10,60 na 10,14 sekunde. In vendar rezerve še obstajajo, je prepričan Djordjevič. Bolj preseneča ugotovitev, do katere je prišel pri sodelovanju z nekaterimi jamajškimi šprinterji (med drugimi z aktualnim svetovnim rekorderjem Asafo Powellom), »da bi se jih dalo še bolj natrenirati«.

Odgovor na vprašanje o več kot očitni prevladi temnopoltih

atletov je večplasten. Djordjevič v prvo vrsto nedvomno postavlja nadarjenost. Ta delno izhaja iz njihove možnosti, da organizem pripravijo na delovanje v ekstremnih stanjih, ko je mogoče preseči svoje telesne meje, delno pa iz morfologije (postavitve medenice), zaradi katere imajo temnopolti večji izkoristek nekaterih mišic med tekom. Tu je še središčnost šprinta v primerjavi z drugimi športi ter ne nazadnje visok družbeni status (»na ravni antičnih herojev«), ki šprinterjem iz teh okolij omogoča gmotno blaginjo. Klima je pri nas žal precej drugačna. Do te mere, stvari hi-

potetično zastavi naš sogovorec, da – če bi se obrnil na pet slovenskih podjetij in vprašal, kaj bi dobil v zameno za to, če slovenskega rekorderja na sto metrov Matica Osovnika pripravi do teka pod 10 sekundami – morda ne bi dobil niti 100.000 evrov, kar je v tem kontekstu obrobni znesek. Ker je Djordjevič prepričan v zmožnosti napredovanja, ne dvomi, da bo kakšnemu belcu prej ali slej uspelo prebiti zid desetih sekund.

Še en pojav, ki ga je omogočil razvoj na več področjih, je podaljševanje kariere vrhunskih športnikov. Če je nekoč veljalo, da so šprinterji opravili svoje do 23. leta, se spominja Djordjevič, »imate danes kup ljudi, ki dosegaajo svoje osebne rekorde po 30. letu, tudi v šprintu«. Pri vzdržljivostnih športih, kjer je mogoče pri treningu napredovati skozi daljše obdobje in počasneje ter obstaja manj neznank, ki bi človeka ovirale pri izvedbi optimalnega treninga, pa se starostna meja pomakne še bolj naprej. Okrevanje in ukrepanje pri poškodbah, ki so nekoč lahko pomenile konec

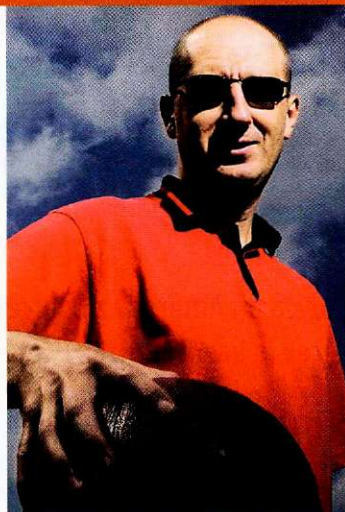
kariere ali vsaj dobršnega dela sezone, je danes bistveno hitrejša in v nekaterih primerih rutinsko, kar prav tako bistveno pripomore k podaljševanju kariere.

Kontrole so neučinkovite Ob nekaterih skoraj neverjetnih izidih športnikov in športnic se samo po sebi odpira tudi občutljivo vprašanje dopinga. Za Djordjevića je tema prenapihnjena; za doping ni kriv šport sam po sebi, pač pa finančni interesi, ki so v ozadju, in pretirano, skoraj morbidno zanimanje novinarjev. Najslabše pri vsem je, da ljudje ob vrhunskem izidu najpogosteje začnejo spekulirati o uživanju kakšnih substanc, kot pa da bi v tem videli izraz pristnega talenta. Pri vprašanju dopinga gre sicer za »stvar dogovora, kje postaviti mejo, kaj je še dovoljeno«. Problematičnost sedanjega stanja je v tem, da o »mejah« odloča peščica »strokovnjakov«, medtem ko bi bilo bolj smiselno zadeve uravnovežiti in doseči konsenz med zdravniki, sociologi, filozofi, nemara politiki. Seveda pa bi morali imeti besedo tudi sami športniki, kot se dogaja v severnoameriških poklicnih ligah, kjer tekmovalci prek svojih sindikatov soodločajo pri postavljanju »pravil igre«.

Treba se je zavedati nenehne napredka znanosti in tehnologije, katerih izsledke uporabljamo v vsakdanjem življenju in za katere je logično, da jih bodo uporabljali tudi športniki, saj je cilj zmaga, od nje pa vrhunškega športnika najpogosteje ločijo drobne malenkosti. Športniki so tako posebna populacija, ki živi v posebnih

razmerah in za katero veljajo posebna pravila (večina zloglasnih dopinških proizvodov je namreč vsem dostopna v navadni lekarni ali trgovini).

»Ne morete se vrniti recimo za dvesto let nazaj in reči: to je meja!« je prepričan Djordjević. Resničen problem boja proti dopingju je po njegovo v čezmernem vdiranju v športnikovo zasebnost in v njegovi neučinkovitosti, ker »se spušča na področja, ki jih ne more obvladovati«. Ob takem odgovoru nas zanima, ali naš sogovorec torej podpira liberalizacijo dopinga. Odgovor je negativen, vendar Djordjević pri tem opozarja na potrebo po spremembah kriterijev, saj nadzor, ki ga opravljajo Svetovna protidopinška agencija (WADA) in drugi organi, ni enak za vse. Za nogometaše je na primer stokrat manj verjetno, da bodo podvrženi resnim testom, kot za atlete, ki jim WADA sledi dobesedno na vsakem koraku. Djordjević nam postrže s strašljivimi številkami; na letni ravni se izvede več kot 160.000 dopinških testov, za katere se porabi v povprečju po 300 evrov, da drugih stroškov boja proti dopingju niti ne omenjamo. Pri tem pa WADA in drugi odkrijejo le minimalno število »grešnikov«, po podatkih WADA je manj kot en odstotek pozitivnih primerov. Zakaj je tako, lahko vsak ugotavlja sam, pravi Djordjević, po njegovo pa bi bilo dobro, da bi večji del sredstev kot zdaj šel za programe izobraževanja športnikov in trenerjev, za sodobnejše metode testiranja in za raziskave na področju športne fiziologije. **D**

Premalo sproščeno

Esad Babačić

Priložnosti Klemena Lavriča na nogometni tekmi proti Nizozemski povedo največ o naši izbrani vrsti.

Dandanes skorajda ni več nogometne reprezentance, ki si ne bi ustvarila vsaj nekaj polovičnih priložnosti proti favoriziranim nasprotnikom. Še posebej kadar igra na domačem igrišču. Pogum ni več odlika, ki bi manjkala realno slabšim moštvom, pa tudi strah in spoštovanje nimata več tolikšnega vpliva na igro. Generalno gledano so tekmece precej bolj izenačeni kot pred dobrimi petnajstimi in več leti, zato so lahke zmage favoritov bolj redke. Če bi se izrazili bolj po nogometno, bi dejali, da danes pač vsi tečejo dovolj hitro, da nasprotniku ne dovolijo razviti njegove igre. Vprašanje je le, koliko tehnične veščine lahko pokažejo posamezniki, kadar so prisiljeni v poln tek. Narediti tisto, kar najbolje znaš in veš, pod polno obremenitvijo, proti obrambi, ki je vrhunsko usposobljena, je tisto, kar šteje. Gotovo ni enak občutek, če prodiraš proti голу Van der Sarja ali kakšnega anonimnega ligaškega vratarja. Ko se napadalec zave, kaj se mu ponuja, nenadoma ni več tako miren, kot bi v takšnem položaju moral biti. Nekaj podobnega se je na tekmi proti Nizozemski dogajalo našemu napadalcu, ki ni izkoristil nekaj skoraj idealnih priložnosti za zadetek. Zdaj se po udarja gibalna omejenost naših igralcev, kar pa po moje ni razlog za nenatančnost. Strah je tisti, ne počasnost, kar na koncu loči dobre od najboljših. Izguba ritma v položajih za zadetek je posledica pomanjkanja notranjega miru. Ko začne strah kazati pravo pot do cilja, je ponavadi že prepozno. Najboljši nogometaši na svetu se igrajo nogomet, tudi kadar so soočeni z največjo odgovornostjo. Razlika med solidnimi in najboljšimi se včasih zdi manjša, kot v resnici je, in tega bi se morali naši zavedati. Čeprav smo imeli ob koncu srečanja občutek, da bi lahko storili več, je to vendarle naša realnost. Zmagovalne mentalitete se ne da vrniti čez noč, zato moramo biti potrpežljivi. Poglavitna skrb sedanjega selektorja mora biti psihološka priprava in iskanje vodje na igrišču, saj brez tega vendarle ne bo šlo. Brez karizme ne bo mogoče narediti nujnega kvalitativnega preskoka, ki bi temeljil na požrtvovalnosti in večji sproščenosti. Pomanjkanje konkurenčnih posameznikov preprosto kliče po nekom, ki bo to barko popeljal iz povprečja. Trditi, da je kolektiv najboljši posameznik v tej reprezentanci, je zelo diplomatsko, toda po moje ne preveč produktivno.

Kljub porazu **SLOVENIJE** na kvalifikacijski tekmi za EP v nogometu proti Nizozemski (0:1) smo z našimi lahko zadovoljni, saj so pokazali atraktivno in srčno igro. Edini zadetek za tulipane je v 85. minuti dosegel Bronckhorst.

V nedeljo se je v Melbournu končalo SP v plavanju v olimpijskih bazenih. Minilo je v znamenju ZDA in posebej **MICHAELA PHELPSA**, ki je s 7 zlatimi medaljami (petkrat je plaval svetovni rekord) izenačil dosežek rojaka Marka Spitzza.

Skupaj pet let in štiri mesece

Bogdan Sajovic, foto: Stanko Gruden/STA, Bor Slana

Romanu Čmaku, ki je Jožeta Šinkovca pri Ambrusu z udarcem s kolom spravil v invalidnost, so prisodili pet let, za dve nasilništvu pa še šest mesecev in kazni združili v pet let in štiri mesece zapora.

Čmak je trdil, da je šlo pri udarcu le za silobran.

Dogodki pri Ambrusu, ki so lansko jesen vznemirjali slovensko javnost, so dobili sodni epilog, a ta še ni pravnomočen. Na ljubljanskem okrožnem sodišču so namreč 42-letnega Romana Čmaka spoznali za krivega posebno hude telesne poškodbe in dveh ogrožanj varnosti ter mu izrekli enotno kazen pet let in štiri mesece zapora.

Za ambruške dogodke je bil kriv udarec s kolom, ki ga je 22. oktobra lani v bližini nekdanjega romskega tabora družine Strojani dobil 57-letni Ambrušan Jožef Šinkovec. Kaj kmalu so odkrili, da je domačina s kolom, debelim deset centimetrov in dolgim kar tri metre, udaril Čmak, ki je v tistem času živel pri omenjeni romski družini.

Čmaka so na policijsko postajo pripeljali Strojani, preiskovalni sodnik pa je po zaslišanju

napadalca izpustil, čeprav ima Čmak debelo kazensko kartoteko, saj je nekdanji zapornik in je pravzaprav po vseh pravilih begosumen. Nima namreč ne stalnega naslova in ne zaposlitve in je zato živel pri Romih.

Na novico o tem, da so napadalca na njihovega soseda, ki je oble-

žal v komi, izpustili, so domačini iz Ambrusa podivjali. Še posebno zato, ker je napadalec živel v naselju družine, za katero domačini trdijo, da imajo z njo že desetletje nenehne težave, v katerih ne manjka nasilja. Tudi Čmak ima na vesti

nasilna dejanja, med drugim je sedel zaradi posilstva. Zadeva se je spremenila v pravo krajevno vstajo, zaradi česar so morali družino Strojani vzeti v bran policisti, da bi s tem preprečili še kaj hujšega. To pa so nekateri takoj izrabili in celo tožarili našo državo v tujini, češ kako nestrpna in ksenofobna je.

Obtoževal žrtev Medtem so Čmaka le prijeli in privedli v pripor, kjer je čakal na začetek sojenja. Na sojenju je trdil, da se je le branil, češ naj bi mu bil Šinkovec že prej grozil, usodnega dne pa se mu je dozdevalo, da je hotel Ambrušan potegniti pištolo, zato je zamahnil s kolom. Zakaj naj bi prav njemu kdo grozil s pištolo, ostaja njegova skrivnost.

Šinkovec žal na sodišču ni mogel pričati. Po dolgotrajni komi se je sicer zbudil, a ne bo nikoli več ta-

kšen, kot je bil, udarec je pustil pre-hude posledice. Dva Ambrušana pa sta na sodišču dejala, da je dva dni pred napadom na Šinkovca obtoženi nanju meril s puško, ko sta se peljala mimo romskega naselja.

Sodišče je obema pričama verjelo in državna tožilka je zahtevala sedemletno zaporno kazen za posebno hudo telesno poškodbo ter po šest mesecev za vsako ogrožanje varnosti, torej merjenje s puško na mimovozeča. Obramba je seveda trdila, da dokazov o ogrožanju ni, glede udarca s kolom pa, da je šlo za silobran. Sodišče je dalo prav tožilstvu, a se je morda odločilo za nekoliko nizko kazen: pet let za udarec, zaradi katerega je človek za vedno postal invalid, in po tri mesece za vsako ogrožanje. Kazen je bila nato združena v enotno kazen pet let in štiri mesece zapora. **D**

Obtožnica proti Zavašniku

Proti Robertu Tomažu Zavašniku je vložena obtožnica, ki mu očita povzročitev smrti iz malomarnosti.

Na ljubljansko okrožno sodišče je pristojno državno tožilstvo proti Robertu Tomažu Zavašniku, nekdanjemu ustanovitelju in direktorju družbe Roto, d. o. o., vložilo obtožnico zaradi povzročitve splošne nevarnosti. Omenjena družba je opravljala gostinsko dejavnost v lokalu Lipa v Spodnjih Pirničah brez ustreznih dovoljenj. Še več, čeprav so zaradi tega na direktorja družbe Zavašnika romale številne prepovedi obratovanja in s tem povezane globe, jih je Zavašnik preprosto ignoriral in lokal je veselo posloval dalje. Uspelo mu je tudi, da se je izrečenim globam uspešno izmikal, čeprav jih je bilo za več milijonov tedanjih tolarjev.

Družba je poslovala vse do 23. decembra 2005, ko je za ljubljanske dijake priredila predbožični

parti v lokalu Lipa. V množici mladih, ki so se gnetli pred lokalom, je prišlo do nevarnega valovanja, to pa se je spremenilo v pravi stampedo. V gneči padajočih teles sta za posledicami zadušitve umrli petnajstletna Katarina Jeras Lajh iz Ljubljane in dve leti starejša Natalija Bencan iz Most pri Komendi. Natalijina prijateljica Anja Mršič, vrstnica in sokrajanka, pa je bila v gneči tako hudo poškodovana, da je poškodbam podlegla tri dni pozneje v Kliničnem centru.

Za povzročitev smrti iz malomarnosti je zagrožena zaporna kazen do osem let zapor. Glede na to, da Zavašnika obtožnica bremeni krivde za smrt treh nesrečnih deklet, bo, če ga sodišče spozna za krivega, dolga leta prebil za zaporniški rešetki. B. S.

ZDRAVILA KAR TAKO Na novomeškem državnem tožilstvu resno preučujejo ovadbo proti zdaj že upokojenemu zdravniku novomeškega zdravstvenega doma. Neznanec je namreč anonimno sporočil, da je zdravnik predpisoval velike količine uspaval oziroma pomirjeval, predvsem uspavalnih tablet dormikum in pomirjeval apaurin. Vse skupaj sicer ne bi bilo nenavadno, če ne bi ovadba trdila, da so bila ta zdravila predpisovana neupravičeno. In tudi ne kar nekomu, ampak osmim odvisnikom od mamil. Samo v prvi polovici lanskega leta naj bi bil tako zdravnik narkomanom neupravičeno predpisal 1.320 škatlic različnih zdravil, eni sami odvisniki 53 škatlic pomirjeval v mesecu dni. Če se bodo obtožbe izkazale za resnične, ga čaka do leto dni zapor.

NARKOMANA NAD DRNOVŠKA Kot vse kaže, je slovenski politični Watergate potonil v narkomanskih vodah. Slab mesec od tedaj, ko je nekdo odnesel prenosni računalnik iz prostorov Gibanja za pravičnost in razvoj in je vodja gibanja državljani Janez D., ki občasno nastopa tudi kot predsednik republike Janez Drnovšek, tožil o temnih silah, ki poskušajo škodovati njemu in gibanju, se je stvar očitno razpletla. A ne v smeri, kot bi si jo državljani Janez D. želeli. Proti njemu, gibanju in njihovu laptopu niso nastopili visoko usposobljeni vohuni temnih sil, ampak dva narkomana, ki z drobnimi tatvinami služita za vsakdanji odmerek mamila. Oba so pred dnevi ujeli pri tatvini drugega računalnika, potem pa pri njima našli še računalnik gibanja, kajti ni jima ga še uspelo prodati.

PREKLOPITE!

NA KANAL C44

(Frekvenca 655, 25 Mhz)

V kablskem sistemu
UPC TELEMACH

Sodelujte v nagradni igri
in odpočijte s
turistično agencijo

NA SANJSKO POTOVANJE V
DUBAJ
ZA 2 OSEBI

Nagradno vprašanje:

Na katerem kanalu v
kablskem sistemu
UPC Telemach
je vidna televizija RTS?

a) K 57
b) C 44

SMS s pravilnim odgovorom
pošljite na:

št. 3030

Pravila in pogoje za sodelovanje
najdete na:
www.rts-tv.com

Nagrada je potovanje v Dubaj. Nagradna igra traja od 1. 2. do 28. 2. 2007. Zbiranje nagrad bo potekalo 3. 3. 2007 v oddaji Živa. Rezultati bodo objavljeni na straneh <http://www.smscity.net/rts/nagrada> in na www.rts-tv.com. Alokacija dohodnine plača dobilek nagrade. V nagradni igri sodelujejo vsi imetniki mobilnih telefonov, ki na telefonsko številko 3030 pošljejo sms z vsebino RTS A oz. RTS B (sms stavek je mogoča v omrežjih Mobitel, Simobil, Debitel). Vsak, ki nato z DA potrdi splošne pogoje sms stavek RTS, objavljen na strani <http://www.smscity.net>, postane član RTS sms kluba. Člani RTS sms kluba bodo največ 5 letni člani na mesec prejeli plačljivo (0.83459 EUR oz. 200 SIT z DDV) sms sporočilo. Za odjavo je potrebno poslati sms RTS STOP na številko 3030. Poslan SMS je po ceniku operaterja. Organizator nagradne igre je Tele 59 d.o.o., ponudnik storitve je ThreeArts Koban & Co. d.o.o.

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loka pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kablsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

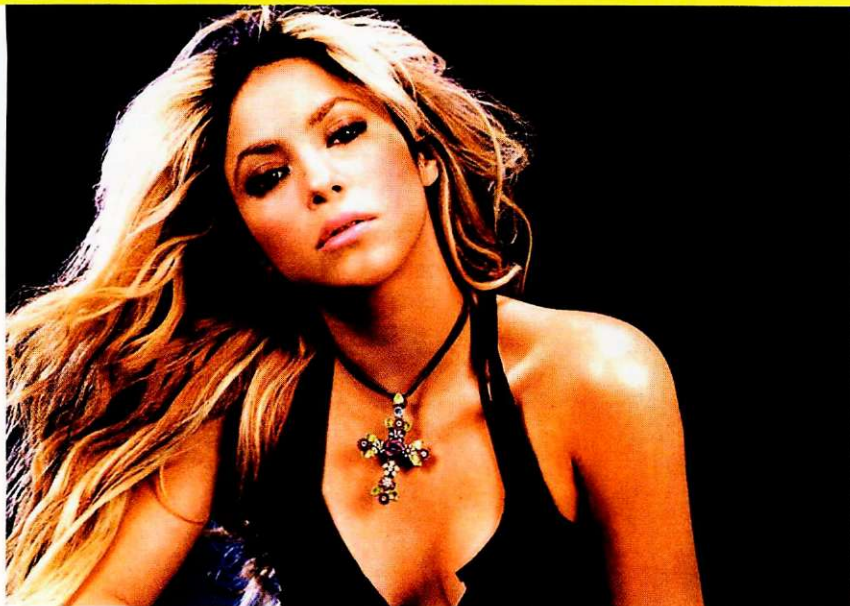
<http://etv.elektroprom.si>
komerciala:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

radio velenje

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

Shakirina pesem je bila najboljša.

Shakira, Shakira

Nedavno so v Las Vegasu 14. leto zapored podelili glasbene nagrade za latino izvajalce – Latin Music Awards. Za pesem leta je bila izbrana Shakirina La Tortura.

Sicer pa so bili veliki zmagovalci večera Los Tigres Del Norte, Wi-

sin & Yandel ter skladatelja in producenta Francisco Saldana in Manual Eduardo Toscano. Veteranska skupina Los Tigres del Norte je prejela nagrado za ikono, zvezdi zasedbe Wisin & Yandel Juan Morera Luna in Llandel Veguilla pa sta bila razglašena za skladatelja leta.

Popevka leta 2007

Televizija Slovenija je objavila razpis za popevko, ki bo zaznamovala to leto. Razpis se je že končal, sedaj pa bo strokovna komisija izbrala od 12 do 14 skladb, ki se bodo predstavile na prireditvi 2. septembra 2007 in kjer bodo podeljene naslednje nagrade:

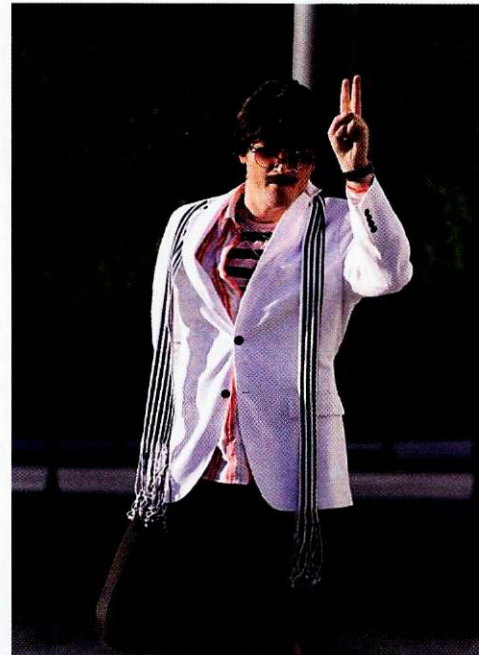
- **velika nagrada RTV slovenska popevka 2007** za najboljšo skladbo v celoti (RTV Slovenija podeli denarno nagrado in kipeč);
- **nagrada strokovne žirije za najboljši aranžma** (Glasbena produkcija RTV Slovenija zagotovi dve novi avtorski skladbi in snemanje z Big Bandom RTV Slovenija v studiih Radia Slovenija);
- **nagrada strokovne žirije za najboljše besedilo** (Razvedrilni program T televizije Slovenija podeli denarno nagrado);
- **nagrada strokovne žirije za najboljšega izvajalca** (RTV Slovenija posname TV-spot popevke nagrajenca);
- **nagrada strokovne žirije za mladega neujavljenega izvajalca** (Razvedrilni program Televizije Slovenija zagotovi novo avtorsko skladbo in snemanje z Big Bandom RTV Slovenija v studiih Radia Slovenija, Založba kaset in plošč RTV Slovenija pa izdajo te skladbe na promocijski zgoščenki);
- **nagrada za najbolj všečno skladbo festivala po mnenju javnosti**, pridobljena s telefonskim glasovanjem (RTV Slovenija podeli kipeč).

Pevka Anika Horvat

Lepi Dasa in Ninja želve

Lepi Dasa se je tokrat pridružil animiranemu podvigu. Pod vodstvom Jerneja Kuntnerja je namreč sodeloval pri sinhronizaciji risanke Ninja želve, ki je konec marca prišla v naše kinematografe. Lepi Dasa je poskrbel za glas ofi-

Lepi Dasa se je pridružil »želvam«.

cirja, ki se je v tej celovečerni risanki prvič srečal z ninja želvami. Po uspešni sinhronizaciji je prišlo tudi do novega sodelovanja – Lepi Dasa je bil namreč nad želvicami tako navdušen, da je prav na hitro posnel pesem Lepi Ninja, katere avtor je Domen Kumer, za besedilo pa je poskrbel Steffanio. Dasa je dejal: »Želvice so me navdušile, saj moram priznati, da sem tudi prej že velikokrat gledal to risanko. Prav zato me je povabilo k sodelovanju prijetno presenetilo, sam pa sem takoj predlagal, da bi projekt poživili s primerno skladbo, ki je namenjena predvsem vsem oboževalcem mutiranih želvic, pa seveda tudi vsem, ki imajo radi pogumne junake in dobro voljo. Pesem je namreč predvsem zelo zabavna.« Lepi Dasa je za to pesem posnel tudi videospot, v katerem seveda ne manjkajo odlomki iz ta čas najbolj priljubljene risanke.

Piramida za Rose d'Or

Format interaktivne pogovorne oddaje Piramida, ki je nastal v produkciji hrvaške nacionalne televizije in neodvisnega producerskega podjetja Castor Multimedia, je nominiran za najprestižnejšo mednarodno nagrado v industriji televizijske zabave – Rose d'Or. Format oddaje Piramida si je nominacijo prislužil v eni izmed najzahtevnejših kategorij – Show Programmes. Žirija, sestavljena iz mednarodnih televizijskih strokovnjakov, si je pred končno odločitvijo ogledala kar 358 oddaj iz 32 držav in med njimi izbrala 64 televizijskih projektov, ki so nominirani v sedmih kategorijah. Zmagovalce posameznih kategorij bodo razglasili 9. maja 2007 na slovesnosti v KKL Konzertsaal v Luzernu. Oddajo Piramida na Televiziji Slovenija vodi Erika Žnidaršič.

Voditeljica
Erika Žnidaršič

Otročiček na poti?

Potem ko se je slavna igralka Nicole Kidman lani poročila s Keithom Urbanom, so vsi začeli pričakovati naraščaj. Visokorasla avstralska zvezdnica, ki ima že dva posvojena otroka iz zakona s Tomom Cruisom, naj bi bila sedaj prvič noseča. Njun prijatelj je dejal: »Nicole in Keith bosta dobila otročička. Že ves čas, odkar sta izvedela za novico, sta kot v sedmih nebesih. Nicole si je za to prizadevala, odkar sta se lani poročila. Biološka mama je želela postati za vse na svetu in je o tem sanjala že leta in leta.«

Bosta dobila otroka?

Požar in Perovič

Potem ko se je urednik Direkta Bojan Požar razšel z Dnevnikovo časopisno hišo, se je lotil novega projekta. V teh dneh naj bi zaživel spletni časopis www.pozarreport.si in nadaljeval z rumenimi novicami, ki jih je Požar bolj ali manj uspešno prodajal v Direktu. Ker je pogosto pretiraval in bil preveč žaljiv, ima na grbi precej tožb. Še posebej tisto o dekletih, ki so umrle pred diskoteko Lipa in so v Direktu o njih zavajajoče napisali, da so bile narkomanke. Vsekakor Požarju z novim spletnim časopisom ne bo lahko, saj je spletne strani veliko težje tržiti kot tiskani časopis.

S prijetnejšimi stvarmi pa se ta čas ukvarja nekdanji direktor informativnega programa POP TV in nato neuspešen predsednik uprave Dela Tomaž Perovič. Pozna se mu, da je bil v preteklih letih vseskozi dobro plačan, zato ne preseneča informacija iz zanesljivih virov, da si kupuje dvajsetmetersko jahto.

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved
za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija
s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabliskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro.
Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilnem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Sparali anketo

Magični gledalec

V zadnjih Trenjih so glasovalci po telefonu popolnoma sparali anketo Ninamedie o podpori posameznim strankam.

V zadnjih Trenjih je Uroš Slak gostil predsednike oz. predstavnike parlamentarnih strank. Za mizo je sedlo osem slovenskih politikov. DeSUS je zastopal njen predsednik Karl Erjavec, SLS Janez Podobnik, prav tako njen predsednik. V imenu SDS se je oddaje udeležil strankin podpredsednik Milan Zver, šolski minister. Podpredsednik SNS Sašo Peče je zagovarjal stališča svoje stranke, Alojz Sok je zastopal NSi, LDS pa njen predsednik Jelko Kacin, neodvisni poslanec Matej Lahovnik je predstavljал gibanje Zares. Praktično sredi vseh teh politikov pa je sedel Borut Pahor, predsednik Slovenskih socialdemokratov.

Gostitelj oddaje je želel na vsak način dobiti odgovor na vprašanje, ali bo po prihodnjih parlamentarnih volitvah prišlo do velike koalicije socialdemokratov in demokratske stranke. Povod za to vprašanje so bile zadnje javnomnenjske ankete, na katerih naj bi bili socialdemokrati prvič dobili več podpore od ta čas najmočnejše stranke v parlamentu Slovenske demokratske stranke. Pri večini anket se ta razlika sicer giblje le okoli enega odstotka, pri nekaterih anketah pa prednosti socialdemokratov sploh ni. No, Ninamedia in njen šef Nikola Damjanić pa sta segla najdlje. Pahorjevi stranki sta pripri-

sala kar 29-odstotno podporo, Janševi pa le 18-odstotno. Damjanić je v kamero izjavil, da so njihovi anketarji hudo strokovni in da so njegovi podatki verodostojni.

Še celo Pahor je previdno pripomnil, da rahllo dvomi o tako visoki prednosti, in rekel, da gre morda za kak odstotek več ali manj. Drugi so bili še bolj skeptični do takšnih anket, recimo Karl Erjavec, ki je rekel, da je neumnost, da ima njegova stranka pri enajst tisoč članih in odborih v vsaki občini ničodstotno podporo.

Sicer pa so se večinoma strinjali, da je kakršno koli napovedovanje volilnih izidov na podlagi leto in pol pred volitvami izvedenih anket čista neumnost, isto pa velja tudi za napovedovanje velikih koalicij.

Obdelali so še več aktualnih tem in glej ga, vraga, res so si nasprotovali, a hkrati so bili tako umirjeni (izjema je bil Peče, ki je stalno izzival predvsem »osemkolesnega« Erjavca), da jih je bilo veselje gledati. Še Slak jim ni preveč skakal v besedo, kot ima sicer navado, in prve tri četrt ure nas niso morili s trapastimi reklamami. Še najslabše se je pravzaprav odrezal Pahor, ki so mu z desne in še zlasti z leve očitali, da je program njegove stranke prazen oziroma ga sploh ni.

Vzporedno je potekalo tudi glasovanje, koga bi imeli Slovenci raje za predsednika vlade, Pahorja, Janšo ali koga tretjega. Ob koncu glasovanja je bil Pahor, ki je bil med oddajo daleč od karizmatičnosti, čedalje bolj rdeč v obraz in potne srage so mu stopile na čelo. Rezultat je bil porazen, od 23 tisoč klicev (vmes so za nekaj časa crknile mobilne povezave), bi jih 63 odstotkov raje imelo za predsednika vlade Janšo, Pahorja pa le 31 odstotkov. Menda se je prav zaradi te ankete Pahor odločil, da bo raje poskusil svojo srečo na volitvah za predsednika republike letošnjo jesen. ■

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Tudi če ste zelo odporni, kdaj pa kdaj potrebujete malo podpore in seveda nežnosti. Vaša natančnost je izjemno pozitivna, dokler gre za vas same, ko pa začnete zaradi nje oteževati življenje drugim, bi bilo zelo zaželeno, da bi se umaknili.

Bik
21.4.-21.5.

Dom je tam, kjer je vaše srce, tega ne pozabite in se potrudite za dobro komunikacijo. Delite svoje občutke in misli še s kom drugim, ne le s človekom, s katerim se ponavadi posvetujete.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Čaka vas zanimiv ustvarjalni izziv, ki vam bo prinesel izjemno veliko zadovoljstva. Potrudite se, da boste vse obveznosti naredili čim prej in tako imeli prosti čas zase. V soboto boste nekoliko slabe volje zaradi nekaterih podrobnosti, a se boste pomirili.

Rak
22.6.-21.7.

Zelo si želite vamega gnezda in veliko dobre volje bo potrebne, da se boste podali na lov za dobrinami, ki si jih prav tako želite. Miru ta teden ne pričakujte, saj boste imeli preveč dela in skrbi. Nedelja bo prinesla nove težave in probleme, a se ne boste vdali.

Lev
22.7.-21.8.

Ker je vaš šesti čut izjemno izostren, se nanj lahko mirno zanesete. Povedal vam bo, da se morate paziti neke osebe, ki je pred kratkim prišla v vaše življenje. Želje, ki jih imate glede svoje prihodnosti, se bodo izpolnile, če boste pridno delali.

Devica
22.8.-21.9.

Vse vaše organizacijske sposobnosti vam bodo prišle nadvse prav, če se boste hoteli odpraviti na določen izlet, ki zahteva malce več pozornosti kot druge smeri. V nedeljo boste sprejeli odločitev, ki jo boste kasneje obžalovali pa tudi popravili.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Samo prebijanje skozi običajne naloge vam bo pobralo veliko energije, ki bi jo sicer potrebovali za kaj bolj koristnega in zanimivega. Bi se še enkrat odločili za isti poklic, če bi se morali odločiti? Ta teden boste prepričani da ne.

Škorpion
23.10.-21.11.

Sanje, ki vas spremljajo že zelo dolgo, se vam bodo končno uresničile. Srečali se boste z osebo, ki vam bo nadvse všeč, in z njo preživeli ves dan. Delo, ki ste ga začeli prejšnji teden, vam bo šlo nenavadno hitro od rok.

Strelec
22.11.-20.12.

Zastavite svoje načrte bolj dolgoročno, sicer vas lahko povozí čas. V zvezdah je zapisano, da se boste v tem tednu imeli zelo dobro s svojim partnerjem, zato se vam ni treba vdajati mračnim mislim glede prihodnosti. Vse bo zelo v redu.

Kozorog
21.12.-19.1.

Konflikti, nasprotovanja in omejevanja – vse to so znaki za ta teden, ki se bo začel sicer z vašo izjemno dobro voljo. Dopolnite svojim domačim, da bodo vsi prišli na vrsto, če bodo potrpežljivi. Slabo voljo boste morali pregnati zavestno.

Vodnar
20.1.-18.2.

Uravnotežena prehrana je tudi za vas zelo pomembna, zato si sestavite zdrav jedilnik za to pomlad. Tako boste najlažje uravnali svojo težo do poletja. Veselite se pomladi, ki vam bo prinesla samo dobro voljo in veliko sonca. Ne prepuščajte se rutini.

Ribi
19.2.-20.3.

Moč vaše ljubezni je neizmerna – to bodo občutili prav vsi okoli vas in še posebej oseba, ki je šele pred kratkim stopila v vaše življenje. Kljub vsemu preteklosti ne boste mogli pobegniti in boste zaradi nje precej slabe volje.

ADRIA

Doma nad oblaki.

Nagradna igra Adri Airways:
2 x povratna vozovnica!*

Vse Adriine ugodne ponudbe si lahko ogledate na www.adria.si ali pokličete na 080 13 00.

www.adria.si

*pristojbine niso vključene

DEMOKRACIJA	PODELITEV IMENA	PREBIVALKA SL. KRAJA RETEČE	KDOR ANIMIRA (KNJIŽNO)	PREDMESTJE LOS ANGELES	DEMOKRACIJA	REKA V GANI (IZ CRK PAR)	PETER AMERSEK STANJE RANJENEGA	SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	UTELEŠENJE BOGA VIŠNUJA	LINDA EVANS	STARO IME ZA IRSKO	MESTO V KOLUMBIJI
								TEKSTILNI DELAVEC					
								MEHIŠKI SLIKAR (DIEGO)					
								RUSKA IGRALKA SAVINA			IVAN LENDL		
								ORGANSKE SPOJINE			MOŠ. POST. V MOLITVI		
								PRETEPAČ					
								ŽELEZNA PRIPRAVA				LASTNOST, STANJE OKAMNELEGA	MOČERAD (KNJIŽNO)
										HRVAŠKI LITERAT (IVAN)			
										KARLOVAC)			
SLADKO-VODNA RIBA						PRETKANA ŽENSKA							
STARO, ODPADNO ŽELEZO						DEBELEJŠI DROG					DEL. DELEŽ		
						NAŠA ČRKA IN IKS					LIDIJA OSTERC		
MOČNO PRIJEMANJE										MENIH V TIBETU			
										DAN. KNJIŽ. (HELGE)			
MESTO V DRŽAVI YUCATAN						KOS MOČNE TKANINE						NOVO MESTO	
						IGRALEC TESTI						SL. KANONIK (JANKO)	
	DRŽAVA V AFRIKI					KEMIJSKI ZNAK ZA ŽELEZO		ERVIN OGNER			BRITANSKA LETALSKA DRUŽBA		
	ČEŠ. SKLAD. (KAREL)							GR. DIDAKT. PESNIK					
KNJIŽEVNIK DOLENC						INDIJSKI PISATELJ (MULK RADŽ)					REKA V ANGLIJI (IZ CRK LAN)		
REKA V MONGOLIJ						NEKDANJI SLOVENSKE HOKEJIST (JOŽE)					PEVEC STEWART		
											IVAN POTRČ		
GLINA RUMENICA						BOSANSKI LITERAT SAMOKOVLJA				NEMŠKA REŽISERKA HOFMAN-NOVA			
ROBERT ALTMAN			ANJA RUPEL			NEMŠKI INŽENIR (NIKOLAUS)				ČEŠKI PESNIK BEZRUC			

Rešitev prejšnje križanke

GODALO, OPOMIN, ROMANO, ERATO, NARIV, AJ, EP, ORA, STOLE, ERNA, POTOPITEV, MATS, SMER, AVAR, ADUT, ANGARA, HK, ORO, ENTAZA, OPAŽ, AR, STAN, TONE, KIT, PARALAKSA, OKOSTJE, JANICA, ARKADA, ENOROG

Nagrajenca 12. številke

1. nagrada:

ZDENKICA ZEMLJIČ

Gorenjska cesta 33/a, 4240 Radovljica

2. nagrada:

KLEMEN PUST

Beblerjeva 2, 5280 Idrija

Dobitnikoma čestitamo in ju hkrati prosimo, da nam pošljeta svojo davčno številko.

Nagradi

1. nagrada: povratna letalska vozovnica na Adriini redni liniji Ljubljana–Rim

2. nagrada: povratna letalska vozovnica na Adriini redni liniji Ljubljana–Varšava

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani www.demokracija.si.

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 12. 4. 2007 pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana, s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

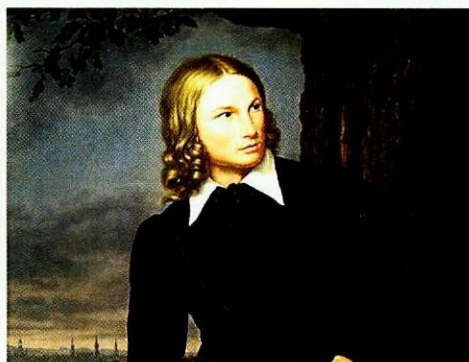
- **2.4.1840** se je rodil francoski pisatelj Emile Zola, začetnik naturalističnega romana.
- **2.4.1944** so Italijani na Opčinah pri Trstu ustrelili 72 talcev. Šlo je za povračilo, ker so partizani izvedli dve akciji na Opčinah.
- **2.4.2005** je ZLSD na kongresu znova spremenila ime, tokrat v Socialni demokraciji. Za tretji predsedniški mandat so izvolili Boruta Pahorja.
- **3.4.1678** se je rodil italijanski skladatelj in violinist Antonio Vivaldi.
- **4.4.1848** je začela v Ljubljani dvakrat tedensko izhajati Slovenija, ki jo je urejal Matjež Cigale. To je bil prvi slovenski politični list.
- **4.4.1949** so v Washingtonu podpisali sporazum o ustanovitvi zveze NATO.
- **4.4.1991** je »evropska trojka« predsedniku jugoslovanskega predsedstva Borisavu Joviću predstavila uradno stališče EU do osamosvajanja Slovenije oziroma razpada Jugoslavije.
- **5.4.1844** se je v Podgorju pri Kamniku rodil Josip Ogrinec, ki je v Slovenskem glasniku leta 1869 objavil prvi šahovski problem v slovenskem časopisu.
- **5.4.1992** se je začela vojna v BiH. Naslednji dan jo je EU priznala BiH za neodvisno državo.
- **6.4.1812** se je rodil ruski mislec in pisatelj Aleksander Ivanovič Hercen. Rekel je: »Kdor se zdravi po medicinskih knjigah, tvega, da bo umrl zaradi tiskarske napake.«
- **6.4.1917** so ZDA vstopile v prvo svetovno vojno na strani zaveznikov. Tri leta so bile nevtralne in so poskušale posredovati pri sprtih straneh.
- **6.4.1941** sta Nemčija in Italija brez vojne napovedi napadli Jugoslavijo, ker so v Jugoslaviji dva dni po podpisu o pristopu k trojnemu paktu odstranili vlado.
- **6.4.1991** je Slovenija sprejela zakon o obrambi in zaščiti. Določal je organizacijo, pripravljanje in delovanje obrambnega sistema v primeru ogrožanja svobode in neodvisnosti.
- **7.4.1848** je Lovro Toman, član dunajskega društva Slovenija, v ljubljanski gostilni Pri zlati zvezdi prvič javno izobesil slovensko zastavo.
- **7.4.1992** so ZDA med zadnjimi priznale Slovenijo kot samostojno državo.
- **8.4.1826** so v celovski reviji Carinthia začele izhajati znamenite Pripombe h germanizaciji Koroške Urbana Jarnika.
- **8.4.1990** so bile v Sloveniji, ki je bila še ena od šestih republik Jugoslavije, po 52 letih prve demokratične večstrankarske volitve. Drugi krog volitev je bil 20. aprila.

POGLED NAZAJ (OD 26. 3. DO 2. 4.)

Nemška himna

Nemški domoljubni pesnik August Heinrich Hoffmann von Fallersleben se je rodil **2. aprila 1789**. Med drugim je napisal pesem Deutschland, Deutschland über alles, ki je po 1. svetovni vojni postala nemška himna. Besedilo pesmi Lied der Deutschen (Pesem Nemcev), ki obsega tri kitice, je napisal 26. avgusta 1841. Že takrat je uporabljal melodijo, na katero se pesem še danes poje, in sicer skladbo Josepha Haydna iz leta 1797.

Zaradi izraza »Nemčija nad vsem« so pesem velikokrat kritizirali kot nacionalistično. Leta 1922 je postala narodna himna nemškega rajha. V nacizmu so peli le prvo kitico, po ustanovitvi Zvezne republike Nemčije leta 1949 so kot narodno himno spet uvedli

Pesem Nemcev, peli pa so le tretjo kitico. Po združitvi Nemčije sta tako določila zvezni predsednik Richard von Weizsäcker in kancler Helmut Kohl.

Slovenska ljudska stranka

Na zboru zaupnikov Vseslovenske ljudske stranke v Ljubljani se je stranka **6. aprila 1920** preimenovala v Slovensko ljudsko stranko. Zahtevala je avtonomijo posameznih zemljepisno, kulturno in gospodarsko enotnih pokrajin (med njimi posebej Slovenije) z lastnimi predstavniškimi telesi. Poleg tega se je zavzemala za depolitizirano državno upravo in šolstvo, ohranitev in negovanje zvez s slovenskimi izseljenci in za pravično državno mejo.

Poglavitni poudarek je bil namenjen socialno-gospodarskim vprašanjem. SLS je ob tej priložnosti izpopolnila svoj program, tako da je ta zahteval socialno pravično urejeno državo s strogim socialnim nadzorom nad kapitalističnim gospodarstvom. Ta nadzor naj bi obsegal varstvo delavcev in uslužbencev, nadzor proizvodnje, plač, cen in tr-

govine. Program je tudi zahteval, da je treba zaposlenim priznati pravico do sodelovanja pri upravi in do udeležbe pri dobičku. Zavzeli so se za podružbljenje velikih industrijskih in družbeno pomembnih obratov (premogovnikov, rudnikov, plavžev) in zahtevali izvedbo agrarne reforme.

Prostovoljci za obrambo

V Kraljevini Jugoslaviji se je **3. aprila 1941** začela tajna mobilizacija, saj je vse kazalo, da bo prišlo do napada Nemčije in Italije. Javna mobilizacija je bila objavljena šele dan po napadu, to je 7. aprila.

Medtem ko se redna vojska ni posebno upirala, so pokazali veliko narodno zavest študentje ljubljanske univerze, ki so se jim pridružili srednješolci pa tudi drugi mladi ljudje. Slovenski mladi svet je zajelo mrzlično navdušenje za obrambo domovine. Zbiranje prostovoljcev se je brž sprevrglo v nekakšno tekmo, kdo jih bo najprej in največ zbral. Prvi so bili primorski študentje, ki so ustanovili Soško legijo. Liberalni študentje, ki so se jim pridružili tudi katoliški, so ustanovili Akademsko legijo, ki je zbrala 700 prostovoljcev.

Poveljstvo ljubljanske divizije je na stotine študentov, vajencev, mladih obrtnikov in kmečkih fantov pošiljalo v živinskih vagonih brez orožja in vojaške opreme v Zagreb. Nekaj sto jih je običalo v Novem mestu. Tisti, ki so prispeli v Zagreb, so se zbrali v vojašnici Zrinjski. Mnoge od njih so ustaši, ki so na Hrvaškem še prevzemali oblast, pridržali,

nekateri tudi ustrelili. Iz zaporov jih je v imenu slovenskega Rdečega križa reševal pobegli rodoljub Lojze Colnar, ki se je iz Kranja pred Nemci umaknil v Zagreb.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 7/28

Klima v Trstu ni najboljša (1)

Pod tem naslovom je Demokracija 15. 2. 2007 objavila pogovor z zamejskim Slovencem dr. Miranom Košuto glede njegovega imenovanja oz. izvolitve za predsednika Zveze društev – Slavističnega društva Slovenije. Ne mislim razpravljati o pogledih dr. Košute na današnjo Slovenijo, motijo pa me izjave o slovenski administrativni politiki, ki ni nič slabša od drugih držav EU. Državne administracije so povsod dokaj toge in včasih tudi nepotrebno zapletene, še posebej birokracija v Italiji, katere državljan je dr. Košuta. Resnici na ljubo moram zapisati, da se je v Sloveniji naredilo veliko za modernizacijo administracije in hitrejšega reševanja birokratskih zapletov po zaslugi ministra Viranta in ni primerjave z jugoslovansko, ki je bila posebno za zamejce diskriminatorna (upoštevani so bili le ideološko sprejemljivi

zamejci), kar danes g. Košuta podtika slovenski politiki. Zadeva se suče okoli njegove registracije, če sem dobro razumel, kot predsednika omenjenega društva, ker je italijanski državljan in nima stalnega ali začasnega prebivališča v Sloveniji, kar naj bi bila ovira njegovemu položaju v društvu. To dejstvo ga zelo moti in celo pove, da vlada pri nas diskriminacija zamejcev nasploh, ker so v zakonu o društvi obravnavani kot popolni tujci.

Najprej naj dr. Košuto spomnim, da je Slovenija do zamejcev ne samo zelo radodarna, ampak tudi pravičnejša ter bolj tolerantna do njihovega nič kaj spoštljivega odnosa do nje, kot je bila Titova Jugoslavija. Danes bi si lahko g. Košuta preskrbel vsaj začasno prebivališče. Toda kaže, da je škoda denarja za kolke, ki jih zahteva naša »diskriminatorna birokracija«. Imamo primere zamejcev brez slovenskega državljanstva (kot g. Košuta), ki so v celo za nedoločen čas zaposleni v Sloveniji in so na plačilni listi kot polnopravni slovenski državljani ter zasedajo ugledna mesta pri delodajalcih v Sloveniji. Ali bi bilo g. Košuti tako težko najti začasno prebivališče, da bi premostil »nepremostljivo« pomanjkanje državljanstva in tako ohranil predsedniški stolček v svojem društvu? Sam mu rade volje ponudim svoj naslov. Kadar gre za slovensko kulturo, sem vedno na razpolago.

Ker ne mislim polemizirati z drugimi kritičnimi izjavami na račun Slovenije, ki jih je izrekel g. dr. Košuta v tem pogovoru, kar je po mojem mnenju blatenje Slovenije (posebno ko očita laži v zakonskih razglasih – laži

so bile prejšnja jugoslovanska vsakdanjost, a o teh ne govori), bom le dodal svoj pogled na obnašanje zamejcev (posebno ideoloških indoktrinirancev, ki so še vedno večji del zamejstva). V vsakdanjiku zamejskega življenja je prav malo ali skoraj nič, kar bi ponazarjalo, da zamejci spoštujejo (ali celo ljubijo) po stoletjih hrepenenja ustanovljeno nacionalno državo Republiko Slovenijo. Tega ne trdim le jaz. Na vsakem koraku se lahko vsak prepriča, kako zaničevalen odnos vlada do nove Slovenije, ki jo v vsakdanjem pogovoru še vedno imenujejo Juga. Ni naključje, da je v nedavnem televizijskem pogovoru veliki akter udbovskega imperija Niko Kavčič (Kučanov svetovalec), ki je imel veliko opraviti prav s tisto komponento gospodarskokriminalnega zamejstva, ki še danes omalovažuje Slovenijo (TKB, Safti, Genex, SKGZ), dejal, da zamejci ne čutijo nič do današnje Slovenije in se niti ne zavedajo sprememb, ki so nastale ob propadu Jugoslavije. Še vedno vidijo le Jugoslavijo in Tita. Če je kdo gledal to oddajo, se mora zavedati, da je Kavčič govoril bridko resnico. Preberite si Primorske dnevnike v času osamosvajanja in spoznali boste omalovaževalno psihološko nasprotovanje osamosvojitvi Slovenije s strani zamejske jugoindoktrinirane levece. Mislim, da v luči povedanega ni nobene resne ovire, da g. dr. Miran Košuta ne bi polnopravno ostal predsednik Slavističnega društva Slovenije ne glede na tuje državljanstvo (zanimivo bi bilo vedeti, ali je za slovenskega sploh kdaj zaprosil), saj bi bil potreben le majhen administrativno in stroškovno zanemarljiv trud.

A v bistvu to sploh ni glavni problem v pogovoru, ampak diskreditacija današnje vladne

politike, ki levici v matici in zamejstvu razkrajja jetra zaradi neusklajenosti ideološkega imperativa pri zamejcih z realnostjo nove politične demokratične usmeritve slovenske vlade. Sam sem se vedno potegoval, da dobijo slovenski zamejci in Slovenci po svetu slovensko državljanstvo, in sem o tem tudi večkrat pisal. Slovencem, ki so v ponos Republik Sloveniji na kulturnem, gospodarskem in drugih področjih, bi moralo biti državljanstvo podeljeno brez kakršnih koli vlog. Bolj sem sicer naklonjen, da se slovensko državljanstvo brez administrativnih zadržkov podeli vsem Slovencem po svetu, za naše zamejce, ki so sosede (in mejaki?), pa bi morala nujno obstajati selekcija, ker ni rečeno, da si sploh želijo slovenskega državljanstva. Veliko jih je, ki ga zavračajo. Mnogi bi ga radi imeli le za gospodarske profitne posle, ne pa kot izkaz slovenske nacionalne identitete. Predlagal bi, da se najprej izvede uradna anketa med zamejskimi Slovenci, v kateri bi se izrekli, ali se čutijo narodnostno Slovenci ali ne, čeprav so italijanski državljani. To anketo naj izvede italijanska oblast (ali druga mejaška), saj je to že večkrat predlagala, in prav bi bilo, da jo tudi plača. Tako bi vsaj neizpodbitno dognali, koliko je slovensko mislečih v zamejstvu in kaj jim pomeni slovenska narodnost. Drugi balast, ki je le ideološko opredeljen, lahko izpade, ker bomo imeli Slovenci tako manj duhovne, moralne in materialne škode, nagrajeni pa bodo tisti, pri katerih je pomembnejša nacionalna zavest in identiteta kot pa ideologije. Državotvornost se meri predvsem po narodni zavednosti sonarodnjakov v tujini, ki bi imeli tudi predstavniško mesto v našem parlamentu. ►

► Predolg bi bil, če bi moral komentirati tudi druga vprašanja in odgovore iz navedenega pogovora, bo pa še čas za to v citatih, ki se bodo pojavili po potrebi v širšem kontekstu problematike slovenstva v zamejstvu, ki jo še vedno nameravam javno obravnavati. Vsekakor se mi zdi malo prepotentno zahtevati rdečo preprogo iz Trsta do Ljubljane samo zaradi užaljenosti zamejskega kulturnika, ki se mu ne da spoštovati veljavnih, a ne nepremostljivih administrativnih predpisov za tuje državljane.

Izbral bom še priložnost, da se dotaknem okrogle mize o slovenskem jeziku na TV SLO, na kateri je poleg uglednih gostov, med katerimi so bili g. dr. Janez Dular, g. dr. Valentin Inzko, ga. dr. Manca Košir in drugi, ki jih osebno ne poznam, sodeloval tudi dr. Miran Košuta. To ni v zvezi z njegovim intervjujem v Demokraciji, je pa pomembno za njegovo strokovno delo na jezikovnem področju, posebno v zamejstvu. Pogovori so bili zelo zanimivi. Najbolj me je navdušilo globoko kritično mnenje navzoče gospe, katere celotnega imena se ne spominjam, mislim pa, če sem prav prebral, da je njen zadnji priimek Muha. Ker sem oddajo zasledil po naključju, in še to proti koncu, nisem imel priložnosti, da bi poslušal celotno razpravo, zato si ne bom dovolil mnenja na celotno debato. Toliko pa sem dojel, da je bilo vprašanje slovenskega jezika zajeto zelo široko in je v določenih segmentih pogovora kapilarno posegalo v bistvo jezika, to je njegovo vsakdanjo rabo. Bilo je tudi

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV
97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

nekaj kritik glede odnosa slovenske države do lastnega jezika. Tu se moram strinjati, posebno s spoštovano gospo Muhovo, da je ta odnos zelo pomanjkljiv. Nisem strokovnjak, vendar sem večkrat sem pisno posegel v nekatere pomanjkljivosti državnih ustanov v zvezi z našim jezikom in izmenjal mnenja (notranje ministrstvo, urad za slovenski jezik, ministrstvo za pravosodje idr.) zaradi diskriminacije in neupoštovanja slovenskega jezika s strani državnih ustanov v sami Sloveniji, kaj šele v zamejstvu in tujini. Ko se je gospa Muhova vprašala, zakaj tak odnos do slovenskega jezika v matici, so me misli ponesle v zamejstvo, kjer je ta odnos še na nižji ravni, in tudi sam sem se vprašal zakaj. Seveda poznam nekaj vzrokov za tako stanje, a to je precej obširno področje, o katerem bom pisal drugič. Nedvomno bi bilo pozitivno, da bi se naši slavisti zavzeli za izboljšanje stanja slovenskega jezika, še posebno v zamejstvu. Zamejsko slovensko osnovnošolsko učiteljstvo je jezikovno deficitarno, da o narodni zavesti in ponosu zaradi pripadnosti slovenstvu sploh ne govorim. Slovensko učiteljstvo v Trstu bi moralo biti strožje pri podeljevanju mature, saj je veliko učiteljev in učiteljic, posebno v zadnjih časih, ki zelo slabo obvladajo slovenski jezik. Učiteljski naraščaj je skoraj povsem italijanski in levičarski. Res je, da so te šole italijanske s slovenskim učnim jezikom in sledijo italijanskemu programu, a vseeno bi se dalo marsikaj popraviti, če bi učitelji imeli kaj več domovinske vzgoje (mislim slovenske). Od tega, kako bomo vzgajali svoje

otroke v zamejstvu, bo odvisna tudi njihova navezanost na lastno državo in jezik ter seveda posledično spoštovanje do njiju. Prvi bojevniki na tem področju bi morali biti prav naši slavisti, zgodovinarji in osnovnošolski učitelji z dokazanim napredkom v tej smeri, potem bi lahko tudi utemeljeno in z veseljem govorili o širšem podeljevanju slovenskega državljanstva.

Pavel Ferluga, Komen

št. 11/64

Diskriminiran (1)

Članek gospoda Frenka Muzka v 11. št. Demokracije daje misliti. Upali smo, da so časi diskriminacije zaradi vere minili, a smo se na žalost zmotili. To, kar se je zgodilo g. Muzku, je primerljivo z dogodkom v svinčenih časih, ko je bila voditeljica TV-oddaje takoj suspendirana, ker je imela križec na vratu.

Kristjan je dober človek ali pa ni kristjan. Zakaj so potem dobri ljudje – z ustrezno izobrazbo seveda – v nekaterih medijskih hišah nezaželeni? Zakaj se še 17 let po razkroju komunizma ohranja diskriminatorna praksa do verujočih – še zlasti v časnikarski in novinarski službi? Primer g. Muzka, ki ni edini, jasno kaže kratenje pravice svobodnega izražanja vere s strani liberalnih nasprotnikov krščanstva, kot da ne bi vedeli, da je prav kršćan-

stvo temelj evropske civilizacije in kulture. Na drugi strani pa smo priče nemoralnih, brezvestnih in celo vulgarnih predstav iz nekaterih medijskih centrov, ki povzročajo nepopravljivo duševno škodo zlasti mlademu rodu, pa nihče za to ne odgovarja, kdor pa je odgovoren za kvarne predstave, ni odpuščen iz službe. Na žalost je liberalizem zamenjal vrednote tako, da dobro imenuje in prikazuje kot zlo, zlo pa imenuje in prikazuje kot dobro. Kar meji na vulgarno, ima za duhovito. Liberalni centri medijske »mašinerije« niso niti toliko verodostojni in korektni, da bi upoštevali in spoštovali pravopisna pravila in pisali besedo Bog z veliko začetnico, kot določa pravopis za vsako ime, ki je oseba.

Krivicco suspenza, storjeno g. Muzku, razumem kot krivicco, storjeno vsem verujočim in dobrim ljudem. »Fronte«, ki jih liberalni in socialni demokrati vodijo zoper slovenske kristjane – lastne rojake, so pristna slika in pravi obraz nekdanje »slavne« OF in »NOB«. Kakor je bil prioriteten namen in cilj komunistične »OF« uničiti Cerkev in krščanstvo ter »osvoboditi« slovenske kristjane, svoje verujoče rojake, imajo stranke komunističnega nasledstva še danes isti namen in cilj: »osvoboditi« slovensko ljudstvo vsake – predvsem pa katoliške vere. Od tod in zato nenehno režirajo in uprizarjajo »frontalne« medijske napade na Cerkev kot skupnost verujočih in na celotno krščanstvo. Pred kratkim smo bili priče ostremu nasprotovanju noveli zakona o verski svobodi s strani preimenovanih nasle-

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL
Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

dnikov propadlega komunizma. Upriporili so pravo besedno vojno zoper Cerkev in krščanstvo, zoper slovenske kristjane, zoper svoje verujoče rojake. Ko bi vsaj povedali, zakaj nas, kristjane, tako strupeno sovražijo.

Pridružujem se protestu g. Muzka glede njihovega sovražnega in diskriminatornega odnosa do kristjanov in do občestva Cerkve. Krinke so padle. Čas bi že bil, da vse »fronte«, zlasti pa »fronto« zoper verujoče rojake, postanejo preteklost in zgodovina, iz katere bi se vsi, tudi sovražniki Cerkve, lahko kaj naučili – za skupni blagor, za blagor vseh.

Ivan Glušič, Mozirje

Ženska, danes ...?

V mesecu marcu smo, ko se kar dvakrat izrecno spomnimo žensk in mater in jim zaželimo vse najboljše ...

Nekateri se zadovoljijo že z 8. marcem, dnevom žensk. Ta dan je bil uveden, da se ženske predvsem zavejo svojih pravic, ki so jim kratene. Geslo tega dneva je: Za enako delo enako plačilo! S tem se seveda vsak, ki hoče biti vsaj malo pošten, strinja.

A ker ženska ni samo delavka, ampak je tudi mati, ima še drugi dan, 25. marec, to je materinski dan, ki je veliko bolj celosten, saj je poleg ženske upornice poudarjen predvsem lik matere, telesne pa tudi duhovne, ki s svojo naravnostjo skrbi, da je svet bolj topel in prijazen. S svojo energijo naj bi skrbela za svojo družino, ne sicer kot mučenica, kot so včasih narobe razlagali in s tem namenoma delali zdrahe pri zakoncih. Delala naj bi svobodno za svoje in s tem največ pripomogla s svoji sreči in sreči svojih bližnjih.

Ali ni ženska v današnjem času zatajila, ko se je pustila speljati na trg potrošniškega blaga? Njeni moški tovariši manipulirajo z njo, pa se ženske tega niti ne zavedajo. Ženska naj bi delala vse, kar delajo oni, kot da je to edino pomembno. Ne rečem, da je to povsod, a kjer je, so posledice porazne ...

Svojo žensko naravo naj bi povsem zatajila, ker je preveč neopazna. (Danes človek verjame samo

to, kar vidi in otipa.) Nihče niti ne pomisli, kje so glavni vzroki za toliko kriminala po svetu in zadnje čase tudi v Sloveniji. V svoji bolni vnemi pozabljajo na to, kar je bistveno – na zdrave, poštene odnose med ljudmi, med katere spada tudi žena in družina.

Tako mora npr. ženska na nekaterih delovnih mestih s podpisom potrditi, da ne bo zanosila. To je pogoj, da dobi službo. Delodajalec si torej upa tako posegati v intimo žene in zakona? Za to predrznost ni ne ovaden ne kaznovan, čeprav škoduje človeški družbi. Še bolj so boleči splavi, ki ženskam jemljejo dostojanstvo. Žena naj bi namreč prinašala življenje, ne pa ga uničevala ... Kdo vpraša ženo, kako se počuti, ko je splav za njo? Nikogar več ne zanima. Saj je bila to njena svobodna izbira!

In potem javne hiše v Sloveniji. Dekleta za denar! Kdo bi se še mučil z družinskimi problemi, če se lahko vse plača! Zraven opravljaš še dobro delo, saj si ženski povečal promet in dohodke. Takšno je namreč mišljenje v svobodni Sloveniji. Dekleta so pač javne delavke, podobno kot so branjeve na trgu, samo da je blago tu nekoliko drugačno. Poskrbljenost za zdravje deklet, ki bodo tam na delu, celo za pokojnino bo poskrbljeno. Tudi tukaj človekova razsodnost povsem odpove! Saj menda nihče od predlagateljev javnih hiš ne želi, da bi se njegova mama ali hči, če jo ima, ukvarjala s takim poslom.

Zakaj bi drugim naprtili to, čemur bi se sami izognili? Ali pač! Kdo ve ...

Dokler ima narod trdna moralna načela, je v jedru zdrav. Ko teh ni več, se začne razkroj.

Koliko vsega slabega se dogaja v svetu. Tudi zato, ker je lestvica vrednot, med katere spada družina, povsem prezrta.

To je samo nekaj primerov, ki bodejo v oči v slovenski javnosti, kjer je žensko dostojanstvo poteptano. V koliko primerih so ženske zapostavljene, bi lahko povedale same. Neprimeri več jih je kot včasih. Res ne vem, zakaj ženske v enaindvajsetem stoletju temu ne naredijo konca. Ali se res ne zavedajo

Uskoki

Marija Vodišek

Beseda ima več pomenov. Ali begunci pred Turki ali odpadniki? Kaj so sedanji slovenski uskoki? So samo begunci pred sovražnikom ali so odpadniki? Menim, da so eno in drugo, predvsem pa so prostovoljci ali zapeljanci že diagnosticirane nalezljive bolezni, ki se imenuje zarota. Ko zbolijo eden, zbolijo še drugi, predvsem tisti, ki imajo slabšo »duhovno« odpornost. Seja državnega zbora 26. marca 2007 je bila prva po pobegu poslancev LDS iz starih okovov, kjer menda življenje in delovanje ni bilo več mogoče. Ko so se javljali nekateri »odpadniki«, se je poleg njihovega imena pojavila nova »firma«, pri nekaterih NP. To so menda nepovezani. Znaku sem, ker pač prihajajo iz liberalne stranke, dodala črko L in postali so NLP oz. »neznani leteči predmeti«! No, nekateri pa že SD, na primer Marko Pavliha, ki je bil še bolj kot običajno ustrežljiv do novih sočlanov. Poleg Pavlihe so se SD pridružili še Milan M. Cvikl, Darja Lavtižar Bebler in Tone Rop. Drugi uskoki LDS Matej Lahovnik, Pavel Gantar, Cveta Zalokar Oražem, Majda Širca in Davorin Terčon so bodisi NP, bodisi zaresniki, medtem ko je Slavko Gaber SP oziroma samostojni poslanec. To ni le golaž, kamor se stlači tudi tisto, kar ni za drugo rabo, temveč navadna čorba. Je predsednik SD Borut Pahor res tako vesel nove pridobitve, kot je videti na skupinski fotografiji ob slovesnem sprejemu »prestopnikov«? Morda je to začetna euforija, počasi pa se bo videlo, kaj prestopniki pravzaprav so in kaj hočejo. To so vsi po vrsti gadje, ki so prebegnili s povsem določenim ciljem in so prepričani, da so SD prinesli bogato doto. Vse nekdanje poslance LDS, ki so imeli funkcije v DZ, so na seji DZ 27. marca te-teh razrešili. Nepovezani poslanci Društva Zares se po pogovoru Mateja Lahovnika s predsednikom vlade Janezom Janšo ne bodo vključili v Partnerstvo za razvoj. Razlog: pogledi enpejcev na dosedanje uspešnost partnerstva so drugačni od vladnih. Pravi razlog je še kje drugje. So tudi pomisleki na sodelovanje pri nekaterih predsedniških strank, ki sodelujejo v partnerstvu. Razumna in previdna odločitev, saj so bili kot člani in funkcionarji LDS vseskozi zagrizeni nasprotniki Partnerstva za razvoj. Bolje je, da so nekaj časa še v čakalnici. Moje osebno mnenje je, da so vsi po vrsti prepričani, da spadajo v najvišjo kategorijo slovenskih politikov, brez katerih bo Slovenija propadla. Eno je povsem jasno; za vsemi izstopi in premiki »malo tukaj, malo tam« tiči Drnovškovo nagajanje, kot so neimenovanje kandidata za guvernerja NB, Romi, Sova. To je že dolgo načrtovana zarota najvišjega sedanjega in nekdanjega »državnika« in njihovih svetovalcev z znanim ciljem. Pri vsem tem jim je Slovenija, čeprav dokazano uspešna in ugledna država, kaj malo mar. Ena zadnjih izjav »okleščenega« predsednika LDS Jelka Kacina pove smisel celotne zarote: »Skupna opozicija bo napela vse sile, da zruši vlado Janeza Janše.« To je njihov edini cilj in državotvornost!

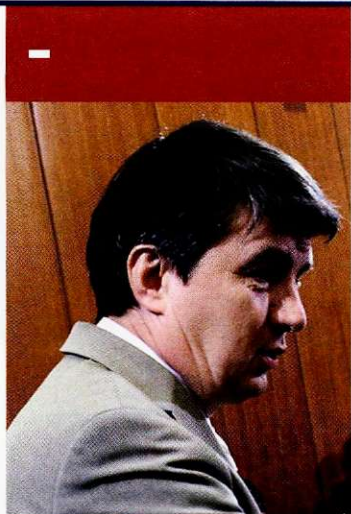
pravic, ki jim pripadajo? Imajo namreč zelo odgovorno vlogo, pa kaže, da je zanje pretežka, zato se še vedno prilagajajo pokvarjenim predlogom ljudi, ki bi morali zaradi zavajanja ljudi sedeti za zapahi. Uničujejo

zdravo življenje in delajo ljudi nesrečne. Kdor nima nobenih načel, ni za voditelja. Iti mora tja, kjer naredi čim manj škode ... Tako bi bile naša ženska, družina in država rešene.

Cilka Avsenik, Jesenice

Politični semafor

Poslednji Mohikanec Po odhodu Antona Ropa v SD bo osiromašeno poslansko skupino LDS vodil Jožef Školč, njegov namestnik pa je postal Aleš Gulič. Bržkone bo Školč še bolj potopil ladjo LDS. Velja za najostrejšega »nadzornika« zunanjega ministra Dimitrija Rupla, medtem ko je v času osamosvajanja odigral precej negativno vlogo. Tudi njegov nedavni odziv na članek v Demokraciji dokazuje, da so argumenti njegova šibka točka.

0

Grozi z referendumom Predsednik Slovenske narodne zveze (SNZ) pri SLS Marjan Podobnik bo očitno podprl morebitni referendum o vstopu Hrvaške v Evropsko unijo, če bo Hrvaška nadaljevala z ozemeljskimi težnjami. Pri tem je dejal, da je skupina občanov ob podpori SNZ že začela zbirati podpise za referendum. SNZ sicer ne nasprotuje vstopu Hrvaške v EU in arbitraži, vendar Piranski zaliv in dostop do odprtega morja ne moreta biti predmet arbitraže.

+

Za nacionalni interes Slovenski poslanci v evropskem parlamentu (EP) so dosegli pomembno diplomatsko zmago, saj je EP iz poročila o napredku Hrvaške na poti v EU črtal poziv k arbitraži, češ da je to stvar obeh vlad. Pri tem sta se še posebej poslanca Lojze Peterle in Borut Pahor zavzela, da EP ne bi na »uravnotežen« način obravnaval Slovenije in Hrvaške, saj ima Hrvaška neurejene meje tudi z drugimi državami.

Neuspešen Arzenal

Mesečnik Arzenal, ki je začel izhajati v začetku letošnjega leta, bo (vsaj začasno) le še spletni časopis, saj so po besedah njegovega glavnega urednika in direktorja Znanstvenoraziskovalnega centra (ZRC) SAZU dr. Ota Lutharja svoje sodelovanje odpovedali vsi, ki so na začetku pokazali zanimanje za soizdajanje Arzenala. Izhajanje omenjenega mesečnika, ki naj bi spodbujal avtonomno družbeno in kulturno refleksijo, naj bi bilo povezano tudi s 25. obletnico ustanovitve ZRC SAZU. Luthar je ob tem za časnik Večer priznal, da je bila zamisel o izdajanju neobremenjenega časopisa, ki ga po njegovih besedah slovenska javnost potrebuje, očitno naivna.

Na začetku izhajanja Arzenala je ocenil, da po osamosvojitvi ni bilo mogoče oblikovati in izdati časopisa, ki bi prinašal zanimiv, poglobljen in neobremenjen premislek o dinamičnih družbenih procesih v Sloveniji in po svetu. Vendar ta

ocena očitno ne drži popolnoma, saj je že leta 2000 založba Nova revija začela izdajati mesečnik Ampak, ki je dobil ime po dotedanji prilogi Nove revije. Tako se postavlja vprašanje, ali je bil v ozadju izdajanja Arzenala (ki je v nekem smislu nadomestil Razgled) morda tudi interes tekmovati z Ampakom v smislu kulturnega boja, čeprav je ZRC SAZU institucija nacionalnega pomena.

48-letni dr. Oto Luthar, doktor zgodovinske znanosti, znanstveni svetnik in redni profesor na Filozofskem inštitutu ZRC SAZU, je v Delovi prilogi Znanost zatrnil, da je slovenska raziskovalna dejavnost finančno podhranjena, kar naj bi tudi kazalo odnos slovenske vlade do tovrstne dejavnosti. Slovenija naj bi za raziskovalno dejavnost namenjala le 1,5 odstotka bruto družbenega proizvoda, medtem ko EU poziva svoje članice k dvigu deleža z dveh na tri odstotke. G. B.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	25,87 EUR / 6.200,00 SIT
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	27,95 EUR / 6.700,00 SIT
☐ Janez Janša: Okopi	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Janez Janša: Premiki	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	20,82 EUR / 4.990,00 SIT
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	35,46 EUR / 8.500,00 SIT
☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	20,44 EUR / 4.900,00 SIT
☐ NOVO Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni	32,00 EUR / 7.668,48 SIT
☐ NOVO Silvin Eiletz: Skrivnost komiterne	23,96 EUR / 5.741,77 SIT
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	22,95 EUR / 5.500,00 SIT
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	16,29 EUR / 3.906,00 SIT
☐ Vasja Klavara: Predel 1809	28,07 EUR / 6.727,00 SIT
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	22,95 EUR / 5.500,00 SIT
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	27,16 EUR / 6.510,00 SIT
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	4,13 EUR / 990,00 SIT
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	45,27 EUR / 10.850,00 SIT
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	20,82 EUR / 4.991,00 SIT
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	27,16 EUR / 6.510,00 SIT
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	22,11 EUR / 5.300,00 SIT
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	4,52 EUR / 1.085,00 SIT
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	4,52 EUR / 1.085,00 SIT
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	18,56 EUR / 4.449,00 SIT
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	27,94 EUR / 6.696,00 SIT
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	17,65 EUR / 4.232,00 SIT
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	16,02 EUR / 3.840,00 SIT
☐ Vasja Klavara: Koraki skozi meglo	26,95 EUR / 6.460,00 SIT
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	18,36 EUR / 4.400,00 SIT
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	12,51 EUR / 3.000,00 SIT
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	10,43 EUR / 2.500,00 SIT
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	8,34 EUR / 2.000,00 SIT

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Obvestilo potrošnikom:

Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,64 SIT.

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

Fantje, petek je.
Kje ste?

Popravljam pipo!
Pridem.

Končujemo reklamo.
Pridem čez pol ure.
Še preden Jure
popravi pipo. Stavim!

Takoj pridem,
samo še avto parkiram.

PRITISNI

GOVORI

Ej, jaz sem na rentgenu.
Ne sprašujte ...
Uuu, kakšna sestra ...

NOKIA
Connecting People

Z VSEMI NAENKRAT!

Predstavljamo vam novo storitev Pritisni in govori s katero se lahko kot po "walkie-talkieju" v promocijskem obdobju **brezplačno** pogovarjate z več sogovorniki hkrati.

www.mobitel.si/PG

DEMOKRACIJA PRILOGA

TURISTIČNI TRENDI

Slovenija – turistična dežela

KAZALO

UVODNIK

4 Slovenija – turistična dežela

Slovenija že od nekdaj velja za turistično eno bolj obiskanih držav v Srednji Evropi. Slednje potrjujejo tudi podatki, ki nas po številu obiskov uvrščajo v zgornji srednji razred na lestvici turističnih držav.

7 Novice

10 Turizem na nizkocenovnih krilih

Čedalje več ljudi na izlete ali potovanja leti z nizkocenovnimi letalskimi prevozniki. Ti so res cenejši kot klasični, vendar imajo tudi slednji svoje nezanemarljive prednosti.

12 Zdrav duh v zdravem telesu

Mnogi ob pojmu wellness odmahnejo z roko, češ da gre samo za modno muho. V resnici pa temu pojavu botruje povečana skrb za zdravje in dobro počutje, česar se slovenski turistični delavci dobro zavedajo in temu primerno ravnaajo.

Vendarle na pravem vlaku

Aleš Kocjan

Za Slovenijo bi lahko rekli, da je turistično ena bolj obiskanih držav na svetu.

Na leto nas obiše skoraj 2,5 milijona turistov, kar je 1,25 turista na prebivalca. Takšno razmerje je sicer slabše, kot ga ima Hrvaška, slednja ima 4,5 milijona prebivalcev in okoli 10 milijonov turistov, torej je razmerje nekaj več kot dva turista na prebivalca, vendar je treba vedeti, da je Hrvaška tudi geografsko veliko večja.

Po podatkih Banke Slovenije so lani turisti pri nas zapravili 1,6 milijarde evrov, kar je 19 odstotkov več kot predlanskim in predstavlja 20 odstotkov celotnega državnega proračuna. Res je sicer, da ta denar ne gre ves v proračun (državna blagajna od tega neposredno dobi kakšnih 20 odstotkov oziroma približno 0,3 milijarde evrov), vendar takšen znesek zagotovo predstavlja pomemben del dohodka za vse tiste, ki se pri nas ukvarjajo s turizmom. Koliko je Slovencev, ki imajo neposredno in posredno korist od turizma, je težko reči, saj statistike seveda ne morejo zajeti vseh, zagotovo pa jih je precej. Na splošno bi zanje lahko rekli, da se spoznajo na svoj posel, saj smo Slovenci med tujimi turisti znani predvsem kot dobri in prijazni gostinci, ki gostu raje ponudijo več kakor manj. Naša težava pa je v tem, da odlik, ki jih imamo, ne znamo predstaviti. Če denimo poslušate izjave turistov v pouličnih anketah, ki jih pripravijo televizije ali radii, slišite, kako gostoljubni in ustrezljivi smo. Prav tako slišite, kako lepo in raznoliko državo imamo (to drži; le kje lahko v razdalji vsega sto ali dvesto kilometrov smučate, se kopate ali pa sprehajate po panonskem nižavju). Pa znamo to tudi izkoristiti?

Generalno gledano bi rekli da ne, kajti zdi se, da mnogih svojih zmogljivosti še nismo izčrpali in da imamo še veliko rezerve. Naša obala in smučišča so v poletnih in zimskih mesecih sicer precej polni, vendar je veliko drugih turističnih krajev, ki velikokrat samevajo,

ko ni sezone. To so turistične kmetije, planinske koče, domovi in podobno. Največji problem slovenskega turizma torej je, da svojih prednosti, ki jih nedvomno predstavlja raznolika in bogata ponudba na tako majhnem prostoru, ne znamo ustrezno tržiti oziroma predstaviti v tujini. Tako naša država še vedno nima izdelane kompleksne in celovite strategije, s katero bi se sistematično in načrtno predstavljala tujim turistom. Ne moremo se dogovoriti niti glede turističnih simbolov, kakšni naj bodo, in jih spreminjamo praktično vsako leto. Le kdo si nas bo zapomnil, če mu vsako drugo leto pred oči pomolimo drugo turistično geslo in logotip? Bi si vi zapomnili podjetje, ki bi vsako leto spremenilo svoj logotip? Verjetno ne. Slovenska turistična organizacija je kot krovna državna operativna organizacija za promocijo države in njenega turizma v zadnjem času izpeljala nekaj domiselnih akcij (predvsem tisto z oglaševalskim spotom na CNN), kar je korak v pravo smer, vendar kljub temu ostaja vtis, da bi se na tem področju dalo narediti še več. Predvsem z večjimi akcijami, ki bi jih koordiniralo več ministrstev.

Sicer pa je, kot pišemo na notranjih straneh takratne turistično obarvane priloge, turizem v Sloveniji v skladu s svetovnimi standardi. To pomeni, da ljudje več potujejo, da klasična večtedenska potovanja počasi izginjajo in jih nadomeščajo krajša nekajdnevna potovanja in da se čedalje več turistov za potovanje odloči v zadnjem trenutku. Ljudje imajo pač čedalje manj časa, zato temu primerne težje načrtujejo dopust, ta pa je tudi krajši kot pred leti. Ali je to dobro za naš in svetovni turizem ali ne oziroma ali je to sploh še dopust, je sicer vprašanje, a za nas je ta čas pomembnejše, da znamo slediti turističnim smernicam in se jim pravočasno prilagajati. Skratka, pomembno je, da smo na pravem vlaku. **D**

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,

Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI

Tel.: 01/ 23 00 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;

Faks: 01/ 23 00 661

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Urednik priloge: Aleš Kocjan

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Ana Müllner, Peter Avsenik

Lektoriranje: Joža Gruden

Fotografija: Gregor Pohleven, Bor Slana

Slika na naslovnici: Arhiv Hotelov Morje

Direktor: Andrej Lasbafer

S HSDPA UMTS kartico je vaše poslovanje bliskovito, saj omogoča najhitrejši mobilni prenos podatkov v Sloveniji. Kot da bi bili v svoji pisarni! Prav zato jo lahko zapustite z mirnimi živci, saj lahko na vsakem koraku surfate po internetu, upravljate s svojo elektronsko pošto, se kjerkoli priključite na svoj računalnik v pisarni, pregledate svoj koledar ali preprosto – poslušate!

PISARNA NA VSAKEM KORAKU.

Do 3,6 Mb/s. HSDPA UMTS

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Slovenija – turistična dežela

Aleš Kocjan

Slovenija že od nekdaj velja za eno turistično bolj obiskanih držav v Srednji Evropi. Slednje potrjujejo tudi podatki, ki nas po številu obiskov uvrščajo v zgornji srednji razred na lestvici turističnih držav. Najpogostejši gostje so Italijani, turisti pa najraje obiskujejo naše gore.

Po uradnih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) je Slovenijo lani obiskalo 2.484.605 gostov. Od tega je bilo 867.955 domačih, 1.616.650 pa tujih gostov. Med tujimi gosti še naprej prevladujejo Italijani, ki jih je bilo v Sloveniji 357.101, sledijo jim Nemci (204.813) in Avstrijci (203.520). V pri-

četrti najmnogičnejši turisti v Sloveniji), Italijanov, ki jih je bilo šest odstotkov več, in Avstrijcev, katerih obisk se je povečal za odstotek. Glede na leto 2005 je med pomembnejšimi gosti upadlo edino število Nemcev, in sicer za sedem odstotkov. Največ prenočitev, te so se v primerjavi z letom poprej povečale za dva odstotka, pri nas še vedno ustvarijo Avstrijci (666.585), sledijo jim Nemci (624.490) in Italijani.

Med tujimi gosti še naprej prevladujejo Italijani (357.101), sledijo Nemci (204.813) in Avstrijci (203.520).

merjavi z letom poprej se je ob splošnem povečanju števila turistov (štiri odstotke več kot leta 2005) povečalo število Hrvatov, ki jih je bilo osem odstotkov več kot predlanskim (Hrvatje so po številu

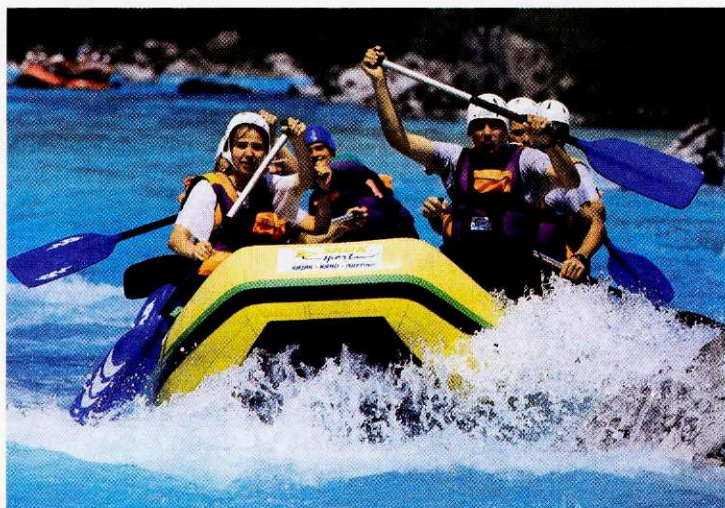
ODGOVORNI ZADOVOLJNI Kot je na tiskovni konferenci, na kateri so predstavili rezultate lanske sezone, dejal direktor Slovenske turistične organizacije (STO) Dimitrij Piciga, so v njihovi organizaciji, ki je nekakšna krovna operativna organizacija za področje turizma v državi, z doseženimi rezultati v lanski sezoni zadovoljni, saj so boljši od tistih, ki so jih pričakovali. "Slovenski turizem je lani zabeležil dobre rezultate, saj smo skoraj dosegli zelenih 2,5 milijona turistov. Takšni rezultati so povsem primerljivi z dogajanjem

Lani je Slovenijo obiskalo za 4 odstotke več turistov kot leto poprej.

TURISTIČNI TRENDI

Navade turistov se spreminjajo. Potovanja so krajša in intenzivnejša. (A. Fvežar/STO)

v svetovnem turizmu in v sosednjih državah, kjer se število potovanj povečuje," je dejal Piciga. Kot dobro je lansko turistično sezono ocenil tudi direktor direktorata za turizem na ministrstvu za gospodarstvo Marjan Hribar. Dejal je, da smo imeli lani v turizmu 1,6 milijarde evrov deviznih prilivov, kar je po njegovi oceni zelo blizu zastavljenim ciljem, Slovenija se po turizmu uvršča v zgornji srednji razred na lestvici najbolj turističnih dežel. Manj je Hribar zadovoljen z rastjo števila prenočitev, saj je nižje, kot so pričakovali. »Za lani smo načrtovali okoli 9 milijonov prenočitev, dosegli pa smo jih nekaj več kot 7,2 milijona. Ta številka je sicer v primerjavi z letom 2005 višja za dva odstotka, vendar načrta nismo dosegli. Mogoče pa je bila pričakovana rast vendarle postavljena nekoliko previsoko.« Sicer pa je bil po njegovih besedah slovenski turizem v letu 2006 nadvse uspešen pri izvajanju investicijske politike, saj je po njegovih besedah počrpal praktično vsa evropska sredstva, natančneje 99,5 odstotka. »Slednje daje dobro iztočnico za pogajanja za novo finančno perspektivo, katere cilji so veliki. S pomočjo teh nepovratnih sredstev pričakujemo investicijski cikel v višini pol milijarde evrov, kar bo zagotovo pomenilo bistveno drugačne okvire slovenskega turizma," je dejal Hribar.

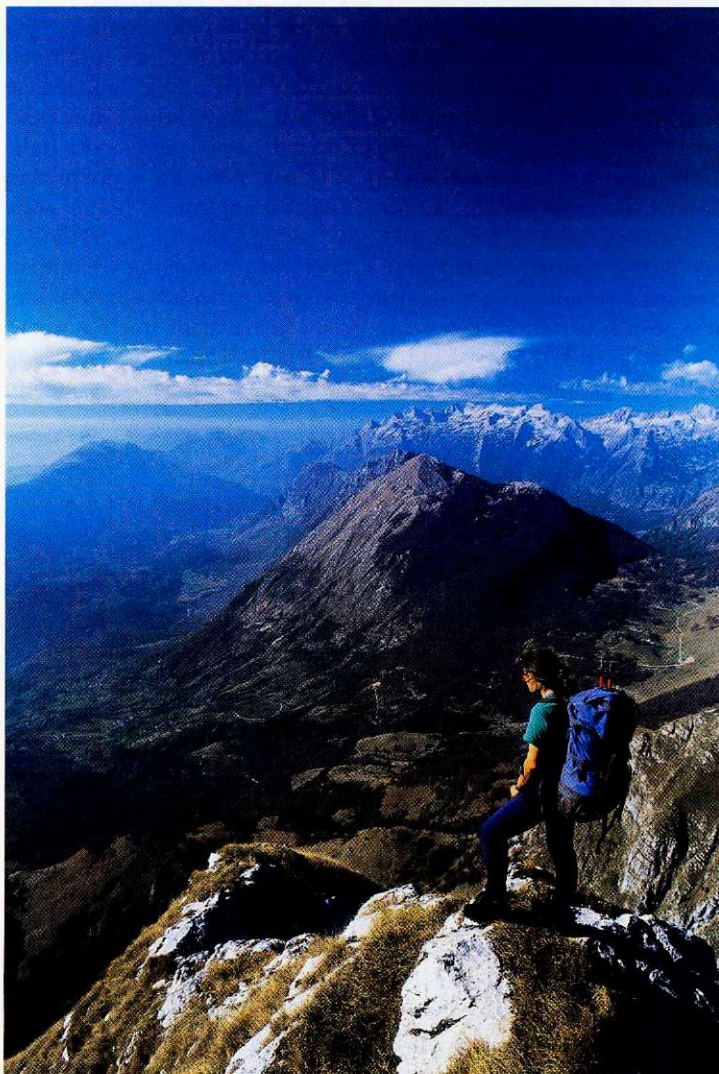
NAJBOLJ ZAŽELENE GORE Splošna slika pregleda krajev, ki jih turisti najraje obiskujejo, pokaže, kakšne so njihove najpogostejše želje in pričakovanja. Po podatkih STO je tako v prvih enajstih mesecih lanskega leta največ turistov (576.988) obiskalo gore in gorske kraje. Na drugem mestu po obiskanosti so bila zdravilišča in istrski kraji, ki jih je obiskalo 545.672 turistov. Sledijo jim obmorski kraji in letovišča, ki jih je obiskalo 499.138 turistov, drugi turistični kraji

Če so bili turistični delavci nekoč navajeni imeti v rokah seznam potnikov že mesec dni pred potovanjem, danes večina Italijanov niti ne ve, ali bo potovala.

(352.738 obiskovalcev) in Ljubljana, ki jo je v prvih enajstih mesecih preteklega leta obiskalo 328.672 turistov. Med omenjenimi kraji so največ prenočitev v prvih enajstih mesecih preteklega leta ustvarila zdravilišča (191.819). Sledijo jim obmorski kraji (84.376), drugi turistični kraji (53.853) in Ljubljana z 41.991 prenočitvami. Sodeč po statistiki največ turistov najraje biva v hotelih (največ v hotelih

s štirimi in tremi zvezdicami), kampih in apartmajih. Daleč pred vsemi so hoteli, v katerih se je v prvih enajstih mesecih lanskega nastanilo 1.460.832 turistov, sledijo jim kampi, v katerih je bilo v istem času nastanjenih 298.264 turistov, tem pa apartmaji, ki so v istem času lani sprejeli 130.287 gostov.

In kakšni so trendi v slovenskem in svetovnem turizmu? Po podatkih STO so sicer navade turistov zelo različne in se iz leta v leto spreminjajo, na splošno pa v zadnjem času velja, da se število potovanj na svetu povečuje, da se turisti za počitnice odločajo bolj na hitro in da so počitnice na splošno krajše, kot so bile nekoč. Slednje je najbolj izrazito pri Nemcih, kjer se sicer število potovanj povečuje, zmanjšuje pa se čas njihovega trajanja. Tako v ospredje prihajajo predvsem krajša potovanja. »Lani sta za vsaj pet dni potovali dve tretjini Nemcev, v letošnjem letu pa jih je takšno namero izrazilo kar tri četrtine. To kaže, da se zanimanje za potovanja pri Nemcih povečuje, hkrati pa se spreminja dolžina potovanj. Tako nekoč tradicionalni tritedenski oddih pri Nemcih danes traja le še 13 dni,« pravijo v STO. Po njihovih podatkih največ potujejo tisti Nemci, katerih dohodek na gospodinjstvo znaša najmanj 2.500 evrov, takih je več kot 80 odstotkov, med njihovimi najbolj zaželenimi državami pa so Španija, Italija in vzhodnoevropske države, predvsem Madžarska, Češka in Poljska. In kaj iščejo nemški gostje? »Okus se zelo spreminja. Klasične počitnice, počitnice, sonce in morje ter počitnice, ki temeljijo na smučanju v zadnjem času čedalje bolj izpodrivajo turistični produkti, ki vsebujejo wellness, zdravje, športne aktivnosti in kulturo. Tako si kar 45 odstotkov nemških turistov

Največ tujih turistov se v Sloveniji še vedno najraje odpravi v gore. (J. Skok/STO)

TURISTIČNI TRENDI

Med Avstriji so priljubljene predvsem toplice. (J. Skok/STO)

želi oddih, ki vključuje elemente zdravega življenja in preventivne medicine, 38 odstotkov se jih zanima za gorski turizem in pohodništvo, 30 odstotkov pa za kolesarjenje. Na splošno pa želijo nemški turisti v čim krajšem času doživeti čim več,« pravijo v STO.

ITALIJANI PRISEGAJO NA »LAST MINUTE« Zanimanje za potovanja se povečuje tudi pri Italijanih. Tako bo po podatkih STO v letošnjem letu po svetu predvidoma potovalo okoli 20 milijonov Italijanov, kar je za 2,2 odstotka več kot v letu 2006. Podatek je zanimiv zlasti zato, ker naj bi po predvidevanjih kupna moč povprečnega Italijana v letošnjem letu upadla. Prav tako se pri Italijanih skrajšuje dolžina potovanj. »Od leta 1980, ko je povprečen dopust italijanskega turista trajal nekaj manj kot tri tedne, se je danes ta skrajšal že na manj kot dva tedna,« pravijo na STO. Poleg tega se Italijani čedalje bolj odločajo za potovanja v zadnjem trenutku in potovanja v manjših skupinah oziroma individualno. »Če so bili turistični delavci še pred leti navajeni imeti v rokah seznam potnikov že več tednov pred potovanjem, danes večina Italijanov niti ne ve, ali bo sploh potovala. Organizatorji potovanj

Oglas »Slovenia. A diversity to discover« je k obisku Slovenije spodbudil 7 odstotkov tistih, ki so ga videli.

na italijanskem trgu so se bili tako primorani prilagoditi novim razmeram. Spremembe je prinesel predvsem svetovni splet, na katerem si uporabnik lahko v vsakem trenutku brez težav poišče najugodnejšo turistično ponudbo,« pravijo v STO. Po njihovih navedbah to spreminja tudi način oglaševanja. »Klasično oglaševanje samo v tiskanih medijih ne zadošča več in le redki so še, ki se ne zavedajo pomembnosti svetovnega spleta. Ponudniki potovanj se tako čedalje bolj množično združujejo v t. i. networke, kjer skupaj oglašujejo svojo ponudbo. Turistične agencije, ki so se še pred leti upirale tovrstnemu načinu delovanja, si tako danes vse bolj želijo sodelovanja v teh povezavah.«

Manj sprememb pri potovanjih pa na STO opažajo pri Avstrijcih, katerih navade so se v zadnjih letih najmanj spremenile. Tako naj bi Avstrijci tudi v letošnjem letu potovali približno v tolikšni meri kot lani. Prav tako naj bi Slovenija za avstrijske turiste še naprej predstavljala pomembno destinacijo predvsem za kratka potovanja

(kar pomeni tri dni in manj), v celoti gledano pa naj bi se uvrstila za Italijo, Nemčijo in Madžarsko ter pred Češko in Hrvaško). Kot pravijo v STO, avstrijski turisti še vedno največ povprašujejo po počitnicah z možnostjo kopanja (tudi zato so najpogostejši obiskovalci naših zdravilišč), kulturnega in mestnega turizma, aktivnih počitnic (vključno s športnimi aktivnostmi) ter počitnic za sprostitve (vključno z wellnessom).

OGLAS DOSEGEL SVOJ NAMEN V STO so nedavno predstavili tudi izsledke o tem, kakšen je bil učinek promocijskega turističnega oglasa, ki ga je med 8. majem in 18. junijem ter med 18. septembrom in 6. novembrom lani na mednarodni televizijski mreži CNN Internacional Europe vrtela naša država. Učinek oglasa, katerega namen je bil povečati prepoznavnost in ugled Slovenije med evropskimi turisti, so izmerili z anketiranjem, ki so ga med 20. oktobrom in 12. novembrom izvedli na štirih za Slovenijo najzanimivejših trgih – italijanskem, francoskem, nemškem in britanskem. Raziskava je ugotovila, da je oglas v Italiji opazilo 13,5 odstotka tistih, ki gledajo televizijo. V Franciji 10,2 odstotka, v Nemčiji in Veliki Britaniji pa 7,1 oziroma 7,4 odstotka. In kakšni so bili učinki te opaznosti? Po raziskavi STO jih je med tistimi, ki so opazili oglas, 7 odstotkov oglas prepričal, da so obiskali spletne turistične strani Slovenije www.slovenia.info. Najbolj je prepričal Francoze (10 odstotkov), Britance (8,5 odstotka) in Italijane (4,7 odstotka). Med tistimi, ki so opazili oglas, jih je 16 odstotkov menilo, da jih je oglas vzbudil k temu, da bi obiskali Slovenijo. Med njimi izstopajo Francozi (na podlagi oglasa bi jih namreč kar 30 odstotkov obiskalo Slovenijo), Italijani (16 odstotkov) in Nemci (12 odstotkov). »V splošnem lahko trdimo, da je televizijska oglaševalna kampanja 'Slovenia. A diversity to discover' izpolnila cilj doseganja višje prepoznavnosti Slovenije kot države in Slovenije kot turistične destinacije na tujih trgih. Navedeno še posebej velja za britanski, francoski in italijanski trg, nekoliko manj pa za nemškega,« pravijo v STO.

Če so torej v STO zadovoljni z zadnjo oglaševalno akcijo, ki očitno le ni bila stran vrženi denar, kot so nekateri napovedovali, pa bo verjetno v prihodnje za uveljavljanje turizma in naše države v tujini treba narediti še marsikaj. V zadnjih letih sicer število gostov v Sloveniji na splošno raste, vendar pa je na drugi strani v veliki meri viden tudi stalni upad nemških gostov, ki so v Sloveniji vedno predstavljali enega pomembnejših stebrov. Slednjega so se v STO očitno še pravočasno zavedeli. Tako so kot eno izmed svojih prioritet v letošnjem letu izpostavili prav ustavitev upadanja števila nemških gostov. V ta namen namerava STO poleg drugih tržno-komunikacijskih aktivnosti še v tem mesecu izpeljati dve oglaševalski akciji na zunanjih oglaševalnih površinah v Münchnu in Dortmundu. Hkrati si bodo prizadevali, da bi nemškim turistom ponudili produkte, po katerih najbolj povprašujejo, kot so denimo Istra in Julijske Alpe.

Upamo na najboljše. ■

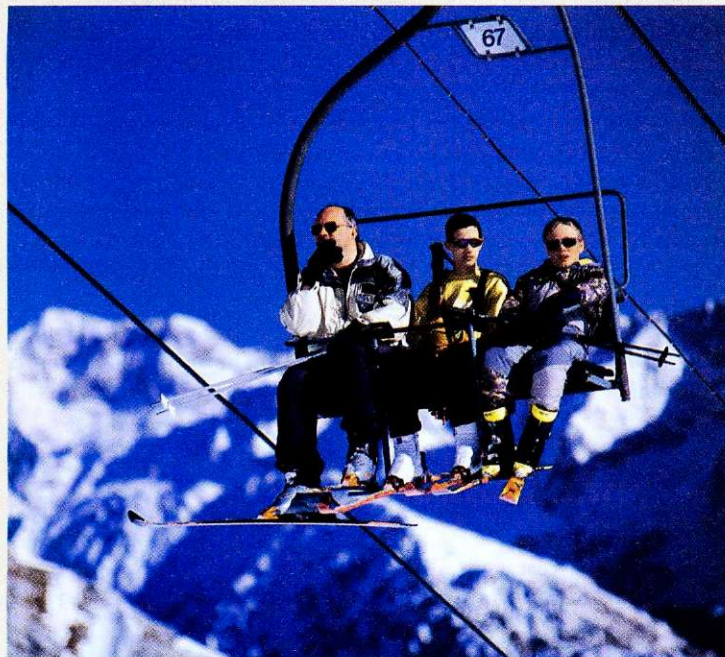
Reklamni oglas na CNN je upravičil denarni vložek.

Novice

Aleš Kocjan

SVETLEJŠI ČASI ZA BOVŠKI TURIZEM Kljub s snegom skopi zimi na Kaninu, edinem slovenskem visokogorskem smučišču, pričakujejo rekordno sezono. Začela se je 16. decembra, ko je zapadel prvi sneg. Razen nove 1000-metrške proge Škripi III na Kaninu v tej sezoni ni novosti, vse drugače pa bo, kot kaže, v prihodnje. Po dolgi pripravi je namreč bovška občina s francosko družbo Transmontagne novembra ustanovila skupno podjetje Alpski turistični center – ATC Bovec, v katerega je vstopil še igralniški gigant HIT iz Nove Gorice s 45-odstotnim deležem. S tem se je HIT dejavno vključil v uresničevanje 15 milijonov vrednih naložb v kaninsko smučišče, med katerimi je zlasti pomembna povezava z italijansko stranjo Kanina, ki naj bi povečala skupno dolžino smučarskih prog na 40 km in tudi število obiskovalcev ter zgradila 29 milijonov evrov vredno turistično apartmajsko naselje z okoli 900 posteljami, bazeni, wellnessom, različnimi igrišči in vsem, kar potrebujejo gostje v turističnem središču.

Kanin (J. Skok/STO)

SLOVENIJA V ZGORNJI POLOVICI Raziskava Svetovnega ekonomskega foruma (WEF), ki meri privlačnost razmer za razvoj turizma v posameznih državah, je Slovenijo med 124 državami uvrstila na 44. mesto. Po besedah direktorja direktorata za turizem na ministrstvu za gospodarstvo Marjana Hribarja to pomeni, da Slovenija postaja razvita turistična država, seveda pa bo po njegovih besedah treba odpraviti nekatere kazalnike, ki jo na tej lestvici vlečejo navzdol. Najvišje, na 1. mesto, po posameznih kazalnikih se je naša država uvrstila po dostopu do kakovostne pitne vode in sanitarij ter po vključenosti v osnovno izobraževanje, najslabše, niže od 100. mesta, pa po podkazalnikih urejanja tujih neposrednih investicij, omejitvi tujega lastništva, odprtosti dvostranskih sporazumov v letalskih storitvah, številu delujočih letalskih prevoznikov, ravni cen goriv, učinkih obdavčitve ter praksi najemanja in odpušcanja delavcev.

GRAFIČNO PODOBO GESLA AGENCIJI NUIT Urad vlade za informiranje je izdelavo grafične podobe novega slovenskega slogana I feel love z naročilom male vrednosti zaupal agenciji Nuit. Agencija, ki je tudi avtorica gesla, naj bi bila že pripravila nekatere predloge, dokončna vizualizacija gesla pa naj bi bila že narejena. Na ministrstvu za gospodarstvo so pripravili tudi osnutek razpisa za dokončno izdelavo tržne znamke slovenskega gospodarstva.

EKOLOGI PROTI PIRAMIDI Ob polemikah glede postavitve letalskega muzeja na Primorskem so v zadnjem času čedalje glasnejši ekologi, ki v graditvi 148-metrške piramide za potrebe muzeja vidijo hud poseg v okolje. Po mnenju varstvenikov okolja, predstavnikov Zveze ekoloških gibanj Slovenije, naj bi visoka steklena piramida preveč kazila podobo Vipavske doline in Krasa, predstavljala hud okoljski poseg v rodovitno dolino, ogrožala ekološki, kmečki in vinski turizem ter vnašala piramido kot tujek v slovenski prostor. Kljub temu naj bi po besedah direktorice območne gospodarske zbornice za severno Primorsko Mirjam Božič Aeronavtični muzej skupščine Zahodnoevropske unije, kakor naj bi se imenoval, skoraj zagotovo stal na severnem Primorskem. Odločitev o lokaciji muzeja naj bi sprejeli še pred poletjem, določeno pa je, da bo imel obliko 148 metrov visoke enakostranične steklene piramide.

KOBILARNA LIPICA POSLUJE BOLJE Kobilarna Lipica je lani poslovala bolje kot leto prej ter ustvarila 5,943 milijona evrov prihodkov in 573.372 evrov izgube, že letos pa naj bi v zavodu začeli s finančno konsolidacijo. Finančni načrt za leto 2007, ki še ni dokončno usklajen s pristojnimi ministrstvi, predvideva povečanje prihodkov za 4,5 odstotka, tako da bi bila izguba ob koncu leta še manjša in bi znašala 376.612 evrov.

Sicer pa bo po besedah direktorja Kobilarne Matjaža Pusta, ki je predstavil podatke o poslovanju, Kobilarna v letu 2007 nadaljevala z aktivnostmi za razvoj v vrhunsko konjerejsko in konjeniško ustanovo. »Naša glavna naloga je skrb za konje. V delu s konji se je v zadnjih sedmih mesecih naredilo več kot prej v petih letih,« je dejal Pust. Ta čas je v Lipici 382 belih konjev, na vsem svetu pa 6.000.

Lipica (Bobo/STO)

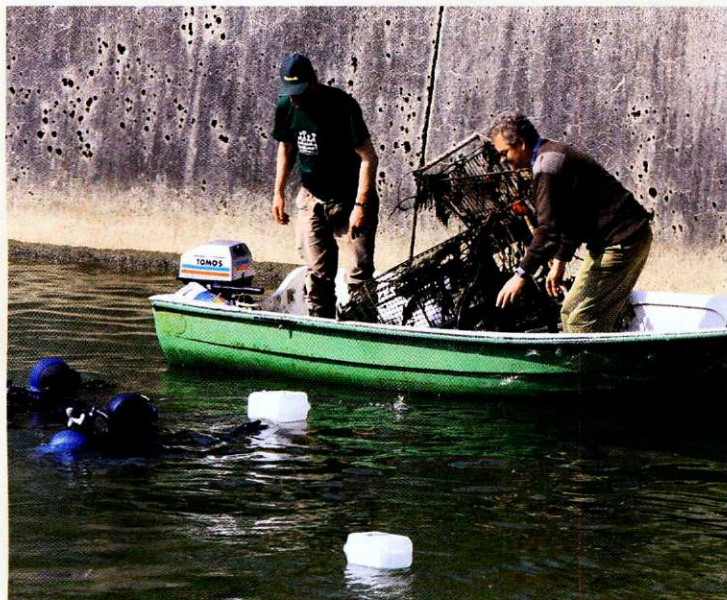

NOVICE

AKCIJA ZA LEPŠO LJUBLJANO V mestni občini Ljubljana tudi letos med 22. marcem in 22. aprilom simbolično poteka tradicionalna čistilna akcija Za lepšo Ljubljano. Njen začetek označuje svetovni dan voda, konec pa svetovni dan Zemlje. Župan Zoran Janković je ob tem pozval vse občanke in občane, naj se pridružijo akciji, k čistejši Ljubljani pa naj pripomorejo tudi s preventivno skrbjo za okolje ter z opozarjanjem na morebitne kršilce in onesnaževalce.

Letošnje aktivnosti so zaradi vremenskih razmer začeli izvajati šele konec marca in jih bodo najverjetneje podaljšali v mesec maj. V okviru akcije, ki jo izvajajo Zavod za turizem Ljubljana, javni podjetji Snaga in Ljubljanski potniški promet ter oddelki mestne uprave, si bodo s čiščenjem okolice skupaj prizadevali za lepšo prestolnico.

Pri izvajanju čistilnih akcij sodelujejo tudi turistična društva in četrtne skupnosti, v katerih razdeljujejo pripomočke za čiščenje. Mestna občina Ljubljana naj bi zagotovila brezplačen odvoz zelenega odreza, v okviru akcije pa bodo izvedli tudi čiščenje Ljubljanice in aktivnosti, namenjene odgovornemu skrbništvu nad psi.

Čiščenje Ljubljanice

SLOVENSKI TURISTI SE NE IZOGIBAJO HRVAŠKI Interes slovenskih državljanov za poletne počitnice na Hrvaškem se ne zmanjšuje, že rezerviranih aranžmajev, kot so to poročali nekateri mediji, pa ne odpovedujejo, je za Slovensko tiskovno agencijo nedavno povedala tiskovna predstavnik turistične agencije Adriatica.net Dora Ječmenjak. Dejala je, da je v njihovem podjetju Atlas Airtours zanimanje gostov iz Slovenije za poletne počitnice na Hrvaškem celo za 200 odstotkov večje, kot je bilo v istem obdobju lani.

Ječmenjakova je dodala, da so pozitiven trend zabeležili tudi v njihovem podjetju Ilirika turizem, medtem ko naval rezervacij na spletnih straneh Adriatic.net pričakujejo aprila in maja.

V glavnem uradu Hrvaške turistične skupnosti (HTZ) so že napovedali, da bodo te dni v slovenskih medijih začeli reklamno kampanjo hrvaškega turizma.

LANI REKORDNO ŠTEVILO TURISTOV PO SVETU Število turistov se je lani po vsem svetu po prvih podatkih povzpelo na 842 milijonov, kar je za 4,5 odstotka več kot v letu 2005, je sporočila Svetovna turistična organizacija s sedežem v Madridu.

V letu 2006 je število turistov naraslo bolj od pričakovanj organizacije, ki je napovedovala 4,1-odstotno rast števila turistov, po-

roča francoska tiskovna agencija AFP. »Kljub problemom zaradi terorizma, ptičje gripe in naraščajočih cen nafte je bilo leto 2006 še eno leto dobre rasti,« je dejal generalni sekretar Svetovne turistične organizacije Francesco Frangiali.

Največjo rast turizma je lani imela Afrika, kjer se je število turistov povečalo za 8,1 odstotka; za šest odstotkov se je povečalo število turistov v državah Magreba, za devet pa v podsaharski Afriki. Najbolj obiskane afriške destinacije so po poročanju AP Južnoafriška republika, Kenija in Maroko. Evropski turizem se je okrepil za štiri odstotke, poroča AP. Nemčija je precej turistov lani privabila predvsem na račun svetovnega nogometnega prvenstva, Italijo je prav tako obiskalo več turistov, Španija pa se je še utrdila kot ena najbolj priljubljenih turističnih držav na svetu.

Število turistov na Bližnjem vzhodu se je kljub nestabilnosti na območju povečalo za štiri odstotke. Amerika je imela le 2-odstotno rast števila turistov. ZDA so dosegle dobre rezultate, dvoštevilčno rast pa so dosegli v Čilu, Kolumbiji, Gvatemali, Paragvaju in Peruju.

RAZPIS ZA BLAGOVNO ZNAMKO SLOVENIJE Slovenija potrebuje blagovno znamko, se strinjajo vsi, še posebej tisti, ki delajo v turizmu. Videti je, da bo ta v kratkem tudi oblikovana, gospodarsko ministrstvo je namreč na spletnih straneh konec marca objavilo razpis za njeno vzpostavitev in upravljanje. Znamka mora biti notranje močna, usklajena in domišljena, je na tiskovni konferenci na Gospodarskem razstavišču dejal generalni direktor direktorata za turizem na gospodarskem ministrstvu Marjan Hribar.

Javno naročilo vzpostavitev in upravljanje blagovne znamke Slovenije je že objavljeno tudi na spletni straneh Evropske unije. Vrednost razpisa znaša 200.000 evrov, rok za oddajo ponudb je 7. maj, naročilo pa mora biti izvedeno do 30. oktobra. Na ministrstvu bodo 11. aprila pripravili tudi informativni dan za vse zainteresirane, je dejal Hribar, ki poudarja, da je ključni cilj znamke povečati prepoznavnost Slovenije.

Poudaril je, da mora biti odgovornost glede tržne znamke porazdeljena med vse, ki bodo znamko uporabljali, prav gotovo pa bo doseganje ravnotežja med gospodarstvom, kulturo, športom, turizmom in drugimi dimenzijami velik izziv.

ADRIA V KIJEV Največji slovenski letalski prevoznik Adria Airways je konec preteklega meseca svojo ponudbo letov razširil še na ukrajinski Kijev. Adria bo v Kijev letela trikrat tedensko, po potrebi tudi štirikrat, in sicer v torek, petek in nedeljo. Kijev je tako 24. destinacija, kamor leti naš največji letalski prevoznik.

Adria Airways

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja 7 aparatov GSM Samsung SGH-X680.

Vsi dosednji naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 6 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra traja do 30. junija 2007.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

Samsung SGH-X680:

teža: 90 g, velikost: 88 x 44 x 19 mm,
čas pogovora: do 360 minut,
čas pripravljenosti: do 250 ur,
30 MB vgrajenega spomina,
snemanje videoposnetkov,
zvočna beležka (diktafon),
barvni grafični zaslon (65.536 barv),
koledar.

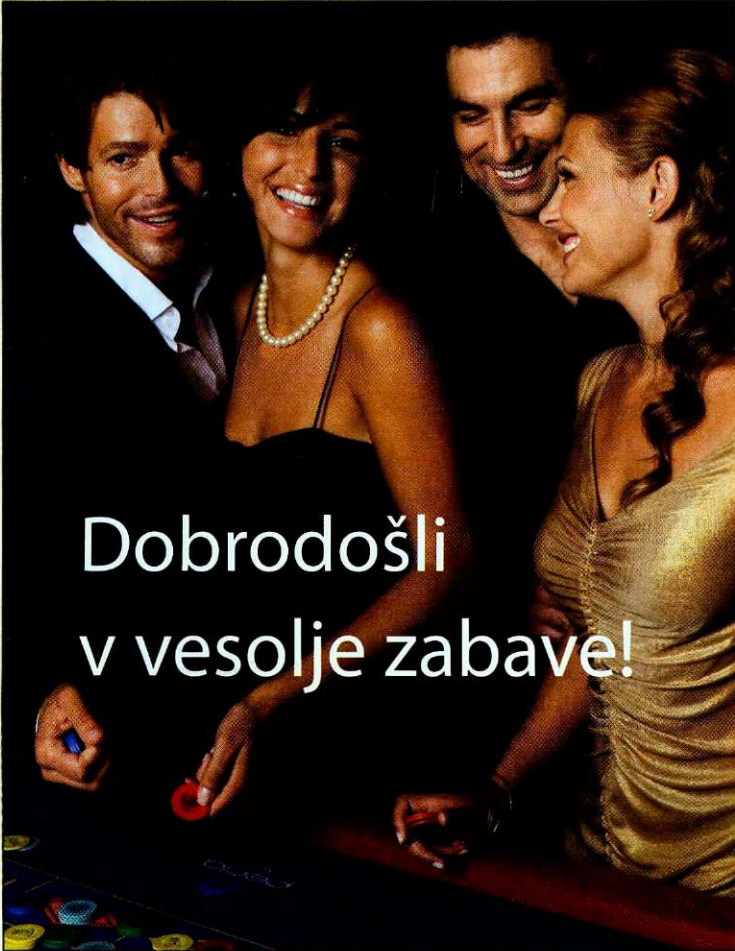
MMS³

MP3

Bluetooth

VGA

tednik
DEMOKRACIJA

Dobrodošli
v vesolje zabave!

V skupini Hit ustvarjamo svojevrstno veselje storitev, ki je našim gostom v zabavo, nam pa v ponos in nenehen izziv. S svojimi igralniško-zabaviščnimi centri in počitniškimi kapacitetami v turističnih središčih sodimo med največje evropske ponudnike zabave.

Perla, Park, Aurora, Korona in drugi centri igre in zabave iz verige **Hit Stars** so namenjeni gostom, ki bi želeli svoj vsakdan obarvati z novimi dožitji. Naš pristop je celosten, kar nas postavlja v vrh evropske igralniške ponudbe: v naših središčih je mogoče preživeti večer ob igri na srečo, glasbi, plesu, izvrstni kulinariki, jutro pa dočakati v hotelih najvišjega kakovostnega razreda.

Larix, Grand Hotel Prisank, Kompas in drugi hoteli v Kranjski Gori ter Maestral v Črni gori pa so namenjeni gostom, ki želijo v svojem prostem času predvsem uživati v miru in naravi ter se razvajati. Veriga **Hit Holidays** zato temelji na izvrstni turistični lokaciji, bogati dodatni ponudbi wellnesa in različnih športov, odlični kulinariki, predvsem pa udobnih hotelih.

www.hit.si

hit
universe of fun

Nizkocenovni prevozniki osvajajo evropsko nebo.

Turizem na nizkocenovnih krilih

Peter Avsenik

Čedalje več ljudi na izlete ali potovanja leti z nizkocenovnimi letalskimi prevozniki. Ti so res cenejši kot klasični, vendar imajo tudi slednji svoje nezanemarljive prednosti.

Na slovenskem nizkocenovnem letalskem trgu ta čas delujeta dve družbi – EasyJet in Wizz Air, ki letita z Brnika, v nekaj mesecih pa se jima bo pridružil še irski Ryanair, ki bo letel z mariborskega letališča.

MINIMALIZACIJA STROŠKOV Nizkocenovni letalski prevozniki (v nadaljevanju nizkocenovniki) so se v Evropi pojavili po ameriškem zgledu. Njihov poglavitni cilj je prevozna storitev, medtem ko so vse druge storitve drugotnega pomena, zaradi česar so tudi stroški nižji. V Evropi danes po modelu nizkocenovnikov posluje okoli šestdeset družb, njihov delež na trgu, ki je že sedaj več kot dvajsetodstoten, pa še raste.

Kot v diplomskem delu z naslovom Priložnosti in nevarnosti vstopa nizkocenovnih letalskih prevoznikov za razvoj turizma v Sloveniji piše Kristina Kham, je posebnost njihovega delovanja zlasti strategija poslovanja, razvoj, širitev in pridobivanje strank po načelu minimalizacije stroškov. To dosežejo na različne načine; uporabljajo od mest bolj oddaljena letališča zaradi nižjih cen

storitev in hitrejšega vkrcavanja potnikov; letijo le od kraja do kraja in nimajo razvejene mreže v smislu povezovalnih letov z drugimi destinacijami in letalskimi družbami, kar zniža stroške, saj se izognejo zapletom s prtljago in prestopanjem. Njihovo floto v večini primerov sestavlja en oziroma največ dva tipa letal, kar omogoča nižje stroške pri vzdrževanju letal in usposabljanju pilotov. Letala so nekoliko spremenjena, tako da na račun manjše razdalje med sedeži sprejmejo tudi do 30 odstotkov več potnikov. Potnikom je zagotovljena le osnovna storitev – polet, medtem ko topli obroki in pijača niso vključeni v ceno (prihranek pri številu zaposlenih ter pri hrani in pijači). Nizkocenovniki tudi ne izdajajo papirnatih vozovnic, saj prodaja letalskih kart poteka izključno prek svetovnega spleta in klicnih centrov. Nizka cena letalskih vozovnic pri nizkocenovnikih je torej ključna prednost, ki je je deležen potnik, zelo praktičen pa je tudi njihov nakup prek spleta.

Vendarle imajo tudi nizkocenovniki svoje slabosti; v njihovih letalih ni delitve na potniške razrede, ni rezervacije točno dolo-

NIZKOCENOVNI PREVOZNIKI

čenega sedeža niti povračila denarja ob morebitni odpovedi leta. Kot rečeno, izvajajo le direktne polete, med tem ko imajo klasični letalski prevozniki možnost nadaljnjih povezav. Pristajajo na letališčih, ki so oddaljena od večjih mest.

USMERITEV NA POSLOVNE LETE Na slovenskem letalskem trgu delujeta dva nizkocenovnika. Predstavimo najprej britanski EasyJet, ki z Brnika leti že od aprila 2004. Ustanovljen je bil pred dvanajstimi leti po zgledu ameriškega nizkocenovnega letalskega prevoznika Southwest Airlines. Nizke cene potovanj, sprva le na Škotsko, so pritegnile potnike in ustanovitelj Stelios Haji Ioannou je leta 1995 razširil lete še na tri proge. Zanimanje potnikov se je iz leta v leto večalo in že pet let kasneje se je na letalo EasyJeta vkrcal desetmilijonti potnik. Danes ta vodilni evropski nizkocenovnik, ki zaposluje le 4.500 ljudi, vsako leto prepelje dobrih 33 milijonov potnikov, na dan pa s floto 212 letal opravi približno 800 poletov in prepelje sto tisoč potnikov. Cenovno ugodne lete ponuja praktično v vsa glavna mesta po Evropi, med drugim v Atene, Barcelono, Bratislavo, Budimpešto, København, Pariz, Madrid ...

Na EasyJetu pričakujejo povečanje števila poslovnih potnikov, saj ponujajo neposredne lete, fleksibilnost in tudi pred kratkim uvedeno hitro vkrcavanje.

Iz Slovenije ta čas leti le v London, na letališče Stansted, vendar ima na tej relaciji na slovenskem letalskem trgu kar 50-odstotni delež. Statistika kaže, da se večina potnikov v London odpravi na kak podaljšan konec tedna. Kot pravi Phillipe Vignon, komercialni direktor za Madžarsko, Slovenijo, Švico in Turčijo, se nameravajo v prihodnosti usmerjati zlasti na poslovne potnike. »Pričakujemo, da bo njihov odstotek na naših letalih narasel, saj ponujamo neposredne lete, fleksibilnost in tudi pred kratkim uvedeno hitro vkrcavanje, ki omogoča potnikom hitrejšo in lažje vkrcanje na letalo,« je optimističen Vignon. Pri EasyJetu poleg tega po njegovih besedah posebno skrb namenjajo čistemu

okolju, saj so se odločili za dolgoročno okolju prijazno politiko. »Nizkocenovniki so zaradi nove, čiste in tihe flote najbolj okolju prijazne letalske družbe. EasyJet ima najmodernejšo floto v Evropi, povprečna starost letal je 2,2 leta,« poudarja Vignon, ki rešitve okoljskega problema ne vidi v obdavčitvi letov, ampak v njihovi večji učinkovitosti.

Sicer pa na EasyJetu pravijo, da postavljajo interese potrošnikov na prvo mesto, kar se je skozi rast, ki jo družba dosega vsako leto, izkazalo za pravo strategijo. Nizkocenovniki naj bi po nekaterih njihovih raziskavah do leta 2010 dosegli 33-odstotni tržni delež, kar je veliko v primerjavi z 19-odstotnim tržnim deležem leta 2003 in še več v primerjavi s 5-odstotnim deležem leta 2000.

VISOKI ETIČNI STANDARDI Konkurenca je zdrava, pravijo, in na področju slovenskega trga nizkocenovnikov se je pojavil še en ponudnik takšnih storitev. To je poljska družba Wizz Air, največji nizkocenovni letalski prevoznik v Srednji in Vzhodni Evropi, ki je z Brnika začel leteti maja lani. Ustanovitev Wizz Aira sega v junij 2003, ko so glave staknili József Váradi, danes generalni direktor podjetja, in šest strokovnjakov s širokim znanjem o letalskih družbah in z dolgoletnimi izkušnjami v različnih industrijah. Že po treh mesecih od ustanovitve je bila družba Wizz Air pripravljena na prve polete. Prvič je poletela iz »rodnih« Katowic, kasneje pa so delovanje razširili na Varšavo, Budimpešto, Sofijo, Zagreb, Ljubljano in še nekatera druga mesta. V začetku letošnjega leta je bila tej široki ponudbi dodana še Romunija in danes Wizz Air ponuja lete na 79 relacijah po Evropi.

Kot pravijo na Wizz Airu, je njihov namen ponuditi državljanom Srednje in Vzhodne Evrope dostopne polete in »novo potovalno izkušnjo vsem državljanom Evropske unije«. Kot je za nizkocenovnike običajno, tudi ta družba svojim potnikom ponuja potovanje brez papirnatih vozovnic ter uporabo cenovno ugodnih in časovno učinkovitih letališč. En razred v letalih ima tudi usnjene sedeže, vendar pa rezervacije sedežev ni, saj se ravna po načelu kdor prej pride, prej melje. Tudi Wizz Air uporablja nova letala, ki jih vzdržuje Lufthansa Technik, znana svetovna organizacija za vzdrževanje. To družbi prav gotovo omogoča, da potnikom ponuja konstantno visok standard storitev.

V poljski družbi Wizz Air verjamejo v visoke etične standarde, ki jih je mogoče doseči le s timskim pristopom.

Sicer pa v tej poljski družbi, kot pravijo, verjamejo v visoke etične standarde, ki jih je mogoče doseči le s timskim pristopom. Letalska družba tako zaposluje ljudi iz različnih držav v Evropi, tudi iz Madžarske, Poljske, Velike Britanije, Nizozemske, Nemčije, Norveške in Francije. »Zahvaljujoč visoko zavezanemu, profesionalnemu in multikulturnemu menedžerskemu timu je vodenje in motivacija vodilna sila ter ključ do uspeha Wizz Airovega načina poslovanja,« so prepričani v tej letalski družbi, ki z Brnika zadnji čas leti le še v Bruselj, saj so londonsko letališče Luton zaradi gneče prevoznikov opustili.

ADRIA DRŽI KORAK Dvema nizkocenovnikoma v slovenskem zračnem prostoru naj bi se kmalu pridružila še irska letalska družba Ryanair. Trije tuji letalski prevozniki bodo torej ponujali relacijske prevoze v različna evropska mesta. Kljub vsemu pa takšen način letalskega prometa pri nas še ni tako razvit, saj je za komercialno uspešnost takšnih poletov potrebna tudi precejšnja želja tujcev, da obiščejo Slovenijo. Obisk se je sicer s prihodom

Na slovenskih letališčih je čedalje več nizkocenovnikov.

NIZKOCENOVNI PREVOZNIKI

Slovenska Adria drži korak z nizkocenovniki. (Bobo/STO)

nizkocenovnikov povečal, kljub vsemu pa imajo slednji vsaj eno veliko pomanjkljivost – letenje samo na turistično zanimivih destinacijah, ki se družbam izplačajo. Za druge relacije še vedno ostajajo klasične letalske družbe. Slovenska nacionalna družba Adria Airways se tudi zato "vdora" nizkocenovnikov na slovenski trg ni ustrašila. Z najrazličnejšimi nagradnimi akcijami, med drugim s tako imenovanimi programi zvestobe, držijo korak s konkurenco. Prav zaradi nizkocenovnih prevoznikov so na primer ceno poleta v London spustili na borih 30 evrov.

V slovenski nacionalni letalski družbi Adria Airways se prihoda nizkocenovnikov niso ustrašili; z mnogimi ugodnimi ponudbami uspešno držijo korak s konkurenco.

Čeprav večina Adria Airways dobro pozna, naj navedemo nekaj temeljnih podatkov o tej družbi. Letalski prevoznik z več kot petinštiridesetletno tradicijo povezuje Ljubljano z več kot 20 evropskimi mesti in omogoča tudi zelo dobre povezave z jugovzhodno Evropo. Njegovo floto sestavlja 7 letal canadair regional jet, 3 letala airbus A 320 in letalo boeing 737-500. Kot trdijo na Adrii, se

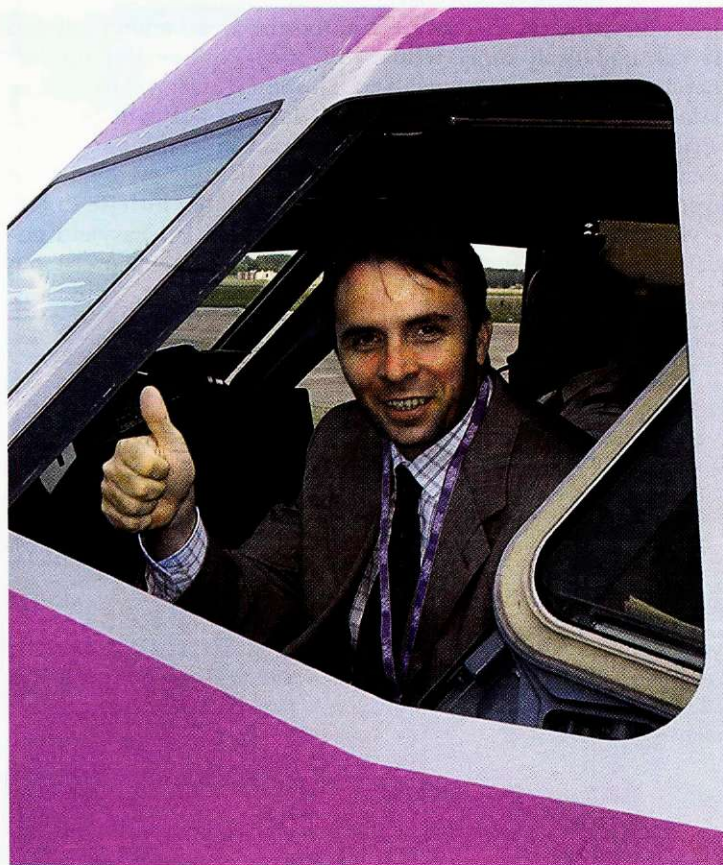
zavedajo svoje odgovornosti tako do potnikov (s tem da se, kot pravijo, držijo visokih varnostnih standardov) kot do okolja, saj si nenehno prizadevajo za zmanjševanje porabe goriva, izpustov plinov in znižanje hrupa.

Nizkocenovniki so na letalskem trgu koristni zlasti zaradi cenejših ponudb letov. Zaradi večjega udobja in kakovostnejših spremljevalnih storitev pa se kljub temu mnogi še vedno odločajo za klasične prevoznike. Slednji bodo kljub poplavi nizkocenovnikov še vedno ostali tisti, ki svojih potovanj ne bodo vezali na komercialno uspešnost letov oziroma turistično zanimivost destinacij, ampak bodo svojo politiko oblikovali predvsem na podlagi potreb potrošnikov. **D**

Ryanair v kratkem iz Maribora

Irski nizkocenovni prevoznik Ryanair začne poskusno redno linijo London Stansted–Maribor. Kot je v začetku letošnjega marca napovedal Tomasz Kulakowski, ki je v tej družbi odgovoren za prodajo in marketing v Srednji Evropi, bo letalska linija odprta 7. junija, v britansko prestolnico pa bo mogoče leteti trikrat tedensko, po začetni promocijski ceni za en sam cent (skupaj z letališkimi pristojbinami pa 22 evrov). Kot je še dejal Kulakowski, je še vedno mogoča tudi vzpostavitev drugih relacij (denimo Madrid ali Stockholm), vendar so se za zdaj odločili za London. V prvem letu delovanja pričakujejo 40 tisoč potnikov, kar naj bi ustvarilo okoli štirideset novih delovnih mest.

Na srečanju Kulakowskega s slovenskim ministrom za promet Janezom Božičem v Mariboru je slednji napovedal tudi intenzivna vlaganja v letališko infrastrukturo, zlasti v tamkajšnji aerodrom. Že prihodnje leto naj bi bilo mariborsko letališče obnovljeno.

Ustanovitelj Wizz Aira József Váradi

Zdrav duh v zdravem telesu

Mitja Volčanšek

Mnogi ob pojmu wellness odmahnejo z roko, češ da gre samo za modno muho. V resnici pa temu pojavu botruje povečana skrb za zdravje in dobro počutje, česar se slovenski turistični delavci dobro zavedajo in temu primerno ravnaajo. Wellness v turistični ponudbi doživlja pravi razmah.

Turistična ponudba postaja tudi v Sloveniji čedalje raznovrstnejša. Naši turistični delavci se namreč zavedajo, da so gostje čedalje bolj zahtevni in razgledani. Zato ni dovolj ponujati neokrnjeno naravo ter prenočitvene in gostinske objekte v njeni bližini. Turistična ponudba mora biti bogata, zanimiva, skratka drugačna, ob tem pa mora slediti željam in zahtevam turistov.

SKRB ZASE Vse bolj ozaveščeni gostje, tako tuji kot domači, si po stresnem vsakdanjiku želijo več kot ležanja in lenarjenja. Želijo si bolj prefinjenih oblik sprostitve, ki bodo ugajale vsem njihovim čutom, hkrati pa se zavedajo pomena aktivne skrbi za svoje zdravje. Prav v ta kontekst sodi ponudba wellness centrov, ki predstavljajo celovit ali holističen pogled na človekovo zdravje. Ta vključuje vse od gibanja do zdrave prehrane, skrbi za harmonično stanje telesa in duha, ne nazadnje pa tudi naravne »lepotilne ukrepe«.

Slovenija izkorišča naravne danosti, kot so termalni vrelci, ter strokovno podkovane turistične delavce in zdravnike. Zato se ne čudimo podatku, da imamo že sedaj razvejeno mrežo tovrstnih središč, ki segajo vse od Obale do Pomurja. Skupaj je število wellness centrov že preseglo število 15.

Z ROKO V ROKI Ponudba, imenovana wellness, v krogih tradicionalne medicine nima polne veljave, nekateri gostje pa so tudi potrebni posebne nege. Zaradi tega so v Termah Krka, ki so del skupine Krka, kot prvi v Sloveniji ponudili medicinsko podprte wellness programe (t. i. medico wellness). Maja Bele iz Term Krka nam je razložila, da na ta način pomagajo pri premagovanju civilizacijskih bolezni in drugih težav sodobnega človeka, kot so stres, čezmerna telesna teža, prezgodnje staranje in nezadovoljstvo z zunanjim videzom.

Beletova dodaja, da se lahko pohvalijo s strokovnimi programi in podkovanim osebjem, s profesionalnim in hkrati osebnim odnosom do gostov. Nič čudnega, da so za izvajanje svojih dejavnosti že pred desetimi leti pridobili mednarodni certifikat kakovosti. Skupina Terme Krka ima podružnice po vsej Sloveniji, wellness programe pa ponujajo v okviru treh, in sicer v Termah Dolenjske toplice, Termah Šmarješke toplice in v Talaso centru v Strunjanu.

Ponudba se po posameznih centrih razlikuje, saj izkorišča tudi določene naravne danosti.

V centru Balnea v sklopu Term Dolenjske toplice tako ponujajo raznovrstne masaže: klasične, shiatsu, lomi lomi, masaže z medom, čokolado in zeliščnimi snopki. V centru za nego obraza in telesa izvajajo programe za hujšanje in oblikovanje telesa, manikuro in pedikuro ter lifting telesa. Kot posebno novost ponujajo programe za nosečnice, mlade mame in družine.

Že omenjena spojitev wellnessa s sodobnim medicinskim programom bo pritegnila goste Term Šmarješke toplice. Le-ti bodo de-

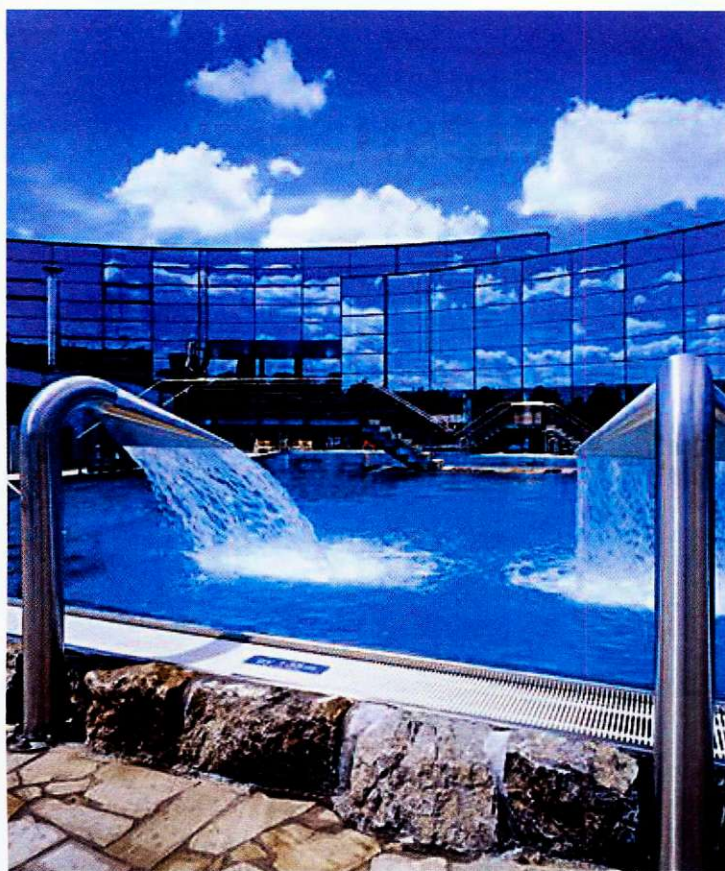
Zanimanje za wellness centre narašča. (D. Mladenovič/STO)

V Atlantisu vas bodo razvajali celo s čokoladno masažo.

WELLNESS

Wellness centri se razprostirajo po vsej Sloveniji.

ležni diagnostičnih storitev in strokovnega svetovanja. Ponudba sega vse do programov razstrupljanja in očiščevanja, uravnavanja stresa, odpravljanja celulita ipd. Poleg biobara in diagnostične ambulante se ponašajo še s sodobno opremljeno telovadnico in studiom za višinsko vadbo, da najrazličnejših savn in kopeli niti ne omenjamo. Omeniti pa moramo njihovo posebnost, kot so masaže z vinom, grozdem in s tropinami.

Neposredna bližina morja Talaso centru v Strunjanu omogoča popolne razmere za talasoterapijo – mediteranska klima v kombinaciji z ogrevano morskovo vodo v bazenih, s solinskim blatom ter z morskovo soljo so za goste vsekakor dobrodošli.

AZIJA V PORTOROŽU Hotelska veriga LifeClass iz Portoroža glede wellnessa ponuja vse, kar človek potrebuje za izboljšanje dobrega počutja ali zdravlja na enem kraju, zatrjuje voditeljica LifeClassovih Wellness centrov Lea Sevšek Buterin. Tako v Talaso centru ponujajo obloge iz alg, kopeli z morskovo vodo in pilinge s soljo. Kot njihovo posebnost Sevškova navaja tradicijo uporabe naravnih lokalnih zdravilnih dejavnikov (uporaba termomineralne vode, slanice za kopeli in inhalacije, uporaba solinskega blata).

Lani so temu dodali Ayurveda center, kjer poleg svetovanja ponujajo klasične indijske masaže ter tehnike nege telesa in obraza. Lepotilni center skrbi za anticelulitne terapije in težave z gubami. Poleg sprostitvenih in rekreacijskih možnosti je gostom na voljo še Medicinsko-fizioterapevtski center, kjer ponujajo tudi akupunkturo, merjenje kostne gostote in podobno. Prava posebnost LifeClassove ponudbe pa je center Wai Thai, kjer boste deležni tajskih masaž.

VSEM PRI ROKI

Da je slovenska wellness ponudba res razvejena in da zanjo ni treba iti daleč, da bi je bili deležni, potrjuje odprtje vodnega me-

sta Atlantis v BTC na obrobju slovenske prestolnice. Pri tem ne gre samo za kompleks bazenov za številno ljubljansko populacijo (Atlantis je lani zmagal v absolutni konkurenci v okviru akcije Slovensko najkopališče 2006), ponujajo tudi sprostitvene in zdravilne programe. Atlantisovo ponudbo nam je podrobneje predstavil Jure Juteršek. Ponujajo mediteransko terapijo, terapijo s soljo in z medom, aromaterapije, zdravilno zvočno kopel z gongom itd.

Cel sklop znotraj vodnega mesta predstavlja Dežela savn. Savne so različnih vrst. Sklop dvanajstih tematskih savn, razporejenih v notranjem in zunanjem delu vodnega mesta, ponuja naslednje možnosti: planšarsko, panoramsko, zemeljsko, rudniško, infrardečo, sanarium, veliko finsko savno, parno, blatno/čokoladno, laconium, finsko in eucalyptus. Poleg savn so na voljo solarij, bazen za knajpanje, mirni in hladni bazen ter zunanji bazen s podzemno jamo in vročo vodo.

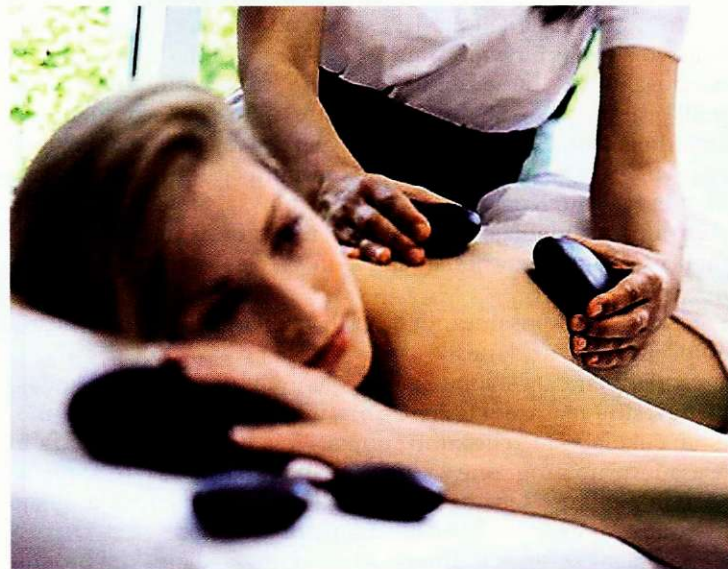
Vse zunanje savne so med seboj povezane z ogrevanimi potkami, zato jih lahko obiskujemo skozi vse leto. No, pri Atlantisu kot svojo posebnost posebej izpostavljajo čokoladno savno, za katero menijo, da bo prepričala tudi skeptike.

Posluh za želje obiskovalcev je porodil tudi infrardečo savno, ki s svojim učinkom pomaga zdraviti razne vrste poškodb. Večina terapij, ki jih ponujajo v vodnem mestu, je všteta v osnovno ceno obiska.

VSE VEČ GOSTOV Ozaveščenost in skrb za zdravje posledično pomeni, kot smo uvodoma omenili, da se čedalje več ljudi odloči za obisk wellness centrov. Temu trendu so sledile tako Terme Krka kot LifeClassova veriga. Pri Termah Krka ocenjujejo, da pri dnevnem wellnessu prevladujejo domači gostje, za programe medicinskega wellnessa pa se večinoma odločajo gostje iz Italije, Nemčije, Nizozemske in Velike Britanije.

V hotelih LifeClass prevladujejo gostje iz Italije (teh je skoraj dve tretjini), sledijo Slovenci, Nemci, Avstrijci, Rusi in drugi. Najbolj priljubljene so sprostitvene masaže in lepotilna nega. Prav tako narašča zanimanje za tajsko in ayurvedsko masažo, v zadnjem času pa tudi za ponudbo talaso centra. V zadnjih dveh letih se po besedah Sevškove povečuje tudi povpraševanje po individualnih ročnih masažah.

V pričujočem članku smo predstavili le del ponudbe nekaterih wellness centrov pri nas. Ker je razvajanje v tovrstnih centrih posebno doživetje za vse vaše čute, bo najbolje, da jih sami preizkusite in ugotovite, kateri vam najbolj ugaja. **D**

Prepustite se spretnim rokam in blagodejnim kamnom.

Vse, kar potrebujete, je ali prenosnik ali dlančnik ali pametni telefon z omogočenim UMTS ali dodano UMTS podatkovno kartico oz. z omogočenim WLAN ali dodano WLAN kartico. Tako lahko kjerkoli brezžično dostopate do interneta ali e-pošte.

Za vse informacije pokličite 031/041/051 700 700 ali obiščite spletni strani www.mobitel.si in www.neowlan.net.

Mobitel UMTS
Nova generacija mobilnih telekomunikacij

BREŽŽIČNO NA POTOVANJU.

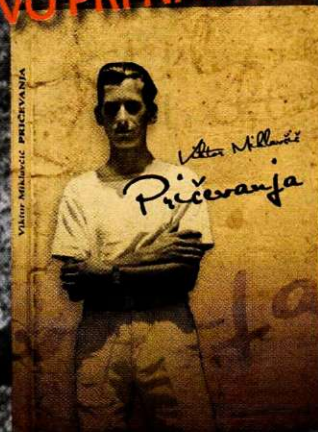
Mobitel vam omogoča brezžičen dostop do interneta doma in v tujini.

NEO
WLAN

Nova obzorja, 6/06, Komenskega 11, Ljubljana

NOVO PRI NAŠI ZALOŽBI

Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.

www.demokracija.si/knjigarna

Viktor Miklavčič PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojov v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji.

Cena knjige je **4.900,00 SIT / 20,44 EUR**. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66**.

Poslujemo iz oddelka knjižarstva. Zbiranje sredstev za mladostniško prevzemanje. Vse cene vsebujejo 8,5 % DDV. Cene so predvidene za tiskanje v letu 2006. Cene so predvidene za tiskanje v letu 2006. Cene so predvidene za tiskanje v letu 2006.

knjigarna
DEMOKRACIJA